

ระดับการพัฒนากลุ่มอมรทรัพย์เพื่อการผลิต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2546

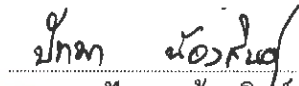
ISBN 974-04-3333-2

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

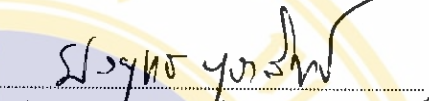
วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ระดับการพัฒนาในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

นางสาวปีตมา น่องสินธุ์

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ บุราสิทธิ์

ศศ.บ. , ศศ.ม.

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ เรืองเดช ปั้นเขื่อนขัตติย์

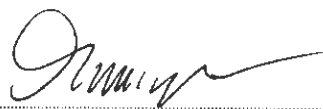
พธ.บ. , M.A. , Ph.D.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอี่ยม ทองดี

ศศ.บ. , ศศ.ม.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ รัตมิตารา หุ่นสวัสดิ์ Ph.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอี่ยม ทองดี ศศ.บ. , ศศ.ม.

ประธานคณะกรรมการประจำหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

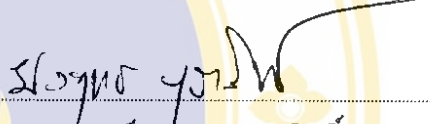
วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ได้รับการพิจารณาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา

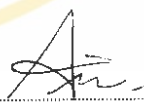
วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2546

นางสาวปีทมา นื่องสินธุ์
ผู้วิจัย

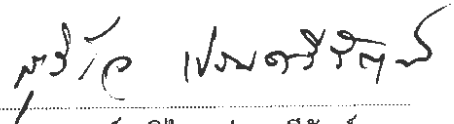

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ บุราสิทธิ์ ศศ.บ., ศศ.ม.
ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ เรืองเดช ปิ่นเชื่อนชิตย์
พธ.บ., M.A., Ph.D.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

นางสาวกัญญา กาญจนรังษินันท์
รพ., พบ.ม., กศ.ด.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เอี่ยม ทองดี ศศ.บ., ศศ.ม.
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ รัศมีดารา หุ่นสวัสดิ์ Ph.D.
คณบดี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ สุวีไล เปรมศรีรัตน์ Ph.D.
ผู้อำนวยการ
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท
มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ล่วงไปได้ด้วยดี ต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงกับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของท่าน อาจารย์ยงยุทธ บุราสิทธิ์, อาจารย์เรืองเดช ปิ่นเขื่อนขันธ์, อาจารย์เอี่ยม ทองดี และเหล่าคณาจารย์ประจำสาขาพัฒนาชนบทศึกษา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท ที่ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการศึกษามาโดยตลอด และเช่นกันหากมิได้ความกรุณาของท่านอาจารย์นิลฐา กาญจนรังษิณันท์ นักวิชาการพัฒนาชุมชน กรรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ที่คอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำมาตั้งแต่ต้น

กราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่และพี่ ๆ ที่เคารพรักรยิ่งที่คอยให้กำลังใจและสนับสนุนทุนทรัพย์อย่างสม่ำเสมอโดยไม่สร้างความกดดัน อันเนื่องมาจาก ความล่าช้าของความสำเร็จในการศึกษารั้งนี้

ขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ที่แสนดีทุก ๆ คนที่ให้กำลังใจ ข้อเสนอแนะ และการถามไถ่ถึงการวิจัยมาโดยตลอด โดยเฉพาะเพื่อน ๆ นักศึกษารุ่น 4 พัฒนาชนบทศึกษา ที่ศึกษาภาคสนามที่จังหวัดสตูล หมู่ที่ 7 และ 6 ที่คอยให้กำลังใจและคำปลอบใจ รวมทั้งคอยเคียงกันจนถึงฝั่งของความสำเร็จ

และที่สำคัญที่สุดขอขอบพระคุณ คนกลุ่มหนึ่งที่สำคัญ ที่มีส่วนก่อให้เกิดวิทยานิพนธ์เล่มนี้ คือเหล่าพี่ ๆ พัฒนาการและพัฒนาการอำเภอ พี่ ๆ กรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดราชบุรีที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาตอบแบบสอบถามและเอื้อเพื่อข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ปีทมา น้องสินธุ์
ผู้วิจัย

ระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ (SAVING GROUP DEVELOPMENT RANKING)

ปีพ.ศ. ๒๕๖๓ 4137648 LCRU/M

ศศ.ม. (พัฒนาชนบทศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ยงยุทธ บุราสิทธิ์, ศศ.บ., ศศ.ม. , เรืองเดช ปิ่นเชื่อนชัย,
M.A., Ph.D. , เอี่ยม ทองดี, ศศ.บ., ศศ.ม.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวประกอบระดับพัฒนา
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในจังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้เกี่ยวข้องจำนวน 132 คน
จากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 62 กลุ่ม โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย แบบสอบถามระดับการ
พัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.9054
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ตัวแปรของการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีจำนวน 24 ตัวแปร 7 ตัวประกอบ เรียงตาม
ลำดับของสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่มีต่อผลรวมของระดับการพัฒนาจากมากไปหาน้อยได้แก่
ความเชื่อมั่นที่มีต่อกลุ่มและผู้นำ มีระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรเป็น 1.33
กระบวนการบริหารกลุ่ม มีระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรเป็น 1.28
ผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ มีระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรเป็น 1.37
ความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก มีระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรเป็น 1.20
คุณสมบัติผู้นำกลุ่ม มีระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรเป็น 1.14
ศักยภาพการออมของสมาชิก มีระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรเป็น 0.88
การลงทุนเชิงธุรกิจของกลุ่ม มีระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรเป็น 0.87
2. การจัดระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดราชบุรีโดยใช้ตัวประกอบและค่า
สัมประสิทธิ์ตัวประกอบได้นำมาทดสอบทางสถิติพบว่า สามารถทำนายความเที่ยงตรงในการจำแนก
ระดับการพัฒนากลุ่มได้ถึงร้อยละ 95.5 ซึ่งส่วนใหญ่มีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับดี และปานกลาง
3. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ พบว่า ควรมีการปรับปรุงในเรื่องของการลงทุนเชิงธุรกิจ
ของกลุ่ม เพราะค่าที่ได้จากการศึกษาต่ำมากและบุคคลากรภายในกลุ่มสามารถปรับปรุงได้เอง

คำสำคัญ : กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนา / ระดับการพัฒนา / เครื่องชี้วัด /
การวิเคราะห์องค์ประกอบ

136 หน้า . ISBN 974 - 04 - 3333 - 2 .

SAVING GROUP DEVELOPMENT RANKING

PATTAMA NONGSIN 4137648 LCRU/M

M.A.(RURAL DEVELOPMENT STUDIES)

THESIS ADVISORS : YONGYUTH BURASITH , M.A., RUENGDET
PANKHUENKHAT , M.A., Ph.D. , AIM THONGDEE , M.A.**ABSTRACT**

This study explores Developmental Ranking Factors for Saving Groups in Ratcha-buri Province. The input to the study is based on comprehensive interviews of 132 selected persons: Community development workers, members and board from 62 Groups. The Groups were, by a lottery method, selected as representative population. The questionnaire, used as a means for data collection, had already earlier been validity-tested. And it was reliability-tested by use of Cronbach's Alpha Coefficient, which was 0.9054. The collected data were analyzed, using Factor Analysis Technique with Principal Components Extraction and Orthogonal Rotation with the Varimax Method.

The findings were:

1. The Saving Group Development Determinant consisted of seven factors with 24 underlying interrelated variables. And the relation rates were as follows:
  - Faith in Group and its Leader; seven variables; relation rate 1.33.
  - Process of Group Management; five variables; relation rate 1.28.
  - Benefit from being Group Member; five variables; relation rate 1.37.
  - Support from Outside; three variables; relation rate 1.20.
  - Leader Qualification Suitable for Position; two variables; relation rate 1.14.
  - Ability of Saving; one variable; relation rate 0.88.
  - Alternative Options for Business Investment; one variable; relation rate 0.87.
2. Investigated Saving Groups for Production in Ratchaburi Province have received a good Development Ranking Rate, because 74.24 percent of them had been ranked GOOD and 25.76 percent of them had been ranked MIDDLE. None of the Saving Groups for Production in Ratchaburi Province had been ranked POOR.
3. Suggestion, based on above study's result. The factor of Alternative Options for Investment, with underlying one single related variable, Various Options for Group's Alternative Investment, could have deserved a closer examination. It has in above study only a minor impact on the obtained investigation result, the Ranking Rate of a Group. However, as a means towards self-improvement, the group members could make a closer examination themselves.

KEY WORDS : SAVING GROUP / DEVELOPMENT RANKING /
INDICATOR / FACTOR ANALYSIS

136 PAGES . ISBN 974 - 04 - 3333 - 2.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.4 สมมติฐานในการวิจัย.....	5
1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	
2.1 แนวคิดหรือทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	7
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 การศึกษาข้อมูล.....	56
3.2 พื้นที่ที่ทำการศึกษา.....	56
3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	57
3.4 การสร้างและการปรับปรุงเครื่องมือ.....	57
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
3.7 กรอบขั้นตอนในการศึกษา.....	63
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง.....	64
4.2 ข้อมูลระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์.....	70
4.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	74
4.4 ผลการวิเคราะห์การจำแนกประเภท.....	82
บทที่ 5 อภิปรายผล	
5.1 อภิปรายผลการศึกษา.....	86
บทที่ 6 สรุปและข้อเสนอแนะ	
6.1 สรุปผลการศึกษา.....	92
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	97
บรรณานุกรม.....	101
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ตารางแสดงรายละเอียดตัวชี้วัด (2533-2537).....	102
ภาคผนวก ข ตารางแสดงตัวชี้วัดระดับการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิต (2538-ปัจจุบัน)	113
ภาคผนวก ค ตารางแสดงตัวชี้วัดระดับการพัฒนาออมทรัพย์ เพื่อการผลิตที่ได้จากการศึกษา.....	117

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ง แบบสอบถามการศึกษา.....	121
ภาคผนวก จ ตารางแสดงค่าความสัมพันธ์.....	126
ประวัติผู้วิจัย.....	129
Executive Summary.....	130

สารบัญญัตินี้

	หน้า
ตารางที่ 1 : แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย.....	59
ตารางที่ 2 : แสดงอัตราส่วนของระดับการพัฒนากลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย.....	60
ตารางที่ 3 : แสดงปริมาณข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่าง.....	61
ตารางที่ 4 : แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ ผู้ตอบแบบสอบถาม	64
ตารางที่ 5 : แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	65
ตารางที่ 6 : แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	65
ตารางที่ 7 : แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา.....	66
ตารางที่ 8 : แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	66
ตารางที่ 9 : แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปริมาณ สัจจะสะสม.....	67
ตารางที่ 10 : แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลา การเป็นสมาชิก.....	67
ตารางที่ 11 : แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความเหมาะสม ของอัตราผลตอบแทน.....	68
ตารางที่ 12 : แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาเหตุ การสะสมสัจจะ.....	68
ตารางที่ 13 : แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลการดำเนินงาน.....	69
ตารางที่ 14 : แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัญหาที่เกิด กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต.....	69
ตารางที่ 15 : แสดงตารางแจกแจงความถี่ , ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ด้านการบริหารจัดการ.....	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 16 : แสดงตารางแจกแจงความถี่ , ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่เกี่ยวกับระดับการพัฒนาในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ด้านจิตสำนึก.....	72
ตารางที่ 17 : ตาราง KMO and Bartlett's Test แสดงผลการวัดความเพียงพอของการสุ่มตัวอย่างและการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	74
ตารางที่ 18 : แสดงค่าไอเกน (Eigen Values) ร้อยละของความแปรปรวน (% of Variance) และร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative % of Variance) ของแต่ละตัวประกอบระดับการพัฒนาในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต.....	76
ตารางที่ 19 : แสดงเมทริกซ์น้ำหนักตัวประกอบของแต่ละตัวแปรบนตัวประกอบหลังจากการหมุนแกน (Rotated Component Matrix).....	77
ตารางที่ 20 : แสดงตัวประกอบที่ 1 ความเชื่อมั่นที่มีต่อกลุ่มและผู้นำ.....	78
ตารางที่ 21 : แสดงตัวประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารกลุ่ม.....	79
ตารางที่ 22 : แสดงตัวประกอบที่ 3 ผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ.....	79
ตารางที่ 23 : แสดงตัวประกอบที่ 4 ความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก.....	80
ตารางที่ 24 : แสดงตัวประกอบที่ 5 คุณสมบัติผู้นำ.....	80
ตารางที่ 25 : แสดงการประเมินผลสมการจำแนกประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการพัฒนাপานกลางและดี (Canonical Discriminant Function).....	83
ตารางที่ 26 : แสดงผลสรุปความสามารถในการทำนายความเป็นสมาชิกกลุ่ม.....	84
ตารางที่ 27 : แสดงตัวประกอบ , ตัวแปร และน้ำหนักคะแนนตัวประกอบ.....	95

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นทางเลือกทางหนึ่งของชาวบ้านที่สามารถจัดความยากจนได้จากสาเหตุของการไม่มีเงินทุน หรือมีเงินทุนน้อยไม่พอเพียงต่อการลงทุนประกอบสัมมาอาชีพของชาวบ้านเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ผู้ได้รับเงินทุนจะต้องรับนำมาใช้คืนตามกำหนดเพื่อให้กลุ่มสามารถนำเงินส่วนที่ได้รับคืนไปให้เพื่อนสมาชิกที่เดือดร้อนคนอื่นๆ ยืมเงินไปลงทุนต่อ เป็นเหมือนการผลัดเปลี่ยนการนำทุนไปใช้

นอกจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจะเป็นทางเลือกของชาวบ้านในการจัดความยากจนแล้ว กลุ่มออมทรัพย์ยังเป็นการรวมตัวกันเพื่อส่งเสริมความสามัคคีในหมู่สมาชิก สร้างความเห็นอกเห็นใจกันในหมู่สมาชิก ทำให้สมาชิกสามารถรู้จักการอดออมและรู้คุณค่าของเงิน สมาชิกมีการเรียนรู้ร่วมกันในหลาย ๆ เรื่อง เช่นการวางแผนการเงิน การมีส่วนร่วมและการส่งเสริมประชาธิปไตย ที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าเป็นการพัฒนาอย่างถึงแก่น หรือการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะเป็นการพัฒนาที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา

ในขณะที่ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความเป็นอยู่ดีขึ้น และกลุ่มออมทรัพย์มีขนาดใหญ่ขึ้น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยังสามารถจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสมาชิกได้หลายกิจกรรมไปพร้อมกับการเจริญเติบโตของกลุ่มด้วย โดยกิจกรรมหลัก ๆ ของกลุ่มสามารถจำแนกได้เป็น 3 กิจกรรมหลักได้แก่

- กิจกรรมด้านธุรกิจ เป็นกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือ และส่งเสริมสมาชิกให้มีงานทำและมีรายได้ เช่น การกู้ยืมเงิน การแปรรูปผลิตภัณฑ์ ชั่งฉาง บิมน้ำมัน ศูนย์สาธิตการตลาด(ร้านค้าชุมชน) โรงสีข้าว โรงงานน้ำดื่มสะอาด ผลิตของที่ระลึก และอื่นๆ

- กิจกรรมด้านการพัฒนาสมาชิก เป็นกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาสมาชิกในด้านต่างๆ เช่นการฝึกอบรมหรือสัมมนาสมาชิก การศึกษาดูงาน การร่วมจัดเวทีประชาคมตำบล/หมู่บ้าน การสนับสนุนสมาชิกเข้ารับการอบรมสัมมนา สนับสนุนให้สมาชิกเป็นผู้นำท้องถิ่นระดับต่าง ๆ เป็นต้น

- และกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน เป็นกิจกรรมเพื่อสร้างหลักประกันให้แก่สมาชิก และคนด้อยโอกาสในชุมชนโดยไม่หวังผลตอบแทน เช่น ฌาปนกิจสงเคราะห์ ธนาคารข้าว ให้ความรู้ การศึกษา ประกันชีวิต ประกันสุขภาพ และอื่น ๆ

นอกจากสมาชิกภายในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจะสามารถแลกเปลี่ยนความเห็นต่อกัน แล้ว สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยังสามารถสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่าง สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์อื่น ๆ ได้ในทุกระดับ เช่นระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับ ประเทศ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกันจากประสบการณ์ตรงอีกด้วย

กิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่กล่าวมานั้นสามารถช่วยเหลือคนในชุมชนให้มีความสุขและพ้นจากความยากจน ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาชุมชน และยังสามารถทำให้ คนในชุมชนสามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถได้ด้วยตนเอง จากการจัดการที่ดีของกลุ่มออม ทรัพย์เพื่อการผลิต

จากข้อมูลผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและกิจกรรมต่อเนื่องของปี 2531 กับปี 2532 พบว่าการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีการขยายตัวด้านการก่อตั้ง จำนวนสมาชิกและเงินสะสมจะสะสมเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ แต่อัตราการขยายตัวด้านกิจกรรมต่อเนื่อง กลับลดลงจากปีที่ผ่านมา แสดงว่ามีการดำเนินงานมีการเปลี่ยนแปลงยืดหยุ่นอยู่ตลอดเวลา อาจเกิด จากองค์ประกอบหรือสาเหตุต่างๆ กัน และยังขาดการแสดงผลหรือส่วนที่จะนำไปทำการประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงสถานภาพปัจจุบันของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ว่าได้รับการพัฒนาไปแล้วใน ระดับใด อีกทั้งยังไม่มีข้อมูลที่สามารถชี้วัดได้อย่างมีระบบและเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันที่มี เทคโนโลยีช่วยในการปฏิบัติงาน ดังนั้น จึงเห็นว่า ควรได้มีการศึกษาและสร้างเครื่องชี้วัดระดับการ พัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้น เพื่อให้สามารถแสดงผลได้ทั้งในภาพรวมและรายละเอียดลึกลงไปถึงองค์ประกอบหรือสิ่งชี้วัดระดับการพัฒนาเป็นรายกลุ่ม แม้ว่ากองปฏิบัติการ การพัฒนาชุมชนจะได้ดำเนินการ โครงการประกวดกลุ่มออมทรัพย์ดีเด่นประจำปีอยู่แล้ว แต่ก็ เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่สามารถคัดเลือกได้เฉพาะกลุ่มที่ดีเด่นจาก สพช.เขต ละ 1-2 กลุ่ม ซึ่งในแต่ละ สพช.เขตมีจำนวนกลุ่มออมทรัพย์เป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นแล้วยังขาดสิ่งที่จะแสดงให้เห็นว่าได้รับ การพัฒนาแล้วระดับใด มีจุดอ่อนที่ควรแก้ไขหรือให้การสนับสนุนอย่างไรบ้าง (กิ่งแก้ว อินทวาทและสุคนธ์, ทัศชัย 2533 : 3-4)

จากความสำคัญดังที่กล่าวมาทำให้ กองปฏิบัติการ การพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นหน่วยงาน หลักในการบริหารการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้ตระหนักถึงความสำคัญและจำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องมีการสำรวจและแบ่งกลุ่มระดับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์ฯ จึงได้จัดทำโครง

การสำรวจข้อมูลเพื่อแบ่งกลุ่มและจัดระดับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้น (กิ่งแก้ว อินทวงศ์และสุคนธ์ จัตุชัย, 2533 : 4) โดยมีวิธีดำเนินการโดยเริ่มจากศึกษาคู่มือการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เอกสารแผนงาน รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน กำหนดองค์ประกอบหรือตัวชี้วัดระดับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์ขึ้น หลังจากนั้นทำการประชุมคณะทำงานและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องพิจารณาถ้อยแถลงในรายละเอียดตัวชี้วัดและเกณฑ์การแบ่งระดับ, สร้างเครื่องมือวัด(แบบสอบถาม) ตามตัวชี้วัดที่กำหนดและทดสอบเครื่องมือ จากนั้นทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มออมทรัพย์ทุกกลุ่มทั่วประเทศ

ผลที่ได้ทำให้เกิดเครื่องมือชี้วัดระดับการพัฒนา 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 2) ด้านศูนย์สาธิตการตลาด 3) ด้านยุ่งฉาง และ 4) ด้านธนาคารข้าว (ดูรายละเอียดใน ภาคผนวก ก)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 เนื่องในโอกาสที่การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตครบรอบ 20 ปี จึงมีการศึกษาเพื่อจัดระดับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอีกครั้ง โดยการจัดทำครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบคุณภาพและใช้เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดแผนงานและแนวทางการสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อที่จะให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้รับการพัฒนาที่ถูกทิศทางและตรงกับข้อเท็จจริง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่เข้มแข็งในโอกาสต่อไป (มนูญ สอนเกิดและกิตติพงษ์ เกิดผล, 2538 : คำนำ) ทำให้ได้ตัวชี้วัดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจำนวน 19 ตัวชี้วัด 57 คะแนนและสามารถแบ่งเป็น 3 ระดับการพัฒนาได้แก่ ระดับที่ควรปรับปรุง, ระดับพอใช้และระดับ ดี (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ผู้ศึกษาพบว่า ความต้องการและการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มมีส่วนผลักดันให้กลุ่มคงอยู่ดังตัวอย่างเช่น การศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตระหว่างสมาชิกกลุ่มที่ไม่ได้รับการคัดเลือกส่งเข้าประกวดที่จัดโดยกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ของวาทกานต์ ช่อแก้ว (2532) พบว่า สมาชิกกลุ่มที่ชนะการประกวดให้ความร่วมมือมากกว่าสมาชิกกลุ่มที่ไม่ได้รับการคัดเลือก นอกจากนี้ เพ็ญพราว พิมสอน(2541) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดขอนแก่น พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ ซึ่งตรงกับแนวความคิดในเรื่องการมีส่วนร่วมของ อารมณ์พันธ์ จันทรสว่าง (2522:15) ที่ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง ผลของการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลง และความเห็นพ้องต้องกันนั้นจะต้องมีมากพอจนเกิดการริเริ่มทำโครงการเพื่อการปฏิบัติการ กล่าวคือ

จะต้องเป็นความเห็นพ้องต้องกันของคนส่วนใหญ่ที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการนั้น ๆ เหตุผลเบื้องต้นแรกของการที่คนเรารวมกันได้ ควรจะต้องมีการตระหนักว่าปฏิบัติการทั้งหมดหรือการกระทำทั้งหมดที่ทำได้หรือทำในนามกลุ่มนั้น ได้กระทำผ่านองค์กร (Organization) ดังนั้น องค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวนำที่จะทำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการได้

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจศึกษาเครื่องมือที่จะสามารถสะท้อนสภาพปัญหา สิ่งแวดล้อมของกลุ่มที่มีผลต่อการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์ และประเมินผลการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในช่วงเวลาที่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้ก่อตั้งและดำเนินงานเป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยมุ่งประเด็นไปที่การพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในด้านจิตสำนึกและด้านการบริหารจัดการ ที่รวมถึงผลของการได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อให้ได้เครื่องมือดังกล่าวผู้ศึกษาจึงศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากการวิจัยของนักศึกษาและบุคคลอื่นที่ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและธนาคารหมู่บ้าน เพื่อให้ได้ตัวแปรระดับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและนำมาทำการกรองด้วยวิธีการทางสถิติที่เรียกว่าการวิเคราะห์ห้อยประกอบเพื่อกรองและจัดหมวดหมู่ของแบบสอบถามเพื่อให้ได้ตัวแปรจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาจระดับการพัฒนาโดยวิธีการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม เพื่อให้ได้ปัจจัยและช่วงคะแนนที่สามารถประเมินและแยกความแตกต่างของการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและสามารถสะท้อนสภาพปัญหาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในด้านที่ศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.) ศึกษาตัวแปรด้านการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 2.) ศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 3.) ศึกษาระดับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.) ทราบตัวแปรและระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรกับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 2.) ทราบระดับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

1.4 สมมติฐานในการวิจัย

- 1.) ตัวแปรแต่ละตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน
- 2.) ตัวแปรไม่มีอิทธิพลในการจำแนกระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อมูลที่ได้รับจากพัฒนากร กรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตถือเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ และตัวแปรที่ใช้มีการแจกแจงปกติแบบพหุตัวแปร (Multivariate Normal Distribution)

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่อยู่ในความควบคุมดูแลของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ในพื้นที่จังหวัดราชบุรี

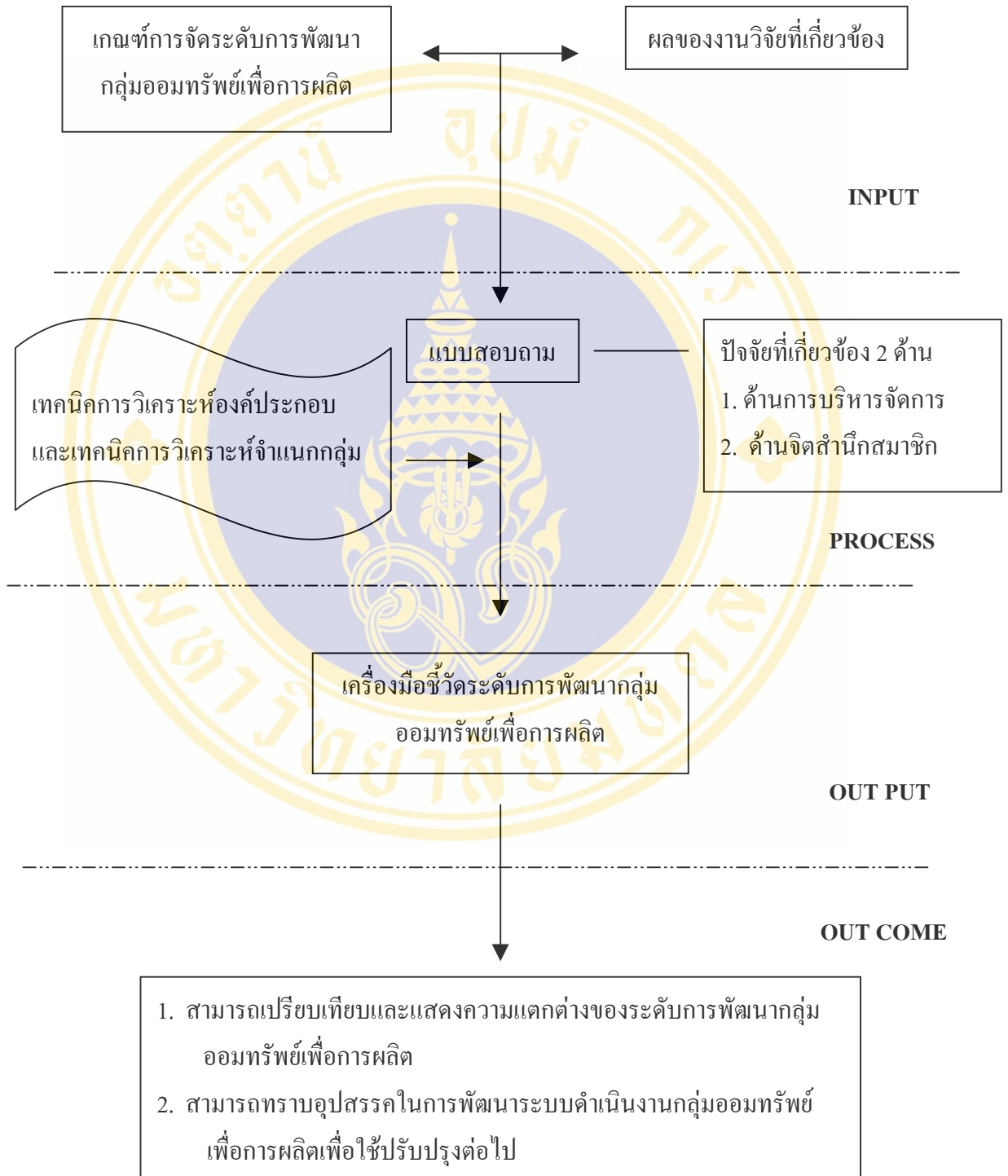
ระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง ชั้นแห่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความเจริญแก่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ตัวแปร หมายถึง สิ่งหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หรือเป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ตัวประกอบ หมายถึง หมวดหมู่ หรือกลุ่มของตัวแปรที่เป็นผลมาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ตัวประกอบระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง หมวดหมู่ หรือกลุ่มชุดคำถามหรือตัวแปรที่สามารถแสดงความแตกต่างของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและเป็นตัวแปรที่ผู้ศึกษาวิเคราะห์ได้จากการศึกษาและเป็นผลมาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ

1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

2.1 แนวคิดหรือทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์

- 2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับเครื่องชี้วัดการพัฒนา
- 2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ
- 2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม
- 2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 2.1.5 แนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่ม การจัดการและการมีส่วนร่วม

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์
- 2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบและการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับเครื่องชี้วัดการพัฒนา

2.1.1.1 แนวคิดการพัฒนาสังคม

เอนสมิงเจอร์ (Ensminger) (1982) (อ้างในขนิษฐา กาญจนรังษิณนท์และชูสม รัตน์นิตย์ . 2540) เสนอแนวคิดตามทฤษฎีสังคมเพื่อการพัฒนาไว้ 12 ประการ ดังนี้

- 1.) พัฒนาประชาชนเพื่อการพัฒนาตนเองมุ่งให้ประชาชนมีความนับถือตนเอง
- 2.) ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ยอมรับและเพิ่มความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาของตนเองโดยรับการแนะแนวทางและความช่วยเหลือทางเทคโนโลยี และการสนับสนุนทางการเงินจากรัฐ

- 3.) การกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนานั้น อาจมาจากประชาชนหรือจากแหล่งภายนอกก็ได้
- 4.) การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทั้งด้านค่านิยม ทศนคติ หรือวิธีการดำเนินชีวิต ต้องเป็นกระบวนการเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 5.) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคม และค่านิยมต่าง ๆ ล้วนได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง ในทางกลับกันต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วย
- 6.) การพัฒนาสังคมในฐานะที่เป็นตัวกระตุ้นและเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงควรนำเสนอความคิดและการกระทำแบบดั้งเดิม ซึ่งบางครั้งอาจทำทลายค่านิยมที่มีอยู่
- 7.) การพัฒนาสังคมในลักษณะที่เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงจากสังคมดั้งเดิมสู่สังคมใหม่ต้องพึ่งพาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ขณะเดียวกันต้องรู้จักพิจารณาเลือกรับด้วย
- 8.) ประชาชนควรต้องรู้และเข้าใจว่าเงินทุนเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืนนั้น ต้องมาจากท้องถิ่นของตนเอง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่พวกเขา
- 9.) การกระจายอำนาจบริหาร การกำหนดระยะเวลาการปฏิรูปที่ดิน และสถาบันควรกำหนดไว้ในนโยบายระดับชาติ และให้การสนับสนุนในลักษณะของการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน
- 10.) เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เข้ามาสู่ชีวิตครอบครัวและการทำงาน ควรมีการพิจารณาเลือกให้เหมาะสมกับค่านิยมทางด้านวัฒนธรรม
- 11.) การพัฒนาสังคมจะไม่เป็นผลหากขัดแย้งกับการเมือง ทั้งนี้เพราะการพัฒนาทั้งหลายเป็นเรื่องของการเมือง การสนับสนุนอย่างแข็งขันทางการเมืองจะเป็นตัวตัดสินใจจุดเน้นของการพัฒนาสังคม
- 12.) การช่วยเหลือของนักวิชาการทางด้านสังคมเพื่อพัฒนานั้นขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะสื่อสารด้วยภาษาที่สามัญชนเข้าใจได้ เช่นเดียวกันกับนักวางแผนและนักการเมือง

ศรีวิศว์ตาวา (Shrivastava) (1994) อธิบายไว้ว่า กระบวนการพัฒนาสังคมที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางนี้ต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเป็นประชาธิปไตย โดยการให้สิทธิที่ถูกต้องตามกฎหมายแก่เขา ที่จะใช้อำนาจและทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความจำเป็นและความใฝ่ฝันของเขา หลักสำคัญตามกระบวนการที่สนี้คือการเข้าใจอย่างถ่องแท้ และอย่างมีวิจรรณญาณในความ

เป็นจริงและกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่จะช่วยกันควบคุมอำนาจและทรัพยากรโดยประชาชน เพื่อสร้างสังคมบนหลักการของ “ประชาชนและธรรมชาติต้องมาก่อน”

ESCAP (UN,1992) ได้กำหนดภาพอนาคตของการพัฒนาสังคมในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกถึงจุดมุ่งหมายของการพัฒนาสังคม คือ

- 1.) ขจัดความยากจนที่แท้จริง (Poverty eradication)
- 2.) กระจายความยุติธรรม (Distributive Justice)
- 3.) สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน (Popular Participation)

ทั้งนี้จะต้องดำเนินการในสิ่งต่อไปนี้ ได้แก่ ประชาชน สุขภาพอนามัย การศึกษา การว่างงาน ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม ภัยพิบัติต่าง ๆ อาชญากรรม และความมั่นคงของชีวิตมนุษย์

2.1.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับเครื่องชี้วัด

พรพันธุ์ บุญรัตนพันธุ์และบุญเลิศ เลี้ยวประไพ(2531) ได้กล่าวถึงเครื่องชี้วัดไว้ในคู่มือการสร้างและการใช้เครื่องชี้วัดสถานภาพอนามัยในชุมชน สำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล ดังนี้

“เครื่องชี้วัด” “ดัชนี” หรือ “Indicator” หมายถึง ตัวแปรหรือกลุ่มของตัวแปรต่างๆ ที่จะวัดสภาวะอย่างหนึ่งออกมาเป็นปริมาณ และเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้ทราบถึงระดับ ขนาด หรือความรุนแรงของปัญหา หรือสถานภาพที่ต้องการวัด ซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1.) มีความตรง สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้
- 2.) มีความไว สามารถแสดงถึงความแตกต่างได้ แม้สถานการณ์ที่วัดจะเปลี่ยนแปลงไปเพียงเล็กน้อย
- 3.) มีความเฉพาะเจาะจง จะเปลี่ยนแปลงก็แต่เฉพาะสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรนั้น โดยตรงเท่านั้น
- 4.) มีความเชื่อถือได้ ค่าที่ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพควรจะเท่ากัน ถ้าวัดในสิ่งเดียวกัน ไม่ว่าผู้วัดจะเป็นกลุ่มใดก็ตาม

2.1.1.2.1 การจำแนกประเภทของเครื่องชี้วัด

ไมล์ส (Miles) (1985) (อ้างในขนิษฐา กาญจนรังษิณนทีและชูสม รัตนินิตย์ .2540) ได้กล่าวว่า ความแตกต่างของเครื่องชี้วัดอยู่ที่การนำไปใช้และการประยุกต์ใช้ เพื่อจุดประสงค์อื่น ๆ ด้วย โดยแบ่งเครื่องชี้วัดออกเป็น 4 ชนิด คือ

1.) ข้อมูลที่เป็นเครื่องชี้วัดทางตรงและทางอ้อม (Direct and By-product Data) เป็นข้อมูลเชิงสถิติ หรือรายงานทางสังคมที่สำนักงานต่าง ๆ เก็บรวบรวมเอาไว้ เช่น ข้อมูลเชิงบริหาร ข้อมูลบุคลากรทางการศึกษา จำนวนนักเรียน เป็นต้น แม้จะต้องเพิ่มเติมแต่ข้อมูลที่มีอยู่เป็นเหมือนผลพลอยได้ (by-product data) ข้อมูลเหล่านี้สามารถใช้เป็นเครื่องชี้วัดโดยตรง (direct data) เพราะบางอย่างเป็นผลสำรวจสภาพสังคม ซึ่งได้วางแผนในการเก็บรวบรวมไว้แล้ว

2.) ข้อมูลที่เป็นเครื่องชี้วัดที่เป็นตัวป้อนและผลผลิต (Input and Output Indicators) เครื่องชี้วัดทั้งสองชนิดนี้เกี่ยวข้องกับ ผลพลอยได้ (by-product) และ ผลที่ต้องการ (direct product) คือ สถิติของหน่วยงานจำนวนมากที่เป็นกิจกรรมสำคัญทางสังคมซึ่งเป็นข้อมูลบริหารที่เป็นผลพลอยได้ (by-product) เช่น ข้อมูลงบประมาณ และเมื่อนำไปประยุกต์เพื่อวัดการดำเนินงาน ข้อมูลเหล่านี้กลายเป็นเครื่องชี้วัดตัวป้อนสำหรับเครื่องชี้วัดที่เป็นผลผลิตนั้นเกี่ยวข้องกับการพัฒนามนุษย์ในการพัฒนาสังคมต้องการทั้งข้อมูลที่เป็นตัวป้อนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลผลิตด้วย

3.) ข้อมูลที่เป็นเครื่องชี้วัดที่เป็นเครื่องชี้วัดเชิงวัตถุวิสัยและเชิงจิตวิสัย (Objective and Subjective Indicators) ข้อมูลเครื่องชี้วัดทางสังคมส่วนมากเป็นการวัดเชิงวัตถุวิสัย (Objective measures) รวมถึงรายงานพฤติกรรมต่าง ๆ สภาพแวดล้อม รายละเอียดทางสรีระ ข้อมูลเหล่านี้ได้จากผู้สังเกตที่ผ่านการอบรมอย่างดี และเชื่อถือได้ ในทางตรงกันข้าม การวัดเชิงจิตวิสัย (Subjective measure) ขึ้นกับการประเมินผล การบอกเล่าตามความรู้สึก อารมณ์ ความตั้งใจของปัจเจกบุคคล ซึ่งมักเป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการวิจัยเชิงสำรวจ

4.) ข้อมูลที่เป็นเครื่องชี้วัดที่เป็นเครื่องชี้วัดที่เป็นระบบและเชิงปัจเจกบุคคล (System and Aggregated Indicators) เครื่องชี้วัดที่เป็นสากล (global indicators) เป็นเรื่องเกี่ยวกับมนุษยชาติ หรือสิ่งแวดล้อมโดยรวมมากกว่าสถิติข้อมูล หรือสภาพของกลุ่ม หรือปัจเจกบุคคล กล่าวคือ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสาระต่าง ๆ ทางสังคม ส่วนเครื่องชี้วัดปัจเจกบุคคล (Aggregated individual indicators) ส่วนใหญ่เป็นสถิติอย่างง่ายของปัจเจกบุคคล เช่น ข้อมูลรวม (การแต่งงาน การหย่าร้าง ฯลฯ) หรือค่าเฉลี่ย (เช่น ค่าเฉลี่ยรายได้ที่ได้รับจากค่าจ้าง) หรือเรื่องของอัตราส่วน (เช่น อัตราการตาย จำแนกตามอายุ หรือเรื่องของการกระจาย (เช่น ความไม่เท่าเทียมในการเป็นเจ้าของที่ดิน)

สภาเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิก หรือ ESCAP (ESCAP ใน UNESCO, 1993) ได้จำแนกเครื่องชี้วัดไว้ 3 กลุ่มดังนี้

1.) เครื่องชี้วัดทางด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย GNP (Gross National Product) และ GDP (Gross Domestic Product)

2.) เครื่องชี้วัดทางสังคมที่เป็นวัตถุวิสัย (Objective Social Indicators) ประกอบด้วย สุขภาพ/โภชนาการ การศึกษา/การเรียนรู้ ที่อยู่อาศัย และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ชีวิตการทำงานทางสังคม ความปลอดภัยส่วนบุคคลและความยุติธรรม การใช้เวลาว่างและการใช้เวลา การมีส่วนร่วมทางสังคมและเสรีภาพของมนุษย์

3.) เครื่องชี้วัดทางสังคมที่เป็นจิตวิสัย (Subjective Social Indicators) ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับปฏิกิริยา ของบุคคล และการรับรู้ซึ่งถือว่าเป็นคุณภาพชีวิต ระดับการเรียนรู้เกี่ยวกับความสุข ความพึงพอใจในชีวิตเกี่ยวกับการทำงาน สุขภาพ ชีวิตครอบครัว สิ่งแวดล้อม รายได้ การใช้เวลาว่าง และที่อยู่อาศัย

โครงการวิจัย HDI โดย UNDP (United Nation Development Programme) ได้เสนอเป้าหมายในการวัดการพัฒนามนุษย์ ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการของการพัฒนามนุษย์ คือการมีชีวิตที่ยืนยาว ความรู้และมาตรฐานความเป็นอยู่ พบว่าการพัฒนาสังคมต้องเน้นการพัฒนามนุษย์เพื่อสังคม โดยเฉพาะกระบวนการพัฒนาการเติบโตอย่างกลมกลืนของมนุษย์และชุมชนกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและจิตวิญญาณของสังคมโดยรวม(อนุชาติ พวงสำลีและอรทัย อาจอ่ำ,2539)

ส่วนสมาคมการพัฒนานานาชาติ (Society for International Development หรือ SID) ได้เสนอแนวคิดของการแบ่งขอบข่ายของการพัฒนาเครื่องชี้วัดให้อยู่ภายใต้กรอบ 3 ด้าน (อนุชาติ พวงสำลี และ อรทัย อาจอ่ำ,2539) คือ

- 1.) การติดตามความมั่นคงของชีวิตมนุษย์และการพัฒนา
- 2.) การสร้างเสริมประชาสังคมและการสนับสนุนการพึ่งตนเองของชุมชน
- 3.) การสร้างพันธมิตรเพื่อการเปลี่ยนแปลง

2.1.1.2.2 วิธีการสร้างเครื่องชั่งวัด

วิธีการสร้างเครื่องมือชั่งวัด ต้องอาศัยข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาประกอบในการคำนวณเครื่องชั่งวัดต่าง ๆ แหล่งข้อมูลมีความสำคัญมากสำหรับการสร้างตัวชั่งวัดและประสิทธิภาพของเครื่องชั่งวัดต่าง ๆ สารสำคัญที่จำเป็นจะต้องพิจารณานอกจากแหล่งข้อมูล คือ คุณภาพและความครอบคลุมประชากรที่ต้องการวัดของข้อมูลต่าง ๆ (พญ.พรพันธุ์ บุณยรัตนพันธุ์ และดร.บุญเลิศ เลี้ยวประไพ, 2531) การที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องขึ้นอยู่กับ

1.) ผู้บันทึกข้อมูล ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลที่ต้องการบันทึกและประโยชน์ของข้อมูลที่บันทึก เพื่อให้เกิดความตั้งใจและการลงบันทึกที่ถูกต้อง และควรมีการตรวจทานข้อมูลก่อนการส่ง

2.) ข้อมูลไม่ควรมากเกินไป ควรมีการตัดทอนข้อมูลที่ไม่จำเป็นหรือซ้ำซ้อนออกไปให้เหลือแต่ข้อมูลที่ใช้ได้จริงและไม่มากจนน่าเบื่อ

ความครอบคลุมของข้อมูล หมายถึง ข้อมูลที่นำมาประกอบเป็นเครื่องชั่งวัด สามารถเป็นตัวแทนของประชากรกลุ่มที่วัดได้มากน้อยเพียงใด

การเตรียมข้อมูลสำหรับเครื่องชั่งวัด ควรเก็บไว้เป็นหมวดหมู่เดียวกัน และบันทึกความเปลี่ยนแปลงในระยะเวลาต่าง ๆ ที่อาจเป็นแนวทางการปรับปรุงข้อมูลให้เหลือเท่าที่จำเป็นสำหรับการสร้างเครื่องมือชั่งวัดเท่านั้นก็ได้

เทคนิคและวิธีการสร้างเครื่องชั่งวัดทางสังคมสามารถจำแนกได้เป็น 3 วิธีหลักแต่ละวิธีล้วนสะท้อนขอบข่าย และนิยามของคำว่าเครื่องชั่งวัด วิธีการทั้งสามนี้ได้ใช้มานานแล้ว และมีแนวโน้มว่าจะใช้ต่อไป(UNESCO, 1980)

1.) วิธีการแบบสถิติ (The Statistical Approach) เป็นวิธีการพัฒนาเครื่องชั่งวัดที่องค์การ สหประชาชาติจัดทำไว้เป็น “แนวทาง” (The United Nations “Guidelines”) ขอบข่าย และลักษณะของ “แนวทาง” นี้ทำให้เห็นเป็นหมวดหมู่และประเด็น ซึ่งเป็นความสนใจทางสังคมและได้นำมาจัดทำเป็นตัวอย่างของเครื่องชั่งวัดทางสังคม สำหรับประเทศต่าง ๆ เครื่องชั่งวัดชุดนี้ สำนักงานสถิติแห่งสหประชาชาติ (United Nations Statistical Office – UNSO) ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติของประเทศต่าง ๆ ช่วยกันสร้างกรอบงานเพื่อการพัฒนา และการผสมผสานสถิติต่าง ๆ ทางสังคมและประชากร ถือเป็นกรเริ่มต้นการพัฒนาเครื่องชั่งวัด สารที่เป็น “แนวทาง” ครอบคลุม

ประเด็นต่าง ๆ ทางสังคมรวมทั้งโครงสร้างต่าง ๆ เช่น โครงสร้างประชากรและแนวโน้ม ข้อมูลด้านครอบครัวและครัวเรือน เครื่องชี้วัดจัดไว้เป็นหมวดหมู่ ซึ่งรวมเครื่องชี้วัดที่เป็นตัวป้อน (Outputs) ซึ่งสะท้อนหลักการและเป้าหมายของ “แนวทาง” เครื่องชี้วัดนี้ครอบคลุมสาระ และสภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ที่ดี และเป็นสิ่งที่รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ให้ความสนใจ อย่างไรก็ตามการปรับเครื่องชี้วัดไปสู่เรื่อง อื่น ๆ นอกเหนือจากที่จัดทำไว้แล้วจะช่วยให้มอบสวัสดิการได้กว้างขวางขึ้น ช่วยให้เกิดการใช้เครื่องชี้วัดเพื่อสืบหาปัญหาสังคม เครื่องชี้วัดชุดนี้ช่วยให้เห็นความพอเพียง และการใช้ตัวป้อนของการบริหารทางสังคม นอกจากนี้ยังช่วยกระตุ้นการปฏิบัติและประเมินผลการบริหารทางสังคมที่เป็นเป้าหมายในระหว่างการดำเนินการและผลผลิตสุดท้ายด้วย

2.) วิธีการแบบวิเคราะห์ (An Analytical Approach) วิธีนี้ดูเหมือนยากกว่า ในงานวิจัยขององค์กรเอกชน และนักวิชานั้น แนวความคิดเกี่ยวกับเครื่องชี้วัดทางสังคมกว้างกว่าที่มีใน “แนวทาง” ของ UNSO และมีได้จำกัดอยู่เฉพาะเรื่อง “ความเป็นอยู่ที่ดี” เท่านั้น หากแต่ครอบคลุมข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคม พฤติกรรม และกระบวนการด้านเครื่องชี้วัดทางสังคม ซึ่งวิธีนี้เป็นเสมือนกุญแจ กลยุทธ์ หรือเครื่องชี้วัดโดยรวมของข้อมูลที่ต้องการมากกว่าการสร้าง และนำเสนอเครื่องชี้วัด เป็นเครื่องชี้วัดที่มีขอบข่ายกว้างที่สุด มีแนวคิดเป็นทฤษฎี และการวิเคราะห์ และยังมุ่งใช้ข้อมูลเพื่อการคิดหาสาเหตุ การทำนายและการสร้างรูปจำลองทางสังคม ความยากก็คือ การวิเคราะห์ มิใช่มีเพียงวิธีเดียว หากแต่มีหลายวิธีขึ้นอยู่กับกรอบความคิดและวิธีการ ขอบข่าย และความซับซ้อนของปัญหา ตัวอย่างเช่น การพัฒนาระดับโลก (หรือระดับชาติ) นั้น ปัจจุบันให้ความสนใจในเรื่องความไม่เสมอภาคและความยากจน โดยมุ่งพิจารณาปัจจัยโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับความไม่เสมอภาค และความเสียเปรียบ

สิ่งจำเป็นสำหรับวิธีการนี้ คือ การสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายด้านต่าง ๆ และความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายเหล่านี้กับโครงสร้างเศรษฐกิจสังคมโดยรวม ทั้งนี้ การพัฒนาเครื่องชี้วัดแบบนี้อาจใช้การวิเคราะห์ระบบมาช่วย และใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์แต่สมมติฐานขั้นต้นคือ ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล โดยอาศัยทฤษฎีและประสบการณ์จากการปฏิบัติ เรื่องนี้อาจซับซ้อนหรือเป็นเรื่องง่ายก็ได้ เช่น การใช้น้ำหนักเด็กแรกเกิด เพื่อสันนิษฐานความได้เปรียบ-เสียเปรียบของกลุ่ม หรือการใช้ขอบเขตการจ้างงานในเมืองเพื่อพยากรณ์แนวโน้มความสมบูรณ์ของผู้อพยพในเมือง เป็นต้น

3.) วิธีการแบบคุณภาพชีวิต (The Quality of Life Approach) เมื่อพูดถึงวิธีการพัฒนาเครื่องชี้วัดทางสังคมก็มักเปรียบเทียบวิธีการของ UNSO (United Nations Statistical

Office) กับวิธีการของสำนักคณะกรรมการเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนา (Office of Economic Commission for Development – OECD) ความแตกต่าง ก็คือ OECD ให้ความสนใจกับการนำข้อมอบข่ายประเด็นต่าง ๆ ทางสังคม ซึ่งสะท้อนความไม่เฟ้น ความสนใจและให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ที่ดีในระดับพื้นฐานที่ยอมรับได้ และ OECD ได้ใช้ “แนวทาง” ของ UNSO ในการพัฒนาเครื่องชี้วัด ทั้งนี้ โดยการเลือกประเด็นและตัวบ่งชี้สะท้อนความเป็นอยู่ที่ดีของปัจเจกบุคคล พิจารณาเลือกอย่างระมัดระวังในความคล้ายคลึง และความแตกต่างของตัวบ่งชี้

การประกอบกันหรือความสัมพันธ์ที่เครื่องชี้วัดอาจมีส่วนร่วมในการส่งผลต่อระดับการพัฒนามีลักษณะเดียวกันกับความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของโครงสร้าง (Construct) หนึ่ง ๆ หากพิจารณาระดับการพัฒนาเป็นโครงสร้าง (Construct) เราก็สามารถนำแนวความคิดทฤษฎีการพัฒนาชนบทหลายทฤษฎีมาศึกษาตัวแปรบ่งชี้โครงสร้าง (Construct) ระดับการพัฒนาได้ ดังที่จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ (มปป.: 277-289) ได้รวบรวมไว้ดังนี้ (อ้างในขนิษฐา กาญจนรังษิณันท์และชูสม รัตนนิตย์ . 2540)

1.) ทฤษฎีการพัฒนาชนบทว่าด้วยการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร สาระสำคัญของแนวความคิดนี้คือ ชาวชนบทจะมีอันจะกินขึ้นมาได้จะต้องเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรให้มาก ๆ ทั้งนี้เพื่อนำผลผลิตส่วนหนึ่งมาเลี้ยงตนเองและครอบครัว ผลผลิตส่วนที่เกินสามารถนำไปจำหน่ายเพื่อให้เกิดรายได้ไว้ใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตของครอบครัว การจะได้มาซึ่งผลผลิตมาก ๆ ก็จะต้องมีปัจจัยการผลิตที่สมบูรณ์ มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ โดยเฉพาะการปรับปรุงบำรุงพันธุ์ แนวทางการพัฒนาชนบทวิธีนี้ โครงสร้าง (Construct) ระดับการพัฒนาจะประกอบด้วยเครื่องชี้วัดด้าน รายได้ ปริมาณผลผลิตทางการเกษตร ปริมาณและคุณภาพของปัจจัยการผลิต การใช้เทคโนโลยีการผลิต

2.) ทฤษฎีการพัฒนาชนบทว่าด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาระสำคัญของแนวความคิดนี้คือ ชนบทจะพัฒนาขึ้นมาได้นั้น จำเป็นที่รัฐจะต้องช่วยให้ประชาชนมีความสะดวกในการ ครอบชีพและจะต้องกระตุ้นให้เขามีความสำนึกว่าคนต่างเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคมของประเทศ ดังนั้น รัฐจะต้องสร้างปัจจัยที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานให้แก่ชนบทที่จะพัฒนา เช่นการปฏิรูปที่ดิน การสร้างแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค การจัดให้มีไฟฟ้าแสงสว่าง เป็นต้น รวมถึงการสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เมื่อรัฐได้จัดให้เป็นอย่างนี้แล้ว ชาวชนบทก็จะสามารถช่วยเหลือตนเองให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้ ตามแนวความคิดของทฤษฎีนี้ โครงสร้าง (Construct) ระดับการพัฒนาจะประกอบด้วยเครื่องชี้วัดด้าน โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีพ และปัจจัยพื้นฐานในการผลิตทั้งหลาย ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำ และที่ดินเป็นต้น

3.) ทฤษฎีการพัฒนาชนบทว่าด้วยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สาระสำคัญของแนวความคิดนี้คือ มนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชนบทเจริญขึ้นมาได้ ดังนั้น หากจะพัฒนาชนบทให้ก้าวหน้า ก็จำเป็นที่รัฐจะต้องพัฒนาเกษตรกรผู้ผลิต หรือประชาชนที่อยู่อาศัยอยู่ในชนบทให้มีความรู้ความสามารถดีเสียก่อน ซึ่งวิธีการพัฒนาอาจทำได้หลายวิธี เช่น 1) การให้การศึกษาศึกษาฝึกอบรมที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เขามีความคิดอ่านและทักษะในการครองชีพ สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นเพื่อช่วยเหลือตนเองให้อยู่ในสังคมได้โดยไม่เสียเปรียบ 2) การพัฒนาให้ประชาชนในชนบทได้รู้จักหน้าที่ของตนเอง มีจิตสำนึกในฐานะที่ดินเป็นส่วนหนึ่งของสังคม รู้จักใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ รู้จักการช่วยเหลือตนเอง รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นในลักษณะกลุ่มเพื่อพัฒนาชุมชนของตนให้ดียิ่งขึ้น และ 3) การพัฒนาสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์ เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเข้มแข็งและสามารถลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล การพัฒนาตามความคิดนี้ Construct ระดับการพัฒนาสามารถสะท้อนให้เห็นได้ในรูปของเครื่องชี้วัดระดับความรู้ความสามารถของประชาชนในการครองชีพและแก้ปัญหาของตนเองและของชุมชน การใช้และบำรุงรักษาทรัพยากร การรวมกลุ่ม การร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนและสุขภาพอนามัย

4.) ทฤษฎีการพัฒนาชนบทว่าด้วยการพัฒนาโดยยึดหลักความจำเป็นขั้นพื้นฐานของมนุษย์ สาระสำคัญของแนวความคิดนี้คือ รัฐสมัยใหม่ไม่ควรปล่อยให้ประชาชนมีสภาพชีวิตที่ตกต่ำน่าอนาถจนเกินไป แต่โดยที่รัฐมีทรัพยากรจำกัด รัฐจึงต้องกำหนดขอบเขตในการช่วยเหลือ โดยประชาชนจะต้องมีหน้าที่ช่วยเหลือตนเองด้วย จึงเกิดแนวความคิดที่จะต้องกำหนดความจำเป็นพื้นฐานของประชาชนในระดับหมู่บ้านต่าง ๆ ว่าสิ่งที่ประชาชนพึงจะมีพึงจะเป็นนั้น เป็นอย่างไร และรัฐก็จะพยายามช่วยเหลือเพื่อบรรลุนิยามความต้องการโดยเร็ว การพัฒนาตามความคิดนี้โครงสร้างระดับพัฒนาจะประกอบด้วย เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ ตามที่รัฐกำหนดไว้เป็นความต้องการจำเป็นขั้นพื้นฐานดังกล่าว ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการและองค์กรต่าง ๆ ในหลายประเทศได้จำแนกเครื่องบ่งชี้ ระดับการพัฒนา ซึ่ง สุภางค์ จันทวานิช และวิศนี ศิลตระกูล (2539:75-77) ได้ประมวลจากแนวคิดต่าง ๆ และจัดไว้เป็น 6 หมวดหมู่ ดังนี้

1.) เครื่องชี้วัดทางสังคม (ครอบครัว ชุมชน) สาระในกลุ่มนี้คือ สิ่งที่จะทำให้เกิดความกลมกลืนและความเจริญก้าวหน้าในสังคม ตัวอย่างเครื่องชี้วัดในกลุ่มนี้คือ สภาพบ้านเรือน คุณภาพชีวิตของครอบครัว ความสัมพันธ์อันดีในหมู่ญาติ กระบวนการทางสังคม เป็นต้น

2.) เครื่องชี้วัดด้านการศึกษา ตัวอย่างเช่น การได้มาซึ่งความรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของประชาชน โอกาสทางการศึกษา อัตราส่วนการลงทะเบียนในระดับมัธยมศึกษา อัตราส่วนนักเรียนต่อประชากรในวัยเรียนในช่วงอายุเดียวกัน และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา เป็นต้น

3.) เครื่องชี้วัดด้านสาธารณสุข ตัวอย่างเช่น โภชนาการ อาหารเสริม อาหาร อากาศ น้ำบริสุทธิ์ การมีที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ความสะดวกในการรักษาพยาบาล บริการด้านสุขภาพ การตาย อุบัติภัย ลดอัตราการตายของเด็กแรกเกิด การมีสุขภาพจิตดี และสารอาหารที่ได้รับในแต่ละวัน เป็นต้น

4.) เครื่องชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น การกระจายที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัย บริการสาธารณะ สภาพแวดล้อมธรรมชาติ การมีสิ่งแวดล้อมที่ถูกละเลย การมีน้ำสะอาดใช้ คุณภาพของอากาศ และการมีความพร้อมในการป้องกันแก้ไขภัยพิบัติ เป็นต้น

5.) เครื่องชี้วัดด้านความมั่นคงของชีวิต ตัวอย่างเช่น ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงด้านอาหาร ความมั่นคงด้านสุขภาพ ความมั่นคงด้านสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงของบุคคล ความมั่นคงของชุมชนและครอบครัว และความมั่นคงทางด้านการเมือง เป็นต้น

6.) เครื่องชี้วัดด้านการเมืองการปกครอง ตัวอย่างเช่น การกระจายอำนาจการบริหาร การลงคะแนนเลือกตั้ง การมีสิทธิขั้นพื้นฐานตามกฎหมาย และการจัดตั้งองค์กรชุมชน เป็นต้น

เนื่องจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งถือเป็นเครื่องมือชี้วัดหนึ่งในการสะท้อนสภาพการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิต จึงนำแนวคิดที่ได้มาจัดทำและปรับปรุงเครื่องมือชี้วัดให้มีคุณสมบัติตามแนวคิดนี้

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ

การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เป็นเทคนิคทางสถิติที่มีวัตถุประสงค์ในการลดปริมาณของตัวแปรให้มีจำนวนน้อยลง (Variable Reduction) โดยอาศัยโครงสร้างและแบบแผนของความสัมพันธ์ที่มีอยู่ในข้อมูลหรือระหว่างตัวแปรเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจและทำให้ทราบถึงโครงสร้างและแบบแผนของข้อมูล (Structure and Pattern of Data) นั้น การวิเคราะห์ตัวประกอบจะถูกนำมา

ใช้ในการตัดสินใจกำหนดว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรนั้นสามารถอธิบายด้วยตัวแปรตามสมมติฐานที่มีจำนวนน้อยลงได้หรือไม่ โดยยึดหลักที่ว่า การที่ตัวแปรหรือข้อมูลต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากว่าตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้มีองค์ประกอบร่วมกัน (Common Factors) สามารถสังเกตได้จากการจับกลุ่มกันของตัวแปรหรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนั้นมีความสัมพันธ์กันสูง (Lindeman and et al.,1988)

เทคนิคการวิเคราะห์ตัวประกอบนี้ เป็นประโยชน์มากในการสร้างเครื่องมือทดสอบและการสร้างมาตรวัดตัวแปรประกอบที่ประกอบด้วยตัวแปรต่าง ๆ จำนวนมาก โดยทดสอบว่า ตัวแปรต่าง ๆ ที่มารวมกันโดยให้น้ำหนักอย่างถูกต้องหรือไม่ หรือทดสอบว่าตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้ควรจะรวมกันเป็นกลุ่ม ๆ ในลักษณะที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้หรือไม่ การทดสอบทำได้โดยการนำตัวแปรเหล่านั้นมาวิเคราะห์โดยเทคนิคดังกล่าวนี้ แล้วดูแบบแผนการกระจายไปตามองค์ประกอบและน้ำหนักของตัวแปรแต่ละตัวที่มีต่อองค์ประกอบ ถ้าแบบแผนนี้สอดคล้องกับการตัดสินใจของผู้วิจัยในการสร้างตัวแปรประกอบ ก็เป็นการยืนยันว่ามาตรวัดนั้น ได้สร้างมาอย่างถูกต้อง

2.1.2.1 วัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ปัจจัย

ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ การใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการคือ

1.) เพื่อแสวงหาปัจจัยร่วมที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างตัวแปรต่างๆ โดยที่จำนวนปัจจัยร่วมที่หาได้จะมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนตัวแปร กรณีผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยเมื่อมีตัวแปรจำนวนมาก และไม่ทราบถึงการจัดระเบียบหรือการรวมกลุ่มระหว่างตัวแปรต่างๆ เหล่านี้ เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยจะแยกตัวแปรออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามอัตราของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและแสวงหาปัจจัยร่วมของแต่ละกลุ่ม ปัจจัยร่วมที่ได้มาจากการวิเคราะห์ปัจจัย จะได้รับการขนานนามโดยผู้วิจัยตามลักษณะหรือชื่อของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัย

2.) เพื่อนำเอาโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยและตัวแปรเหล่านี้ไปใช้สร้างคะแนนปัจจัย (Factor Scores หรือ Factors Scales) คะแนนที่ได้นี้จะเปรียบเสมือนค่าของตัวแปรตัวใหม่ที่ประกอบด้วยตัวแปรเดิมหลาย ๆ ตัว ในทางการวิจัยเรียกว่า ตัวแปรส่วนผสม (Composite Variable)

3.) เพื่อทดสอบข้อสมมติฐานเกี่ยวกับโครงสร้างของปัจจัย (Factor Structure) หรือตัวแปรว่ามีปัจจัยร่วมกันกี่ปัจจัย อะไรบ้าง และตัวแปรแต่ละตัวควรมีน้ำหนักหรืออัตราความ

สัมพันธ์กับปัจจัยนั้นมากน้อยเพียงใดตรงกับที่คาดคะเนไว้หรือไม่ อาจเรียกได้ว่า การวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อการยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ซึ่งต่างจากข้อแรกที่ว่าผู้วิจัยมิได้ประสงค์จะทดสอบข้อสมมติฐานเกี่ยวกับการรวมกลุ่มของตัวแปรหรือโครงสร้างของปัจจัยแต่อย่างใดเพียงแต่ต้องการหาปัจจัยร่วมจากตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ว่ามีหรือไม่ และมีโครงสร้างเป็นอย่างไร ประกอบด้วยตัวแปรอะไรบ้างเท่านั้น

2.1.2.2 ข้อจำกัดของการวิเคราะห์องค์ประกอบ (อ้างในชนินฐา กาญจนรังษิณนท์ และ ชุสม รัตนนิคย์ . 2540)

ข้อจำกัดในเรื่องความเที่ยงตรงในการวิเคราะห์องค์ประกอบ คือ การไม่สามารถกำหนดได้ว่า จำนวนองค์ประกอบที่ควรจะต้องดึงออกมาจากเมตริกสหสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมดควรจะเป็นเท่าไรและจะหมุนแกนองค์ประกอบอย่างไรและอะไรคือสิ่งที่มีอยู่ร่วมกัน (Communality) ของตัวแปรต่าง ๆ บางครั้งก็มีการวิจารณ์ว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบให้ผลไม่คุ้มค่า กล่าวคือ เราใส่แบบทดสอบเข้าไปในกระบวนการวิเคราะห์มากมาย แล้วได้ผลออกมาเป็นองค์ประกอบไม่กี่ตัว และยังไม่ครอบคลุม Construct ทั้งหมดอีกด้วย

ทั้งนี้เราต้องเข้าใจว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบทำงานได้ในสถานะที่จำกัดเท่าที่มีข้อมูลอยู่เท่านั้น เราไม่สามารถได้คำตอบมากกว่าสิ่งที่ใส่เข้าไปในกระบวนการวิเคราะห์ นอกจากนี้ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมานั้น ก็เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการนิยาม โครงสร้าง (Construct) โดยมีทฤษฎีรับรองแล้วมากำหนดกระบวนการเพื่อหาหลักฐานเชิงประจักษ์มายืนยัน หากเกิดการนิยาม โครงสร้าง (Construct) ได้ผ่านกระบวนการทางวิชาการมาแล้วเป็นอย่างดี ก็ย่อมหมายความว่า องค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์เป็นความจริงที่สุดแล้ว ไม่มีความจริงอื่นใดนอกเหนือจากนี้อีกแล้ว เพราะได้วิเคราะห์จากข้อมูลผ่านกระบวนการทางวิชาการในการหาหลักฐานเชิงประจักษ์มารองรับความคิดอย่างถูกต้อง

หลุยส์ เลิน เทอร์สถาน (Louis Leon Thurstone) (1959) ได้กล่าวถึงคุณค่าของการวิเคราะห์องค์ประกอบไว้ว่า

“ ในฐานะของนักวิชาการ เรามีความเชื่อว่า ความสามารถและบุคลิกภาพของคนไม่ซับซ้อนมากเท่ากับการจัดทำบัญชีคุณลักษณะ (Trait) ของคนที่มีอยู่ทั้งหมด คุณลักษณะบางอย่างถูกสร้างขึ้นมาจากองค์ประกอบเบื้องต้นไม่กี่ตัว ซึ่งความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในรูปแบบต่าง ๆ สามารถทำให้เกิดรายการคุณลักษณะจำนวนมากในบัญชี มันเป็นความอยากรู้อยากเห็นของเราที่จะค้นหาความสามารถและคุณลักษณะเบื้องต้นเหล่านั้น

การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นผลงานวิชาการที่ใช้วิธีการเชิงวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นการพยายามทำความเข้าใจลักษณะหรือความเป็นไปอย่างถึถ้วน คำอธิบายปรากฏการณ์หรือผลของการสังเกตเชิงการทดลองจากการวิเคราะห์ดังกล่าวสามารถยอมรับได้ เนื่องจากการพบเท่าที่ทำได้ให้เราควบคุม หรือเข้าใจความหลากหลายของปรากฏการณ์ที่มีความสัมพันธ์กับวงกว้างในรูปแบบของจำนวนแนวคิด (Concept) ที่มีอยู่อย่างจำกัด การเรียกร้องความถึถ้วนโดยไม่คำนึงถึงข้อจำกัดเป็นสิ่งที่มักเกิดขึ้นในใจของผู้ที่ไม่เข้าใจและไม่เชื่อในวิชาการเชิงวิทยาศาสตร์อยู่แล้ว การวิเคราะห์องค์ประกอบมีแรงจูงใจพื้นฐานทางวิชาการ ก็คือ การกระหายที่จะทำความเข้าใจกับความเป็นไปได้อย่างลึกซึ้งเท่าที่จะเป็นไปได้ง่ายที่สุด และพอใจในการค้นพบรูปแบบที่ทำให้เข้าใจได้ง่ายตามกฎแห่งวิทยาศาสตร์”

2.1.2.3 ลักษณะของข้อมูลที่ใช้

ลักษณะของข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัย ขึ้นอยู่กับเป้าหมายและแบบของการวิเคราะห์ปัจจัย ข้อมูลที่ใช้แบ่งออกได้เป็น 3 แบบคือ

1.) ข้อมูลที่เป็นตัวแปรบ่งลักษณะของประชากร หรือตัวอย่างที่ได้มาจากการสำรวจ เช่น อายุ เพศ การศึกษา ฯลฯ ตัวแปรที่แสดงค่าต่าง ๆ ของลักษณะของประชากร การวิเคราะห์ปัจจัยประเภทนี้เรียกว่าประเภท R (R-type Factor Analysis)

2.) ข้อมูลที่เน้นการวิเคราะห์ความแตกต่าง หรือความคล้ายคลึงกันของหน่วยซึ่งอาจเป็นบุคคล หรือวัตถุสิ่งของ (Association Between Individuals หรือ Objects) แทนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์หรือไม่สัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ข้อมูลที่ต้องเตรียมคือ ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือวัตถุสิ่งของ การวิเคราะห์ปัจจัยประเภทนี้เรียกว่า Q – type Factor Analysis ซึ่งยังไม่เป็นที่แพร่หลายในวงการวิจัยทางสังคมศาสตร์

3.) ข้อมูลที่เก็บได้จากบุคคลหรือวัตถุสิ่งของของกลุ่มเดียวกัน เป็นการวิเคราะห์ตัวแปรที่เก็บได้จากบุคคลหรือวัตถุสิ่งของของกลุ่มเดียวกัน 2 ครั้งและนำเอาคุณสมบัติหรือตัวแปรมาวิเคราะห์การวิเคราะห์ชนิดนี้เรียกว่าการวิเคราะห์ปัจจัยแบบสามด้าน (Three Mode Factor Analysis) ซึ่งยังไม่เป็นที่แพร่หลายในวงการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผู้ศึกษานำเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบนี้มาใช้ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีวัตถุประสงค์ในการหาปัจจัยร่วมจากตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ว่ามีหรือไม่ และมีโครงสร้างเป็นอย่างไร เพื่อให้ได้หมวดหมู่ของตัวแปรและนำมาหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรเพื่อหาน้ำหนักของตัวแปรตาม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1.) และ 2.) และเพื่อใช้ในการประเมินแบ่งแยกระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (Discriminant Analysis)

การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มเป็นเทคนิคที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มคน สัตว์ องค์กร หรือสิ่งของ ฯลฯ ออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป ในที่นี้จะใช้คำว่า หน่วย (case) ที่อยู่ต่างกลุ่มกันจะแตกต่างกัน และหน่วยใดหน่วยหนึ่งจะต้องอยู่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว เช่น การแบ่งบริษัทผู้ผลิตสินค้าเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มส่งออก และกลุ่มเฉพาะขายภายในประเทศ บริษัทที่อยู่ในกลุ่มผู้ส่งออก จะคล้ายกันหรือเหมือนกันในแง่การขาย คือ ทุกบริษัทส่งสินค้าออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ในขณะที่บริษัทที่อยู่ในกลุ่มขายในประเทศจะไม่ได้ทำการส่งออก ซึ่งจะเริ่มต้นด้วยการเก็บข้อมูลที่ทราบจำนวนกลุ่ม และทราบว่าแต่ละหน่วยอยู่กลุ่มใด แล้วใช้ข้อมูลดังกล่าวในการสร้างสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวแปรที่คาดว่าจะทำให้หน่วย ที่อยู่คนละกลุ่มมีความแตกต่างกัน และยังสามารถใช้สมการดังกล่าวจัดกลุ่มหรือพยากรณ์กลุ่มให้กับหน่วยที่ยังไม่ทราบกลุ่ม

2.1.3.1 เงื่อนไข

- 1.) ต้องทราบจำนวนกลุ่มมาก่อน และต้องเป็นกลุ่มที่มีจริงอยู่แล้ว
- 2.) ต้องทราบว่า หน่วยใดอยู่กลุ่มใดมาก่อน(เป็นกลุ่มที่มีจริงอยู่แล้ว และหน่วยหนึ่ง ๆ ต้องอยู่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมาก่อน หรือกลุ่มต้องไม่ซ้ำซ้อนกัน เช่น นายน้อย เป็นลูกหนี้ธนาคาร A และเป็นลูกหนี้ที่ดี (ผ่อนชำระตามกำหนด) จึงจัดให้นายน้อยอยู่กลุ่มที่หนึ่ง คือลูกหนี้ที่ดี

2.1.3.2 หลักเกณฑ์ของการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม

การที่ต้องทราบจำนวนกลุ่มและทราบว่าแต่ละหน่วยอยู่กลุ่มใด จึงเป็นการกำหนดว่าข้อมูลนั้นจะต้องเป็นข้อมูลจริงที่เกิดขึ้นแล้ว และสำหรับสมการความถดถอยที่สร้างขึ้นในการวิเคราะห์จำแนกประเภท หรือ Discriminant Analysis นั้น ตัวแปรตามจะต้องเป็นตัวแปรเชิงกลุ่ม เช่น ถ้าธนาคารแบ่งลูกหนี้ออกเป็น 3 กลุ่ม ตัวแปรตาม จะมี 3 ค่า คือ

$$D = \begin{cases} 1 & \text{ถ้าเป็นลูกหนี้ปกติ (ไม่ค้างชำระเลย)} \\ 2 & \text{ถ้าเป็นลูกหนี้มีปัญหา (ค้างชำระไม่เกิน 3งวด)} \\ 3 & \text{ถ้าเป็นลูกหนี้เสีย (ค้างชำระเกิน 3 งวด)} \end{cases}$$

ส่วนตัวแปรอิสระหรือตัวแปรที่ทำให้กลุ่มแตกต่างกัน ในที่นี้จะเรียกว่า ตัวแปรจำแนกกลุ่ม (discriminator variable) ซึ่งเป็นตัวแปรที่นำมาใช้ในการแบ่งกลุ่มหน่วยส่วนตัวแปรอิสระหรือตัวแปรจำแนกกลุ่มควรเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ กรณีที่ตัวแปรจำแนกกลุ่มเป็นตัวแปรเชิงกลุ่ม (categorical variable) หรือตัวแปรเชิงคุณภาพจะต้องปรับให้อยู่ในรูปตัวแปรเทียม (dummy variable) ตัวแปรจำแนกกลุ่มที่ทำให้หน่วยแตกต่างกัน อาจจะมีเพียง 1 ตัว หรือตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรจำแนกกลุ่มจะอยู่ในรูปเชิงเส้น ดังนี้

$$D = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_p X_p + e \dots\dots\dots (11.1)$$

โดยที่ D = เป็นตัวแปรตามและเป็นข้อมูลเชิงกลุ่ม

$X_1, X_2, \dots, X_p$ เป็นตัวแปรอิสระหรือตัวแปรจำแนกกลุ่ม ; $p \geq 1$

e = ค่าความคลาดเคลื่อน

ใน Discriminant Analysis จะเรียกสมการที่ (11.1) ว่า ฟังก์ชันจำแนกกลุ่ม (Discriminant Function) บางครั้งเรียก สมการจำแนกกลุ่ม หรือเรียกว่า Fisher Discriminant Function ซึ่ง R.A. Fisher ได้เป็นผู้คิดค้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1936

เมื่อใช้ข้อมูลตัวอย่างมาประมาณสมการที่ (11.1) จะเป็น

$$D = a + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_px_p \dots\dots\dots (11.2)$$

การประมาณสัมประสิทธิ์ $\beta_0, \beta_1, \dots, \beta_p$ ด้วย a, b₁, b₂, ..., b_p ตามลำดับ โดยมีเป้าหมายที่ทำให้ความแตกต่างระหว่างกลุ่มมีมากที่สุด นั่นคือ ทำให้ค่า

ความผันแปรระหว่างกลุ่ม (Between-Groups Sum Square)

ความผันแปรภายในกลุ่ม (Within Groups Sum Square)

มีค่ามากที่สุด และค่า D ที่ได้ เรียกว่า discriminant score

สรุปหลักเกณฑ์ ของ Discriminant Analysis

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า เทคนิค Discriminant Analysis ใช้หลักเกณฑ์ของการวิเคราะห์ ความแปร-ปรวน (ANOVA) และการวิเคราะห์ความถดถอย (Regression) โดยต้องเริ่มจาก

1.) มีข้อมูลจริงที่ทราบจำนวนกลุ่มและทราบว่าแต่ละหน่วยอยู่กลุ่มใดบ้าง ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ของการวิเคราะห์ความแปรปรวน

2.) หลังจากนั้นจึงใช้หลักเกณฑ์ของการวิเคราะห์ความถดถอยในการสร้างสมการจำแนกกลุ่ม โดยการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (β) ด้วย b ใช้หลักการที่ว่าหาค่า β หรือ b ที่ทำให้ $\frac{\text{ความดันแปรระหว่างกลุ่ม}}{\text{ความดันแปรภายในกลุ่ม}}$ มีค่ามากที่สุด หรือกล่าวง่าย ๆ ว่า ให้อัตราส่วนของความแตกต่างระหว่างกลุ่มต่อความแตกต่างภายในมีค่ามากที่สุด ซึ่งแสดงว่าหน่วยที่อยู่ต่างกลุ่มมีความแตกต่างกันมากกว่าหน่วยที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

3.) ใช้สมการจำแนกกลุ่มในการจำแนกกลุ่มหรือกำหนดกลุ่มของหน่วยใหม่ เช่น ลูกค้ารายใหม่ พนักงานคนใหม่ หรือลูกหนี้รายใหม่

2.1.3.3 วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม

1.) เพื่อหาสมการเชิงเส้นหรือฟังก์ชันจำแนกกลุ่มซึ่งแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรแยกกลุ่ม (D) กับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว $X_1, X_2, \dots, X_p$; $p \geq 1$ โดยการสร้างสมการเชิงเส้นดังกล่าว จะต้องใช้ข้อมูลจริงที่ทราบกลุ่มอยู่แล้ว

2.) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป (Multivariate) โดยการเปรียบเทียบค่ากลางของกลุ่ม (Group centroid)

3.) เพื่อนำสมการ หรือฟังก์ชันจำแนกกลุ่มที่สร้างในข้อ 1 มาใช้ในการพยากรณ์ว่าหน่วยใหม่ที่ยังไม่ทราบกลุ่มว่าควรอยู่ในกลุ่มใด เช่น ถ้ามีลูกค้ามาคู่ใหม่ อาจใช้ฟังก์ชันจำแนกกลุ่มพยากรณ์ว่าลูกค้านี้จะเป็นลูกหนี้ดีหรือลูกหนี้มีปัญหา โดยใช้ตัวแปรอิสระของลูกค้านี้ดังกล่าว เช่น รายได้ ปริมาณหนี้ อายุ เป็นต้น

4.) เพื่อพิจารณาว่าตัวแปรอิสระตัวใดบ้างเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ใช้ในการแบ่งกลุ่ม เช่น จากตัวอย่างลูกหนี้ธนาคาร ถ้าจากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ที่อยู่ในรูปมาตรฐาน (Standardized coefficient) และการทดสอบสมมติฐานพบว่า รายได้เป็นตัวแปรที่สำคัญในการแบ่งกลุ่มหรือทำให้ลูกหนี้มีสภาพต่างกันและตัวแปรปริมาณหนี้สำคัญรองลงมา

5.) สามารถใช้ฟังก์ชันจำแนกกลุ่มที่สร้างในข้อ 1 มาใช้ในการประเมินเปอร์เซ็นต์ความถูกต้องของการจำแนกกลุ่ม

2.1.3.4 ขั้นตอนการจำแนกกลุ่ม

ก่อนที่จะกล่าวถึงขั้นตอนการแบ่งกลุ่มหน่วยนั้น จะต้องทราบจำนวนกลุ่มมาก่อนและต้องทราบว่าแต่ละหน่วยเดิมอยู่กลุ่มใด จึงจะสามารถใช้ฟังก์ชัน จำแนกกลุ่มในการพยากรณ์ว่าหน่วยใหม่หรือหน่วยที่ยังไม่ได้ถูกจัดกลุ่มควรอยู่ในกลุ่มใดและยังสามารถศึกษาได้ว่าตัวแปร หรือปัจจัยใดมีอิทธิพลต่อการแบ่งกลุ่ม หลังจากทราบจำนวนกลุ่มแล้วให้ทำตามขั้นตอนดังนี้

- 1.) พิจารณาหรือ กำหนดตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะมีผลหรืออิทธิพลต่อการจำแนกกลุ่ม
- 2.) เลือกตัวอย่างแต่ละกลุ่มเพื่อใช้เป็นตัวแทนของกลุ่มที่มีอยู่จริง หรืออาจใช้ประชากรก็ได้
- 3.) เก็บรวบรวมข้อมูลของตัวแปรอิสระที่เลือกไว้ในขั้นที่ 1 ของตัวอย่างที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่างจากขั้นที่ 2
- 4.) สร้างเกณฑ์หรือสร้างสมการจำแนกกลุ่ม โดยใช้ข้อมูลที่เก็บจากขั้นที่ 2 และ 3 สำหรับหลักเกณฑ์ที่ใช้จะนำหลักการของการวิเคราะห์ความถดถอยและการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) โดยการสร้างสมการเชิงเส้นที่เป็นสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแบ่งกลุ่ม (D) กับตัวแปรอิสระหรือประมาณค่า β ที่ทำให้ค่า $\frac{\text{ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม}}{\text{ความแปรปรวนภายในกลุ่ม}}$ มีมีค่าสูงสุด หรือทำให้มีเปอร์เซ็นต์การจัดกลุ่มผิดน้อยที่สุด

สำหรับฟังก์ชันการจำแนกกลุ่มจะอยู่ในรูปเชิงเส้น ดังนี้

$$D = a + b_1x_1 + b_2x_2 + \dots + b_px_p \dots\dots\dots (11.2)$$

โดยที่ D = เป็นตัวแปรตามและเป็นข้อมูลเชิงกลุ่ม

b_i = สัมประสิทธิ์ของสมการจำแนกกลุ่ม

X_i = เป็นตัวแปรอิสระหรือเรียกว่าตัวแปรจำแนกกลุ่ม (discriminator variable) ตัวที่ i ; $i = 1, 2, \dots, p$

p = จำนวนตัวแปรจำแนกกลุ่ม

จำนวนสมการจำแนกกลุ่ม = $\min(p, k-1)$; โดยที่ k = จำนวนกลุ่ม

หมายเหตุ กรณีที่แบ่งเป็น 2 กลุ่ม จะมีสมการจำแนกกลุ่มเพียง 1 สมการ

- 5.) นำเกณฑ์หรือฟังก์ชันจำแนกกลุ่มที่ได้จากขั้นที่ 4 มาพยากรณ์กลุ่มของคนหรือสิ่งของที่เข้ามาใหม่

2.1.3.5 เงื่อนไขของลักษณะตัวแปร

สำหรับเทคนิคการวิเคราะห์การจำแนก(Discriminant Analysis) ซึ่งใช้หลักการของการวิเคราะห์ความถดถอย จึงประกอบด้วย ตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ หรือตัวแปรจำแนกกลุ่ม ซึ่งจะต้องมีชนิดของตัวแปรดังนี้

1.) ตัวแปรตาม D ควรเป็นตัวแปรเชิงกลุ่ม นั่นคือ เป็นข้อมูลชนิดนามกำหนด (nominal scale) หรือสเกลอันดับ (ordinal scale)

2.) ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรจำแนกกลุ่ม ($x_1, x_2, \dots, x_p$) ควรเป็นตัวแปรเชิงปริมาณคือ เป็นข้อมูลชนิดอันตรภาค (interval scale) หรือสเกลอัตราส่วน (ratio scale) เนื่องจากตัวแปร ($x_1, x_2, \dots, x_p$) จะต้องมีการแจกแจงแบบ multivariate normal กรณีที่มีตัวแปรเชิงกลุ่มผสมอยู่ด้วย ต้องแปลงให้อยู่ในรูปตัวแปรเทียม

ผู้ศึกษานำเทคนิคการวิเคราะห์การจำแนกกลุ่มมาใช้ในการวิเคราะห์จำแนกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 และเพื่อใช้ในการประเมินร้อยละความถูกต้องของการจำแนกกลุ่ม

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (กรมพัฒนาชุมชน, 2525) เป็นกระบวนการที่ผสมระหว่างหลักการของเครดิตยูเนียน (Credit Union) กับโปรดักชั่นเครดิต (Production Credit) เป็นขบวนการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพ ที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนต่อไป สอนให้คนรู้จักช่วยตนเองและผู้อื่นในด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยการประหยัดทรัพย์แล้วนำมาสะสมรวมกันทีละเล็กละน้อยเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อให้สมาชิกที่เดือดร้อนใช้กู้ยืม หรือเพื่อสวัสดิการของครอบครัว การดำเนินงานโดยยึดหลักประชาธิปไตยถือเอาความสมัครใจเป็นที่ตั้ง และมีความซื่อสัตย์สามัคคีของสมาชิกกลุ่มเป็นหลักประกันความก้าวหน้าและความมั่นคงของกลุ่ม

2.1.4.1 สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมิได้กำหนดอย่างชัดเจนว่าจะเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิก ผู้เป็นสมาชิกสามารถเป็นประชา

ชนทุกเพศทุกวัยในหมู่บ้านหรือตำบล ที่มีรายได้และความสามารถในการส่งเงินสัจจะสะสมตามความสามารถของตนเอง โดยไม่มีการกำหนดว่าคนละเท่าใดแต่สมาชิกเองเป็นผู้กำหนดว่าความสามารถของตนเองนั้นมีเท่าใด ผู้สมัครเป็นสมาชิกต้องมีที่ทำกินในหมู่บ้านหรืออยู่ในหมู่บ้านที่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตั้งอยู่ ผู้เป็นสมาชิกต้องมีความสมัครใจและเห็นคุณค่าของการออม และมีความเข้าใจในหลักการ วิธีการและวัตถุประสงค์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ มีความรักในหมู่คณะและเสียสละต่อผู้อื่น

2.1.4.1.1 ประเภทของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์

สมาชิกสามัญ หมายถึง สมาชิกรายบุคคลทั่วไปที่มีคุณสมบัติดังนี้

- 1.) เป็นบุคคลที่มีภูมิลำเนาหรือทรัพย์สิน ที่ใช้ประกอบอาชีพอยู่ในหมู่บ้าน/ตำบลที่จัดตั้งกลุ่ม
- 2.) บรรลุนิติภาวะ หรือผู้เยาว์ที่ได้รับคำยินยอมจากผู้ปกครอง
- 3.) เป็นผู้มีสติปัญญาดี
- 4.) เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการดำเนินงานมีมติเห็นชอบให้รับเป็นสมาชิก (เป็นสมาชิกหลักมีการก่อตั้ง)
- 5.) เป็นผู้ที่ยินยอมจะปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับกลุ่ม

สมาชิกวิสามัญ หมายถึง สมาชิกที่เป็นหมู่คณะหรือกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี และกลุ่มอื่นๆ ที่ทางราชการให้การสนับสนุนหรือรับรองฐานะและสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในนามกลุ่ม

สมาชิกกิตติมศักดิ์ หมายถึง บุคคลอื่นที่ไม่มีภูมิลำเนาหรือทรัพย์สินที่ใช้ประกอบอาชีพอยู่ในหมู่บ้านและสนใจการดำเนินงานของกลุ่มและสมัครเป็นสมาชิกกลุ่ม เช่น ข้าราชการ ตำรวจ ทหาร นักบวชหรือพระภิกษุ สามเณร เป็นต้น

2.1.4.1.2 หน้าที่ของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ มีดังต่อไปนี้

- 1.) ส่งเงินสัจจะสะสมทรัพย์เป็นประจำทุกครั้งที่
- 2.) เลือกลง และสมัครรับเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์
- 3.) มีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มสม่ำเสมอ
- 4.) แนะนำชักชวนกิจกรรมการออมแก่ผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกมาสมัครเป็นสมาชิก

5.) ช่วยตรวจสอบ แนะนำ และให้ข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ

6.) เสนอความคิดเห็น ในด้านข้อเสนอแนะและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดีให้แก่กลุ่ม

7.) ชำระค่าสมัครและค่าธรรมเนียมตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม

2.1.4.2 การบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

2.1.4.2.1 โครงสร้างการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์อาศัยสมาชิกด้วยกันเลือกตั้งสมาชิกที่มีคุณสมบัติ ความเสียสละมาทำงานแทนสมาชิกในรูปของคณะกรรมการบริหาร โดยไม่มีสินจ้างรางวัลใด ๆ ทั้งยังต้องเข้าร่วมประชุมอย่างน้อยทุก 3 เดือน คณะกรรมการบริหารประกอบไปด้วย

- 1.) คณะกรรมการอำนวยการ
- 2.) คณะกรรมการเงินกู้
- 3.) คณะกรรมการตรวจสอบ
- 4.) คณะกรรมการส่งเสริม

ในแต่ละคณะกรรมการจะมีการประชุมทุกเดือน การเป็นคณะกรรมการบริหารนั้นต้องมีการผลัดเปลี่ยนกันตามมารยาทเพื่อให้สมาชิกอื่น ได้เข้ามาเป็นกรรมการระหว่าง 3-5 ปี โดยคณะกรรมการบริหารทั้ง 4 คณะ มีคุณสมบัติโดยทั่วไปคือ เป็นสมาชิกที่ยินดีและเต็มใจทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มุ่งประโยชน์ส่วนรวมของสมาชิก มีความรับผิดชอบ มีจิตใจเป็นนักประชาธิปไตย ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน สนใจหาความรู้ในเรื่องที่เป็นประโยชน์ของกลุ่มและสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ และมีความคิดริเริ่มสนใจงานที่ได้รับมอบหมาย คณะกรรมการบริหารมีหน้าที่โดยทั่วไปดังนี้

- 1.) ทำงบประมาณ รายรับ รายจ่ายของกลุ่มออมทรัพย์
- 2.) แต่งตั้งที่ปรึกษาของกลุ่มออมทรัพย์
- 3.) กำหนดระเบียบต่าง ๆ ขึ้นเป็นข้อบังคับสำหรับกลุ่ม
- 4.) นำเงินของกลุ่มออมทรัพย์ไปลงทุนหากเห็นสมควร แต่ต้องได้รับ

อนุมัติจากที่ประชุมใหญ่เสียก่อน

- 5.) จัดให้มีการเลือกตั้งซ่อมตำแหน่งกรรมการที่ว่าง

6.) จ้างหรือแต่งตั้งพนักงานประจำกลุ่มออมทรัพย์ รวมทั้งมีสิทธิที่จะปลดหรือเลิกจ้าง

2.1.4.2.2 หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารแต่ละคณะ

1.) คณะกรรมการอำนวยการ

ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เภรัญญิก เลขานุการและกรรมการร่วม มีหน้าที่ดำเนินกิจการของกลุ่มออมทรัพย์โดยทั่วไป มุ่งประโยชน์ของสมาชิกเป็นสำคัญ เช่น ดำเนินการประชุมใหญ่ สมาชิก ควบคุมเอกสารต่าง ๆ และเอกสารการเงินของกลุ่ม จัดการเกี่ยวกับการรับจ่ายเงินทุกประเภทและทำบัญชี กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ จัดสรรเงินปันผลเฉลี่ยคืนแก่สมาชิก

2.) คณะกรรมการเงินกู้

ประกอบด้วย ประธาน เลขานุการ และคณะกรรมการร่วม มีหน้าที่ร่วมประชุมทุกครั้งที่มีการพิจารณาใบคำร้องกู้ หรือการปรึกษาเพื่อตัดสินว่าอนุมัติหรือไม่อนุมัติเงินกู้นี้ สอบสวนอุปนิสัยของสมาชิกเพื่อหาหลักประกันที่มั่นคงแก่เงินกู้ ช่วยแก้ปัญหาการเงินแก่สมาชิกที่เดือดร้อน

3.) คณะกรรมการตรวจสอบ

ประกอบด้วย ประธาน เลขานุการและคณะกรรมการร่วม มีหน้าที่ดูแลความเป็นไปของสมาชิก การปฏิบัติงานของคณะกรรมการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเอกสารข้อบังคับของกลุ่ม การบัญชีและเอกสารการเงิน สัญญาเงินกู้ ฝากเงินของสมาชิก รับฟังและพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของสมาชิก มีสิทธิในการสั่งพักกรรมการในคณะใดคณะหนึ่งที่สื่อถึงความทุจริต หรือไม่ซื่อสัตย์ โดยมีพยานหลักฐาน ซึ่งในทุกครั้งที่มีการประชุมหรือตรวจสอบ จะต้องทำบันทึกหรือรายงานเพื่อเสนอให้คณะกรรมการอำนวยการทราบ

4.) คณะกรรมการส่งเสริม

ประกอบด้วย ประธาน เลขานุการและคณะกรรมการร่วม มีหน้าที่ให้ความรู้ ให้การอบรมแก่สมาชิก ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกหรือคนอื่น ๆ ทราบถึงกิจกรรมบริการต่าง ๆ ที่กลุ่มได้จัดทำ แนะนำสมาชิกเก่า-ใหม่ ให้เข้าใจในวิธีการและจิตตารมณ์ของกลุ่ม รวมถึงการหาสมาชิกใหม่ สอนให้สมาชิกใช้เงินอย่างรอบคอบ ให้ความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิกในกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อเป็นบริหารแก่สมาชิกของกลุ่ม ตลอดจนทำรายงานประเมินผลความก้าวหน้าของกลุ่ม และสามารถเชิญผู้มีความรู้มาเป็นวิทยากร หรือที่ปรึกษาของคณะได้

2.1.4.3 กิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

2.1.4.3.1 เงินสะสม

เงินสะสม เป็นเงินที่สมาชิกเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะสะสมเงินไว้กับกลุ่ม ครั้งละเท่าไร ในระยะเวลาที่วัน เพื่อเป็นการฝึกให้สมาชิกมีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และใช้เป็นหลักประกันและหลักในการพิจารณาการให้กู้เงินแก่สมาชิกด้วย เงินสะสมนี้จะเป็นเงินค่าหุ้นของสมาชิกโดยอัตโนมัติเมื่อสะสมเงินจนครบค่าหุ้น สมาชิกก็ได้สิทธิในการถือหุ้นในกลุ่ม 1 หุ้นและจะเป็นเช่นนี้เรื่อยไป หมายถึงสมาชิกจะมีจำนวนหุ้นเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตามอัตราการสะสมของสมาชิก

2.1.4.3.2 การรับฝากเงิน

กลุ่มจะรับฝากเงินในบางโอกาสเช่นกรณีที่มีรายได้สูง หรือมีรายได้พิเศษในบางโอกาสสมาชิกสามารถนำมาฝากไว้กับกลุ่มและกลุ่มจะคิดดอกเบี้ยเงินฝากให้กับสมาชิกทุก ๆ ปี

2.1.4.3.3 การกู้เงิน

คณะกรรมการบริหารต้องกำหนดนโยบายเรื่องเป้าหมายเงินกู้ในระยะแรก ๆ ไว้เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนอันเร่งด่วนหรือความเดือดร้อนที่สำคัญที่สุดของสมาชิกก่อน เช่นเรื่องเกี่ยวกับชีวิต ความเจ็บไข้ได้ป่วย จากนั้นหากกลุ่มมีเงินสะสมมากพอกลุ่มอาจให้สมาชิกกู้ในกรณีอื่น ๆ ได้ โดยอาจเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้

ความเดือดร้อน โรคภัยไข้เจ็บ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย หนี้สิน การศึกษา ฯลฯ

เพิ่มรายได้ ลงทุนประกอบอาชีพ ทำนา ทำสวน ฯลฯ เพื่อให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น

บำรุงสุข ซื้อเครื่องใช้ที่จำเป็นในบ้าน ซื้ออุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ปลูกบ้าน แต่งงาน

ประเภทของการกู้

1.) กู้ฉุกเฉิน เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า วงเงินที่กู้ไม่เกินวงเงินที่คณะกรรมการกำหนดไว้ และมีการส่งคืนอย่างเคร่งครัด วงเงินขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสภาพท้องถิ่น

2.) กู้สามัญ เพื่อให้สมาชิกนำไปใช้จ่ายในการลงทุนพัฒนาอาชีพของสมาชิก มีทั้งระยะสั้นและระยะยาวตามสภาพและลักษณะของอาชีพที่จะต้องลงทุน กลุ่มสามารถจัดบริการเงินกู้ในรูปแบบต่างกันไปได้ดังนี้

ก. ให้กู้เป็นตัวเงิน

ข. ให้กู้เป็นวัสดุที่จำเป็นต้องใช้

ค. ให้กู้ในรูปของบริการเกี่ยวกับเรื่องวิชาการต่าง ๆ

3.) กู้วิสามัญ เพื่อให้สมาชิกไปปลดปล่อยหนี้สินและบรรเทาความเดือดร้อนเนื่องมาจากการเจ็บป่วยในระยะยาว เป็นต้น กฎเกณฑ์ในการกู้ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของสมาชิกผู้กู้และคณะกรรมการเงินกู้ ที่ทำหน้าที่ช่วยให้ผู้กู้พิจารณาอย่างรอบคอบถี่ถ้วน

การกำหนดจำนวนเงินกู้ ผู้กู้ต้องคำนึงถึงความจำเป็น ความสามารถในการส่งคืน และความเดือดร้อนของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน

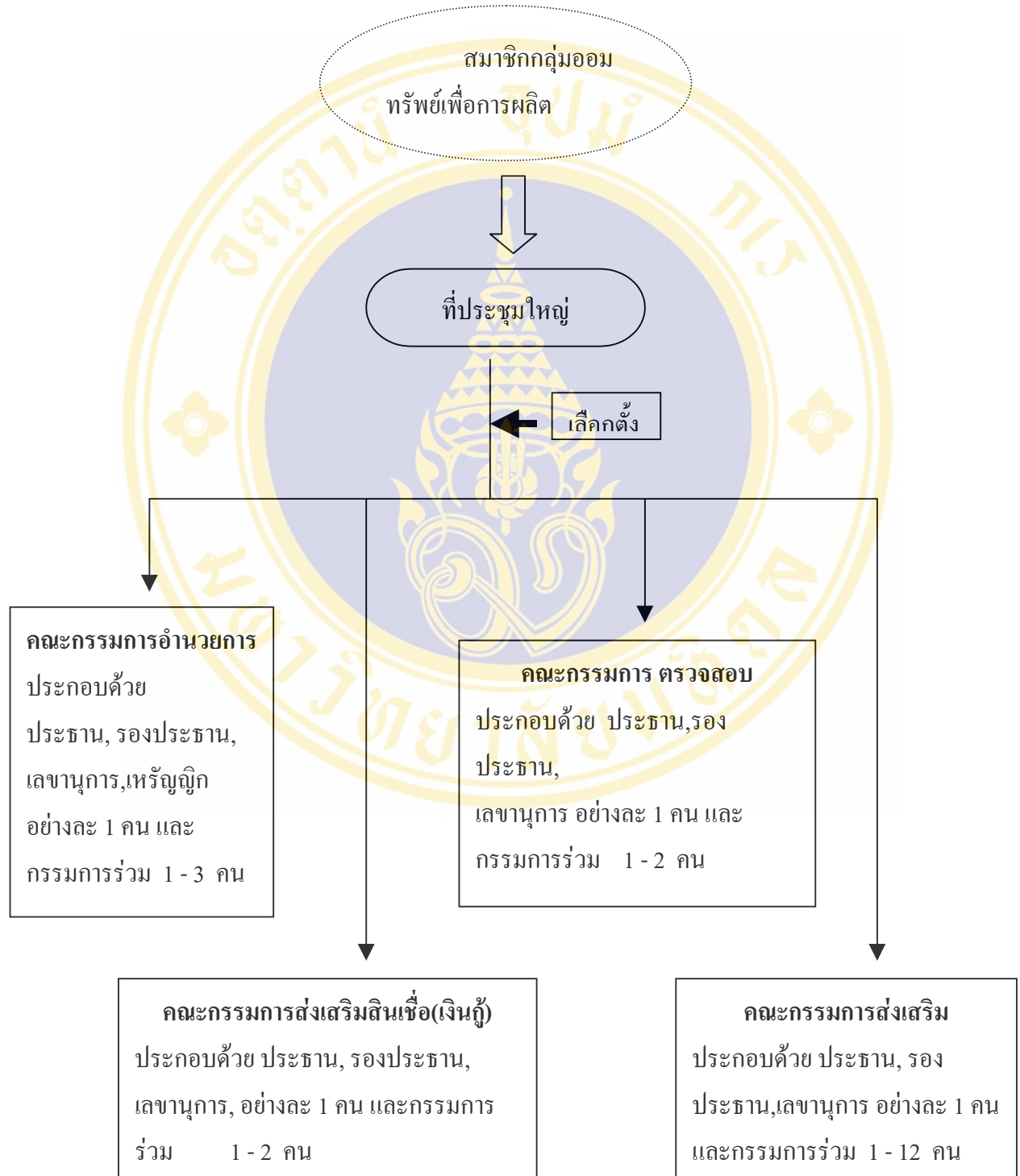
การค้ำประกันการกู้เงิน โดยเอาจำนวนเงินสะสมที่ผู้กู้มีอยู่ค้ำประกัน หากมีน้อยกว่าจำนวนเงินที่ผู้กู้ต้องให้สมาชิกอื่นค้ำประกันจนครบเท่าวงเงินกู้

2.1.4.3.4 ศูนย์สาธิตการตลาด หมายถึง ร้านค้าของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทุกคนเป็นเจ้าของเพื่อแก้ไขปัญหา ชื่อของแผง ขายของถูก (ของที่สมาชิกผลิตได้เอง) โดยวิธีรวมกันซื้อ รวมกันขาย

คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจะแต่งตั้งให้คณะกรรมการจัดการศูนย์สาธิตการตลาด ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินงานศูนย์สาธิตการตลาด โดยทำหน้าที่ในการจัดการด้านการค้า การซื้อ-ขาย การเบิกจ่ายเงิน ภายใต้การกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ระเบียบปฏิบัติของคณะกรรมการบริการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สินค้าที่ศูนย์สาธิตการตลาดนำมาจำหน่ายให้กับสมาชิกและประชาชน ในหมู่บ้านนั้นอาจมีสินค้าเพียงอย่างเดียวหรือหลายๆ อย่างก็ได้ ขึ้นอยู่กับความต้องการและความจำเป็นของสมาชิกและประชาชน

แผนผังโครงสร้างการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

2.1.4.3.5 **ผู้จาง** หมายถึง ธุรกิจของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่ดำเนินการซื้อ-ขายข้าว หรือผลผลิตอื่นๆ เพื่อแสวงหาผลกำไร แบ่งปันในหมู่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการแก้ไขปัญหาการขายผลผลิตในราคาถูก โดยวิธีรวมกันขาย

คณะกรรมการจัดการผู้จาง จะเป็นผู้ดำเนินงานในการบริหารผู้จางภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์ในการดำเนินงาน โดยมีแนวทางในการดำเนินงาน 3 แนวทางคือ การรับซื้อผลผลิต การขายฝากและการรับฝากสินค้าหรือฝากขาย

2.1.4.3.6 **ธนาคารข้าว** หมายถึง กิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ให้บริการข้าวเพื่อบริโภคหรือทำพันธุ์แก่สมาชิกหรือผู้ยากไร้ โดยการให้เปล่า ให้ยืม หรือให้กู้

คณะกรรมการจัดการธนาคารข้าว จะเป็นผู้ดำเนินงานในการบริหารธนาคารข้าวภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์ในการดำเนินงาน

2.1.4.3.7 **ปืมน้ำมัน** หมายถึง ปืมน้ำมันหลอดหรือปืมหัวจ่าย ชนิดหัวเดียวหรือหลายหัวจ่าย เพื่อบริการน้ำมันให้แก่สมาชิกและราษฎรในหมู่บ้าน และมีคณะกรรมการจัดการปืมน้ำมัน จะเป็นผู้ดำเนินงานในการบริหารปืมน้ำมันภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์ในการดำเนินงาน

2.1.4.4 **ข้อห้ามของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต**

2.1.4.4.1 ห้ามรับฝากเงินจากบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม

2.1.4.4.2 ห้ามบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มกู้ยืมเงิน

2.1.4.4.3 ห้ามคิดดอกเบี้ยเงินกู้จากสมาชิกเกินกว่าอัตราร้อยละ 15 ต่อปี

หรือตามที่กฎหมายกำหนด

หากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกลุ่มใดละเมิดข้อห้ามที่กล่าวข้างต้น กลุ่มนั้น ๆ จะเป็นกลุ่มที่ผิดกฎหมายโดยอัตโนมัติ

2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม การจัดการและการมีส่วนร่วม

2.1.5.1 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม

2.1.5.1.1 ความหมายและประเภทของกลุ่ม

กลุ่ม คือ การรวมกันของปัจเจกบุคคล ซึ่งมีสมาชิกตั้งแต่สองคนขึ้นไป ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และทำให้เขาต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในระดับหนึ่ง มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิก มีจุดมุ่งหมายและการกระทำกิจกรรมร่วมกัน และมีพฤติกรรมตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิก (อาภรณ์พันธ์ จันทรสว่าง, 2525 : 53)

ประเภทของกลุ่มตามแนวความคิดด้านสังคมวิทยา แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2527 : 514-515)

1.) กลุ่มปฐมภูมิ เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของสังคม มีลักษณะที่มีความสัมพันธ์ส่วนตัวใกล้ชิดมาก ก่อนข้างถาวร เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อนเล่น กลุ่มเพื่อนบ้าน กลุ่มเพื่อนร่วมโรงเรียน เป็นต้น

2.) กลุ่มทุติยภูมิ เป็นกลุ่มที่ไม่ได้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ แต่เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์บางอย่าง สมาชิกมีการติดต่อกันอย่างจำกัด มีความเกี่ยวข้องกันเพียงบางส่วนของชีวิตในสังคม เช่น กลุ่มศาสนา สโมสร สมาคม อาสาสมัคร กลุ่มอาชีพ กลุ่มผลประโยชน์ เป็นต้น

2.1.5.1.2 ขนาดและประสิทธิภาพของกลุ่ม

ขนาดของกลุ่ม มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป เช่น

ออตตาเวย์ (Ottaway, 1966:7) ได้กล่าวว่า กลุ่มควรมีขนาดเล็กเพราะจะช่วยให้สมาชิกมีโอกาสแสดงออกอย่างอิสระโดยทั่วถึง โดยสมาชิกไม่ต้องเสียดังมากนักทุกคนในกลุ่มก็ได้ยินกันอย่างทั่วถึง ดังนั้นกลุ่มควรมีขนาดอย่างมากที่สุด 12 คน หรือถ้ามากกว่านั้นไม่ควรเกิน 15 คน เพราะมิฉะนั้นแล้วจะทำให้แบบพฤติกรรมผิดไปจากเดิม ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมที่สุดควรมีจำนวนสมาชิก 9-12 คน ถึงจะทำให้การทำงานบังเกิดผลดีที่สุด

ชอร์ (Shaw, 1971 : 4) ได้กล่าวว่า กลุ่มย่อยควรมีสมาชิก 10 คนเป็นอย่างมากและมีความเห็นว่า จำนวนสมาชิกไม่ได้เป็นปัญหาสำคัญ แต่องค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ความสัมพันธ์ของสมาชิกและความร่วมมือในการทำงานของสมาชิกมีความสำคัญต่อการทำงานของกลุ่มมากกว่า

จำเนียร ช่วงโชติ (2521: 4) ให้ความเห็นว่า ในวงการศึกษานักจิตวิทยามักจะศึกษากลุ่มขนาดเล็กมีสมาชิกไม่เกิน 15 คน เพราะเห็นความสัมพันธ์ได้อย่างใกล้ชิด และในการเรียนรู้ก็จะมีประสิทธิภาพดีกว่าที่ศึกษากลุ่มขนาดใหญ่

วัชรินทร์ (2525: 87) ให้ความเห็นว่า กลุ่มที่จะมีประสิทธิภาพ ได้แก่ กลุ่มที่มีจำนวนสมาชิก 6-8 คน อาจจะอนุโลมให้มากที่สุดเพียง 10 คน ถ้าจำเป็น เพราะถ้าสมาชิกมีจำนวนมากเกินกว่าที่กำหนดกลุ่มจะแยกออกเป็นกลุ่มย่อยทันที

ประสิทธิภาพของกลุ่ม (อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง, 2525 : 92-97)

- 1.) กลุ่มที่มีประสิทธิภาพที่ดีต้องมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง ผ่อนคลาย ตามสบาย
- 2.) มีการถกเถียงกันในประเด็นที่ตรงตามงานของกลุ่ม
- 3.) งานหรือวัตถุประสงค์ของกลุ่มเป็นที่เข้าใจและยอมรับของสมาชิกกลุ่มเป็นอย่างดี
- 4.) สมาชิกควรจะฟังซึ่งกันและกัน มีการให้โอกาสเพื่อนสมาชิกได้แสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมกลุ่ม
- 5.) มีการโต้แย้งกัน เพื่อจะหาข้อสรุปและเหตุผลมาใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม
- 6.) การตัดสินใจเกิดจากความเห็นพ้องต้องกันของสมาชิกทุกคน เพราะกลุ่มยอมรับเสียงทั้งหมดมากกว่าเสียงส่วนใหญ่ของกลุ่ม
- 7.) การวิจารณ์ เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ใจและให้ความรู้สึกสบายใจ ควรหลีกเลี่ยงการโจมตีเป็นการส่วนตัวไม่ว่าจะเป็นโดยเปิดเผยหรือแอบแฝง

2.1.5.1.3 ขั้นตอนการดำเนินงานของกลุ่ม

เฉลิม วราวิทย์และสมคิด แก้วสนธิ (อ้างในอุษณีย์ ลักษณะธร, 2540:57) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานของกลุ่มว่า ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มในลักษณะใด ย่อมมีขบวนการดำเนินงานดังนี้

- 1.) ขั้นรวมกลุ่ม (Forming Stage)
- 2.) ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมายของกลุ่ม (Norming Stage)
- 3.) ขั้นระดมความคิด (Storming Stage)
- 4.) ขั้นกระชับความสัมพันธ์ (Ratorming Stage)

5.) ขั้นสลายตัว (Disbanding Stage)

2.1.5.2 แนวความคิดการกับการจัดการ

2.1.5.2.1 ความหมายของการจัดการ

อุษณีย์ จิตตะปาโล (2542) ได้ให้ความหมายไว้ในหนังสือหลักการจัดการไว้ว่า “การจัดการ เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดการทำงานร่วมกันและใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีคุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดในองค์การ การจัดการเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องมีการวางแผน การวินิจฉัยสั่งการ การจัดองค์การ การอำนวยการ และการควบคุม การจัดการจึงเป็นศาสตร์ที่ต้องศึกษามีการเรียนรู้เพื่อที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้ถูกต้องและเหมาะสมตามสถานการณ์”

วิโรจน์ สารรัตน์ (2543) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การจัดการเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญคือการวางแผน การจัดการองค์การ การนำและการควบคุม

สุวิมล ตั้งประเสริฐ (2542) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การจัดการ หมายถึง การอาศัยบุคคลอื่นมาช่วยในการจัดการ โดยใช้กลไกตามกระบวนการจัดการและเสริมให้สอดคล้องกับสภาพในยุคปัจจุบัน หรือ เป็นศิลปะในการใช้บุคคลอื่นร่วมกับปัจจัยในการจัดการเพื่อให้กิจกรรมดำเนินไปได้ตามวัตถุประสงค์และสนองตอบความคาดหวังและจัดโอกาสให้บุคคลเหล่านั้นมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน”

นอกจากนี้ยังมีความหมายจากหลาย ๆ ท่านดังนี้ (อ้างในอุษณีย์ จิตตะปาโล, 2542)

การจัดการ หมายถึง กระบวนการที่ผู้จัดการสร้างสรรค์ อำนวยการ ธารงรักษาทรัพยากรและปฏิบัติการตามความมุ่งหมายขององค์การ โดยการประสานงานและแสวงหาความร่วมมือในการทำงานจากบรรดาบุคลากรขององค์การ

การจัดการ หมายถึง กระบวนการจัดหาผสมผสานทรัพยากรมนุษย์เงินทุน ข่าวสาร ข้อมูลและทรัพยากรกายภาพอื่น ๆ ให้บรรลุเป้าหมายขั้นตอนขององค์การได้แก่ ผลิตสินค้าหรือบริการให้ตรงกับความต้องการของส่วนตลาดในสังคม

การจัดการหมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ชุดหนึ่ง (รวมถึง การวางแผน การวินิจฉัยสั่งการ การจัดองค์การ การอำนวยการและการควบคุมงาน) ดำเนินการโดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ

ขององค์กร (ทรัพยากรมนุษย์ เงิน ทรัพยากรกายภาพ และทรัพยากรข้อมูลข่าวสาร) และทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพได้ประสิทธิผล

2.1.5.2.2 ขบวนการจัดการองค์กร

มีหลายท่านได้กล่าวถึงขบวนการจัดการองค์กรไว้หลายท่านแต่ที่นิยมมักมี 4 ขบวนการแต่อาจแตกต่างกันในรายละเอียด ดังนี้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2543) ได้แบ่งขบวนการไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้

- การวางแผน เป็นกระบวนการของการกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญเริ่มจาก การกิจ, จุดมุ่งหมายขององค์กร และแผนที่จะทำให้บรรลุจุดหมาย

- การจัดการองค์กร เป็นการแบ่งโครงสร้างองค์กร ให้มีความเหมาะสมที่จะทำให้บรรลุจุดหมายขององค์กร ประกอบไปด้วย ความเข้าใจในเรื่องธรรมชาติของโครงสร้างองค์กร, การออกแบบงาน, การจัดแผนกงานให้เป็นโครงสร้างองค์กรและการประสานงานในโครงสร้างองค์กรทั้งในแนวดิ่งและแนวนอน

- การนำ เป็นความพยายามให้เกิดอิทธิพลต่อผู้อื่น เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานหรือจุดหมายขององค์กร ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบไปด้วย การจูงใจ ภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสารทางการบริหาร และการบริหารกลุ่ม

- การควบคุม เป็นกระบวนการวางระเบียบกฎเกณฑ์ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐาน หรือจุดหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ หรือเป็นกระบวนการที่บุคคล กลุ่มบุคคลหรือองค์กรได้กำหนดถึงสิ่งที่จะให้บุคคล หรือองค์กรได้กระทำเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์กร โดยเน้นที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ประกอบด้วย กระบวนการควบคุม, ระดับแห่งการควบคุม และชนิดของการควบคุม

สมคิด บางโม (อ๋างใน สุวิมล ตั้งประเสริฐ : 2542) ได้แบ่งกระบวนการจัดการออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้คือ

- การวางแผน เป็นการสร้างวิสัยทัศน์กิจกรรมในอนาคตโดยตัดสินใจให้ได้ทางเลือกที่ดีที่สุดก่อนลงมือกระทำเพื่อดำเนินกิจกรรมในอนาคตอย่างมีหลักการ

- การจัดองค์กร เป็นการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานต่าง ๆ และบุคคลในองค์กรโดยกำหนดภารกิจ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ชัดเจน เพื่อให้การประกอบการตามภารกิจขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยการกำหนดรูปแบบโครงสร้าง, ตำแหน่งงานและอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งงาน

- การอำนวยความสะดวก เป็นการปฏิบัติเพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การชี้แนะ, การสั่งการ, การจูงใจและการประสานงาน
- การควบคุม เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานให้คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น รวมถึงระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากองค์ประกอบข้างต้นทำให้ผู้ศึกษาให้ความหมายของคำว่า การจัดการ ว่า “การจัดการ หมายถึง ขบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยการอาศัยขบวนการที่สำคัญ 4 ขบวนการ คือ การวางแผน การจัดการองค์การ การอำนวยความสะดวกและการควบคุม”

การวางแผน หมายถึง กระบวนการสร้างวิสัยทัศน์กิจกรรมในอนาคตโดยตัดสินใจให้ได้ทางเลือกที่ดีที่สุดก่อนลงมือกระทำเพื่อดำเนินกิจกรรมในอนาคตอย่างมีหลักการ

การจัดการองค์การ เป็นการแบ่งโครงสร้างองค์การ ให้มีความเหมาะสมที่จะทำให้งานบรรลุจุดหมายขององค์การ

การอำนวยความสะดวก การอำนวยความสะดวก เป็นการปฏิบัติเพื่อให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

การควบคุม เป็นกระบวนการวางระเบียบกฎเกณฑ์ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐาน หรือจุดหมายขององค์การที่กำหนดไว้ หรือเป็นกระบวนการที่บุคคล กลุ่มบุคคลหรือองค์การได้กำหนดถึงสิ่งที่จะให้บุคคล หรือองค์การได้กระทำเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การ โดยเน้นที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

2.1.5.3 แนวความคิดการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

2.1.5.3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

มีผู้ให้นิยามของการมีส่วนร่วมไว้หลายท่าน ทั้งนี้ความหมายนั้นขึ้นอยู่กับมิติของความคิดของท่านเหล่านั้น ดังนี้

รีดเดอร์ (Reeder, 1963 :5) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมในการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ซึ่งรวมถึงการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

แอนเดอร์สัน (Anderson, 1953 : 28) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การที่บุคคลเข้าไปร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่นในองค์การหรือสมาคมโดยตรง และการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นไปด้วยความสมัครใจ

พาร์รี่ (Parry, 1972 : 3-18) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยการเข้าไปเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการดำเนินการกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอย่างไรก็ดีพาร์รี่มิได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในแง่ของความคิดเพียงอย่างเดียว แต่ให้ความหมายแนวคิดในลักษณะที่สามารถวัดได้ (Operationalization of Concept)

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์(อ้างใน ทวีทอง หงษ์ทอง, 2527: 183) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การเกี่ยวข้องทางจิตและทางอารมณ์ (Mental and Emotional involvement) ของบุคคลหนึ่ง ๆ ในสถานการณ์ (Group situation) ซึ่งผลที่เกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าให้กระทำการได้ (Contribution) บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ (2527, 1-5) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาจิตความสามารถของตนในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในฐานะสมาชิกสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคม ในการมีส่วนร่วมของประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนอย่างเป็นตัวของตัวเอง

อาภรณ์พันธ์ จันทรวงศ์ (2522 :15) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง ผลของการเห็นพ้องต้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลง และความเห็นพ้องต้องกันนั้นจะต้องมีมากพอจนเกิดการริเริ่มทำโครงการเพื่อการปฏิบัติการ กล่าวคือ จะต้องเป็นความเห็นพ้องต้องกันของคนส่วนใหญ่ที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการนั้น ๆ เหตุผลเบื้องต้นของการที่คนเราร่วมกันได้ ควรจะต้องมีการตระหนักว่าปฏิบัติการทั้งหมดหรือการกระทำทั้งหมดที่ทำโดยหรือทำในนามกลุ่มนั้น ได้กระทำผ่านองค์การ (Organization) ดังนั้น องค์การจะต้องเป็นเสมือนตัวนำที่จะทำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการได้

สุริย์ ตันท์ศรีสุโรจน์ (2531:8) ได้สรุปถึงการมีส่วนร่วมว่าเป็นการร่วมมือ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นปัจเจกบุคคลหรือของกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการดำเนินการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ และเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.1.5.3.2 รูปแบบของการมีส่วนร่วม

รูปแบบของการมีส่วนร่วมที่นักวิชาการได้เสนอแนวความคิดไว้นั้น อธิบายในประเด็นที่คล้ายคลึงกัน หรือค่อนข้างเหมือนกัน จะแตกต่างกันก็เพียงในรายละเอียดของการอธิบายด้าน ความหมายหรือความละเอียดในการอธิบาย เช่น

โคเฮน และนอร์แมน อัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Norman Uphoff, 1980 : 213) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 รูปแบบดังนี้

1.) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบไปด้วย การตัดสินใจในระยะเริ่มแรก, การตัดสินใจในช่วงของกิจกรรม และการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม

2.) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Implementation) อาจเป็นในรูปแบบของการเข้าร่วม กิจกรรมโดยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร การให้ความร่วมมือ รวมทั้งการเข้าร่วมแรงร่วมใจ

3.) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ สังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4.) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งนับเป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

แคร์รี่ (Cary, 1976 : 144) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วม (Aspects of Participation) ไว้ 5 รูปแบบคือ

- 1.) เป็นสมาชิก (Membership)
- 2.) เป็นสมาชิกผู้เข้าประชุม (Attendance at Meetings)
- 3.) เป็นสมาชิกผู้บริจาคเงิน (Financial Contribution)
- 4.) เป็นกรรมการ (Membership of Commitees)
- 5.) เป็นประธาน (Position of Leadership)

นอกจากนี้ แคร์รี่ ยังแบ่งชนิดของผู้มีส่วนร่วม (Types of Participants) ออกเป็น 3 แบบ คือ ผู้กระทำ (Actor), ผู้รับผลการกระทำ (Recipient), และสาธารณชนทั่วไป (Public)

แชพบิน (Chapin, 1939 อ้างถึงใน อารมณ์พันธ์ จันทร์สว่าง, 2522 : 22) ได้ศึกษาแบบของการมีส่วนร่วมและได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบดังนี้

- 1.) การมีส่วนร่วมประชุม (Attendance at Meetings)
- 2.) การมีส่วนร่วมออกเงิน (Financial Contribution)

3.) การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ (Membership on Committees)

4.) การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ (Positive of Leadership)

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527 : 179) ได้จำแนกรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1.) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์กรที่จัดตั้งโดย ประชาชน (Inclusive Organization) การร่วมกลุ่มเยาวชนต่าง ๆ

2.) การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางอ้อม (Indirect Participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนประชาชน (Representative Organization), กรรมการของกลุ่มหรือชุมชนการที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ (Open Participation), โดยผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน (Non-representative Organization) เช่น สถาบันหรือหน่วยงานที่เชิญชวนหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อไรก็ได้ตลอดเวลา

นอกจากนี้นิรันดร์ยังได้แบ่งระดับของการมีส่วนร่วมออกเป็น 7 ระดับดังนี้

1.) เป็นสมาชิก	2.) เป็นสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม
3.) เป็นสมาชิกที่บริจาคเงินช่วย	4.) เป็นกรรมการ
5.) เป็นประธานกรรมการ	6.) สมาชิกผู้นั้นทำอะไรระหว่างประชุม
7.) สมาชิกผู้นั้นเล่นบทอะไรในที่ประชุม	

ลออาน วุฒิกรรมรักษา (2526 : 16) ได้แบ่งลักษณะของการเข้าร่วมออกเป็น 6 ประเภทดังนี้

1.) ร่วมประชุม	2.) ร่วมแสดงความคิดเห็น
3.) ร่วมตัดสินใจ	4.) ร่วมออกแรง
5.) ร่วมออกเงิน/วัสดุอุปกรณ์	6.) ร่วมเป็นกรรมการ

กรรณิกา ชมดี (2524 : 13) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 10 แบบดังนี้

1.) การมีส่วนร่วมประชุม	2.) การมีส่วนร่วมออกเงิน
3.) การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ	4.) การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ

5.) การมีส่วนร่วมสัมภพษณ์	6.) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
7.) การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค	8.) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่มหรือผู้เริ่ม
9.) การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน	10.) การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์

สุจินต์ ดาววิระกุล(2527 : 24) ได้แบ่งรูปแบบของการการมีส่วนร่วม ออกเป็น 9 รูปแบบ ดังนี้

1.) ร่วมในการเข้าประชุม	2.) ร่วมในการแสดงความคิดเห็น
3.) ร่วมในการเป็นผู้รับผิดชอบหรือควบคุมการดำเนินงาน	4.) ร่วมเป็นผู้ประสานงาน
5.) ร่วมเป็นผู้ชักชวนเพื่อน	6.) ร่วมในการสละเงิน
7.) ร่วมในการสละวัสดุอุปกรณ์	8.) ร่วมในการสละแรงงาน
9.) ร่วมในการติดตามผลการดำเนินการ	

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มออมทรัพย์

2.2.1.1 รพีพรรณ กิจนา (2540) ศึกษาผลลัพท์และผลกระทบอันเนื่องมาจากการดำเนินงานของธนาคารหมู่บ้านที่มีต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอคอกคำใต้ จังหวัดพะเยา

พบว่า ลักษณะการเกิดของธนาคารหมู่บ้านมี 3 ลักษณะคือ เกิดจากการจัดตั้ง, จากการเห็นธนาคารหมู่บ้านใกล้เคียงจึงขอคำแนะนำและจัดตั้งขึ้น และจากการแยกออกจากธนาคารหมู่บ้านเดิมแล้วมาจัดตั้งในหมู่บ้านใหม่ ลักษณะการเกิดทั้ง 3 มีส่วนสัมพันธ์โยงใยกันมีการติดต่อช่วยเหลือซึ่งกันจนพัฒนาการจัดตั้งเป็น ศูนย์รวมน้ำใจธนาคารหมู่บ้าน ผลที่เกิดขึ้นคือ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แต่ละธนาคารมากขึ้น มีการจัดสรรทรัพยากรให้แต่ละธนาคารอย่างทั่วถึง มีการขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ร่วมกัน

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานได้แก่ สมาชิกยากจน ไม่มีเงินฝาก แต่ความต้องการผู้สูง สมาชิกขาดการประชุมประจำเดือนทำให้ไม่เข้าใจการดำเนินงานของกลุ่ม ปัญหาการขาดทักษะการบริหารจัดการที่ยู่ยากซับซ้อน และขาดการประชาสัมพันธ์

ผลลัพธ์ที่สมาชิกได้รับ ได้แก่ 1)ด้านการอบรม คือหลังจากมีธนาคารหมู่บ้าน สมาชิกมีเงินออมมากขึ้นและได้รับประโยชน์จากการปันผลเฉลี่ยประจำปีคืน 2)ด้านการกู้ยืม สมาชิกลดแหล่งเงินกู้ที่ต้องเสียดอกเบี้ยแพงและเปลี่ยนแหล่งเงินกู้ใหม่ แต่เนื่องจากธนาคารหมู่บ้านไม่สามารถให้เงินกู้ได้ตามจำนวนที่ต้องการทำให้สมาชิกบางรายยังกู้เงินจากแหล่งเงินกู้อื่นๆ อยู่ 3)ภาวะหนี้สิน ภาพโดยรวมธนาคารหมู่บ้านมีหนี้สินลดลง แต่ธนาคารหมู่บ้านยังเป็นองค์กรเล็กๆ ทำให้ไม่สามารถลดจำนวนหนี้สินของสมาชิกรายบุคคลได้ทั้งหมด

ผลกระทบที่สมาชิกได้รับ ในทางบวก สมาชิกมีความสัมพันธ์ไปมาหาสู่กันมากขึ้น กิจกรรมที่ธนาคารหมู่บ้านจัดทำมีผลต่อการช่วยเหลือกันและกัน และทั้งสมาชิกและกรรมการเกิดการเรียนรู้การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน มีการนำระบบประชาธิปไตยมาใช้ในกลุ่มและนำประสบการณ์ปัญหาในอดีตมาปรับปรุงแก้ไข และสุดท้ายแต่ละธนาคารหมู่บ้านได้ให้สวัสดิการแก่สมาชิกและครอบครัว ส่วนผลกระทบทางลบพบว่ามีสมาชิกบางส่วนก็เงินจากธนาคารหมู่บ้าน ไปใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ทำให้จำนวนการกู้และหนี้สินไม่ลดลง

2.2.1.2 ศิริวัฒน์ เกียรติธรรม(2540) ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหัวฟาย ตำบลบ้านดง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

พบว่าโครงสร้างด้านรายได้และรายจ่ายเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย เนื่องจากสมาชิกลดลง จำนวนเงินสะสมจะสะสมทรัพย์และกำไรสุทธิลดลง ประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์ ความสามารถในการทำกำไรมีแนวโน้มลดลง การไม่ให้กู้ข้ามปีบัญชีมีผลทำให้มีความต้องการเงินทุนมากในตอนต้นปีและมีเงินทุนเหลือมากในตอนปลายปีกลุ่มไม่มีแผนในการหาแหล่งเงินทุนจากภายนอกและไม่มีระบบบัญชีที่ทำให้ธุรกิจดำเนินไปอย่างต่อเนื่องได้

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานคือ การขาดความรู้ ความเข้าใจในอุดมการณ์และการทำงานของคณะกรรมการ การไม่มีแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจน ความจำกัดของเงินทุนในตอนต้นปีและการมีเงินทุนเหลือมากในตอนปลายปี การจัดทำบัญชีไม่ต่อเนื่อง การติดตามนิเทศของพัฒนากรประจำตำบลไม่สม่ำเสมอและไม่มีการกำหนดเวลา และการมีส่วนร่วมของสมาชิกมีน้อย

2.2.1.3. จริญญา พูเต็มวงศ์(2538) ศึกษากระบวนการทางการศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

พบว่า กระบวนการทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของกลุ่มมี 2 ลักษณะคือ การศึกษาที่เกิดจากการเรียนรู้ตามอัธยาศัยที่เกิดขึ้นภายในสมาชิกกลุ่มในการพบปะ พูดคุยกันเองและ ในชุมชน, และจากกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นทางการ

ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มคงอยู่ได้แก่ การปรับตัวของกลุ่มในการกำหนดเป้าหมาย การมีความสัมพันธ์อันดีภายในกลุ่ม การสร้างบรรยากาศภายในกลุ่ม ประสิทธิภาพของกลุ่มและกิจกรรมของกลุ่ม บทบาทของการศึกษาที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของกลุ่มออมทรัพย์ คือการศึกษาด้วยตนเองของสมาชิกกลุ่มแก้ปัญหาของตนเองและของกลุ่มได้

2.2.1.4. กาญจนา งานสุจริต(2539)ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด จังหวัดเชียงใหม่

พบว่า

1.) การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในเกณฑ์ปานกลาง

2.) ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ และระยะเวลาในการเป็นพนักงาน/สมาชิก ไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด

3.) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสันป่าตองจำกัด คือ

- ลักษณะของพนักงาน/สมาชิก ด้านความรู้ความเข้าใจในหลักการสหกรณ์ ความรู้สึกผูกพันต่อสหกรณ์ ความชัดเจนและการยอมรับบทบาทของตน มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ฯ

- นโยบายการบริหารของสหกรณ์ฯ ด้านการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การจัดหาและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การติดต่อสื่อสาร ภาวะผู้นำและการตัดสินใจ การปรับตัวและการริเริ่มสิ่งใหม่ มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ฯ

2.2.1.5. สมศักดิ์ อุปพันธ์ (2535) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จขององค์การเพื่อการ พึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ ในชุมชนแออัด : กรณีศึกษาศหกรณ์เครดิตยูเนียนชุมชนฟ้าใหม่ พบว่ากระบวนการเผยแพร่ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งเครดิตยูเนียนชุมชนฟ้าใหม่ขององค์กรภายนอกผู้นำการเปลี่ยนแปลงในครั้งแรกเป็นไปในรูปแบบง่ายๆ ปล่อยให้กลุ่มดำเนินกฎระเบียบอย่างอิสระ เมื่อกลุ่มเริ่มมั่นคงได้มุ่งกระตุ้นให้กลุ่มขยายกิจการให้เติบโตยิ่งขึ้นและร่วมติดต่อสัมพันธ์-ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันกับกลุ่ม/สหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งอื่น แต่การส่งเสริมเช่นนี้เริ่มไม่ได้รับการยอมรับเนื่องจากสวนทางกับความต้องการของกลุ่มที่ต้องการเป็นผู้กำหนดนโยบาย/ทิศทางด้วยตนเองอย่างอิสระ

ผลกระทบต่อสหกรณ์เครดิตยูเนียนชุมชนฟ้าใหม่มีต่อชาวชุมชนต่างๆ ได้แก่ ในด้านเศรษฐกิจทำให้ชุมชนได้มีเงินกู้เป็นของตนเอง คนในชุมชนได้มีหลักประกันแก่ตนเองและครอบครัวในระดับหนึ่ง ในด้านสังคมทำให้ชุมชนเกิดกลุ่มทางสังคม เกิดกิจกรรมอื่นต่อเนื่อง ด้านการเมืองสหกรณ์ฯถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการรวมตัวกันของกลุ่มคนที่ขัดแย้งกันในชุมชน ส่วนในด้านอื่นๆ ได้แก่ ทำให้เกิดความเคยชินกับการใช้กฎระเบียบอย่างเป็นทางการและประการสุดท้ายทำให้คนในชุมชนหันมาทบทวนการให้เครดิตและความไว้วางใจต่อกันมากขึ้น

2.2.1.6. ชิตชยางค์ ยมาภัย (2541) ศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มออมทรัพย์ชุมชนในพื้นที่อำเภอ สูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 2 กลุ่มเป็นกรณีศึกษา

ได้วิเคราะห์องค์ประกอบในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ว่าประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ประเด็นดังนี้

- 1.) มนุษย์ ในฐานะผู้แสดงบทบาท ทั้งทางตรง คือกรรมการใช้ระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างกรรมการ และทางอ้อมคือ สมาชิกในการเลือกสรรกรรมการ
- 2.) กลยุทธ์ ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในการเคลื่อนงานใช้แบบไม่เป็นทางการเป็นสำคัญ
- 3.) กลไกการป้องกันการทุจริต ใช้ทั้ง 2 กลไก คือด้านการเงิน ใช้การกำหนดวงเงินกู้ และด้านสังคมใช้การลงโทษด้วยกาย วาจา และใจ

นอกจากนี้ยังประกอบไปด้วย การเรียนรู้และการมีส่วนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม และการปลูกฝังจิตสำนึกที่ประกอบด้วยคุณธรรม 5 ประการของกลุ่มออมทรัพย์เอง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ ได้แก่

1.) มนุษย์ กรรมการต้องได้รับการยอมรับในชุมชน มีความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ มีความรู้ความสามารถ ส่วนสมาชิกต้องมียารยได้ มีสัจจะ และความเข้าใจในกิจกรรมกลุ่ม ทั้งหมดนี้มีผลต่อการดำเนินงานและความต่อเนื่องของกิจกรรม

2.) ขนาด ด้านสมาชิกและกลุ่มเป็นไปในทางเดียวกัน กล่าวคือหากสมาชิกมากกลุ่มก็ใหญ่ขึ้นตามไปด้วย ส่วนในเรื่องขอบเขตของกิจกรรมกลุ่ม ขึ้นอยู่กับความพร้อมและความต้องการของกลุ่มที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกล่าวคือ หากสมาชิกเสนอกกลุ่มสามารถสนองได้ ถึงจะมีผลต่อการดำเนินงานและความต่อเนื่องของกิจกรรม

3.) การส่งเสริมสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ การมีองค์กรส่งเสริมช่วยให้กลุ่มมีพี่เลี้ยงคอยดูแล ให้คำปรึกษาและได้รับการอบรมตามสมควร รวมทั้งสามารถมีกิจกรรมระหว่างกลุ่มจนสามารถสร้างเป็นเครือข่ายได้

4.) สภาพแวดล้อมของกลุ่ม ทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพและปัญหาเศรษฐกิจของสมาชิก ส่วนทางด้านสังคมเป็นตัวกำหนดวัฒนธรรมองค์กร

และยังได้เสนอแนะไว้ว่า ในกระบวนการบริหารจัดการของกลุ่มยังขาดข้อมูลและการจัดเก็บที่เป็นระเบียบซึ่งในอนาคต ถ้าขนาดของกลุ่มใหญ่ขึ้นก็อาจจะมีปัญหาตามมาได้ และการบริหารจัดการกลุ่มนั้นสมาชิกยังไม่ให้ความสนใจในการตรวจสอบการทำงานของกลุ่มมากนัก ทั้งที่สมาชิกก็อยู่ในฐานะที่เป็นเจ้าของกลุ่ม นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะถึงมาตรการการพัฒนากลุ่มไว้ว่า เพื่อให้กลุ่มออมทรัพย์ทั้งสองกลุ่มมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องกลุ่มควรจะมีการพัฒนาในด้านการจัดทำบัญชีให้ถูกต้องตามระบบมากขึ้นและการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ให้เป็นระบบ

2.2.1.7. วาทกานต์ ช่อแก้ว (2532) ได้ศึกษา การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตระหว่างสมาชิกกลุ่มที่ชนะการประกวดและสมาชิกกลุ่มที่ไม่ได้รับการคัดเลือกส่งเข้าประกวดที่จัดโดยกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จำนวน 4 กลุ่มตัวอย่าง พบว่า

1.) สมาชิกกลุ่มที่ไม่ได้รับการคัดเลือกมีความต้องการมีกลุ่มมากกว่าสมาชิกกลุ่มที่ชนะการประกวด

2.) สมาชิกกลุ่มที่ชนะการประกวดให้ความร่วมมือมากกว่าสมาชิกกลุ่มที่ไม่ได้รับการคัดเลือก

3.) สมาชิกกลุ่มที่ชนะการประกวดมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ วัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานกลุ่มมากกว่าสมาชิกกลุ่มที่ไม่ได้รับการคัดเลือก

4.) คณะกรรมการบริหารกลุ่มที่ชนะการประกวดสามารถปฏิบัติงานได้ดีกว่าคณะกรรมการกลุ่มที่ไม่ได้รับการคัดเลือก

5.) เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนที่สนับสนุนและติดตามผลกลุ่มที่ชนะการประกวดสามารถปฏิบัติงานได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนที่สนับสนุนและติดตามผลกลุ่มที่ไม่ได้รับการคัดเลือก

2.2.1.8. เพ็ญพราว พิมสอน (2541) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จ ในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในจังหวัดขอนแก่น พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่ม ออมทรัพย์ได้แก่

1.) ความเหมาะสมในการจัดตั้งกลุ่ม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 7 ประเด็นจาก 13 ประเด็น

2.) ความเหมาะสมในการดำเนินการกลุ่ม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเชิงบวก 4 ประเด็น และเชิงลบ 1 ประเด็นจาก 10 ประเด็น

3.) การมีส่วนร่วมของสมาชิก มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 11 ประเด็น จาก 20 ประเด็น แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

ก. การมีส่วนร่วมของสมาชิกด้านการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 7 ประเด็นจาก 10 ประเด็น

ข. การมีส่วนร่วมของสมาชิกด้านกิจกรรมภายนอก มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 1 ประเด็นจาก 5 ประเด็น

ค. การมีส่วนร่วมของสมาชิกด้านบริหารและจัดการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3 ประเด็นจาก 5 ประเด็น

4.) การตอบสนองความต้องการของสมาชิก มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 8 ประเด็นจาก 13 ประเด็น

5.) การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและรัฐบาล มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 8 ประเด็นจาก 10 ประเด็น

6.) การปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่ม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 ประเด็นจาก 6 ประเด็น

2.2.1.9 ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2544) ได้เขียนบทสังเคราะห์ 11 กรณีศึกษารูปแบบและความเป็นไปได้ในการจัดสวัสดิการโดยภาคชุมชน จากงานวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบและความเป็นไปได้ในการจัดระบบโครงข่ายความปลอดภัยทางสังคม (Social Safety Net) โดยภาคชุมชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย จากหนังสือ สวัสดิการโดยภาคชุมชน (1) : กลุ่มออมทรัพย์ และสวัสดิการโดยภาคชุมชน (2) : กลุ่มผลิตภัณฑ์ ได้กล่าวถึง 3 เรื่องใหญ่ ๆ คือ แบบแผนการจัดสวัสดิการชุมชน, การปลูกจิตวิญญาณและการเกิด การคงอยู่ และการพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มออมทรัพย์ฯ ที่สำคัญคือเงื่อนไขในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้

- 1.) ระดับการครองชีพของประชาชนเพียงพอที่จะทำให้มีเงินออมได้อย่างสม่ำเสมอ
- 2.) การมีผู้นำที่กล้าคิดกล้าริเริ่ม ไม่ติดอยู่กับแบบแผนที่เคยทำ ๆ กันมาทำให้เกิดการพัฒนาของเศรษฐกิจชุมชน
- 3.) การทำให้เกิดผลตามเป้าหมายและความต้องการของสมาชิกเพราะกลุ่มถูกตั้งมาเพื่อแก้ปัญหาให้กับสมาชิก
- 4.) ต้องมีปัจจัยการผลิตและทักษะการผลิต รวมทั้งตลาดรองรับผลผลิต
- 5.) การมีผู้นำที่มีความคิด อุดมการณ์ และวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนสามารถทำให้ทุกคนเห็นประโยชน์ร่วมกัน
- 6.) การกำหนดเป้าหมายที่แน่นอน ที่ทุกคนพร้อมจะไปให้ถึง
- 7.) ภารกิจ (mission) เป็นรูปธรรมที่เด่นชัด ปฏิบัติได้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด
- 8.) ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อกัน นั่นคือเชื่อมั่นในความคิดและการนำเชื่อมั่นใน เป้าหมายว่าสามารถที่จะไปให้ถึงได้ และเชื่อมั่นในภารกิจว่าสิ่งที่ทำนั้นถูกต้อง
- 9.) ปัจจัยหรือยักร่วม หรือความต้องการร่วม ได้แก่ ความศรัทธาในตัวบุคคลหรือตัวผู้นำ, อุดมการณ์และความเชื่อเดียวกัน, และมีผลประโยชน์ร่วมกัน ทั้งสามประการนี้อาจเรียกรวมกันว่า เป็นทุนทางสังคม (Social Capital) หรือเครื่องร้อยรัดสังคม

10.) การนำและความคิด จำแนกได้เป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ได้จากราชการ, ส่วนที่มาจากองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) และส่วนที่เกิดขึ้นและมีอยู่ในชุมชน

11.) จิตวิญญาณ หมายถึง ความเชื่อมั่น ความเสียสละ การทุ่มเทแรงกายและแรงใจของผู้ไม่หวังผลตอบแทนในช่วงเริ่มต้นและรับผลตอบแทนเพียงเล็กน้อยในระยะต่อมา

12.) การบริหารจัดการ ที่เกี่ยวข้องกับระบบ 3 ระบบคือ ระบบงาน ระบบเงิน และระบบบุคลากรแต่ต้องคำนึงถึงกรอบ 3 ด้านคือผลประโยชน์อันพึงมีพึงได้ของสมาชิก, กลุ่มและองค์กรจะต้องเป็นที่ยอมรับของคนทุกวงการ และศักยภาพและความพร้อมของกลุ่มและองค์กรในขณะนั้น

2.2.1.10 กองปฏิบัติการ กรมการพัฒนาชุมชน (2533) ได้จัดทำโครงการสำรวจข้อมูลเพื่อแบ่งกลุ่มและจัดระดับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้น (กิ่งแก้ว อินทวาท และ สุคนธ์ จัตุชัย, 2533 : 4) โดยมีวิธีดำเนินการโดยเริ่มจากศึกษาคู่มือการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เอกสารแผนงาน รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน กำหนดองค์ประกอบหรือตัวชี้วัดระดับการพัฒนาออมทรัพย์ฯ ขึ้น หลังจากนั้นทำการประชุมคณะทำงานและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องพิจารณาถ้อยแถลงในรายละเอียดตัวชี้วัดและเกณฑ์การแบ่งระดับ, สร้างเครื่องมือวัด(แบบสอบถาม) ตามตัวชี้วัดที่กำหนดและทดสอบเครื่องมือ จากนั้นทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มออมทรัพย์ฯ ทุกกลุ่มทั่วประเทศ ผลที่ได้ทำให้เกิดเครื่องมือชี้วัดระดับการพัฒนา (แบบสอบถาม) 1 ชุดแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ด้านศูนย์สาธิตการตลาด ด้านขุ้งฉาง ด้านธนาคารข้าวในแต่ละด้าน มีตัวชี้วัดหลักและตัวชี้วัดรอง ตลอดจนเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เครื่องมือชีวิต	จำนวนตัวชีวิต หลัก	จำนวนตัวชีวิต รอง	รวมจำนวนตัวชีวิต และคะแนน	เกณฑ์ระดับการพัฒนา
1. ด้านการบริหารกลุ่ม	15	39	54 ตัวชีวิต จำนวน 176 คะแนน	147-176 ดีเด่น 117-146 ดี 88-116 ควรปรับปรุง 0-87 ต้องแก้ไข
2. ด้านศูนย์ สาธิตการตลาด	4	7	11 ตัวชีวิต จำนวน 29 คะแนน	25-29 ดีเด่น 20-24 ดี 15-19 ควรปรับปรุง 0-14 ต้องแก้ไข
3. ด้านผู้ลง	3	6	9 ตัวชีวิต จำนวน 24 คะแนน	21-24 ดีเด่น 16-20 ดี 12-15 ควรปรับปรุง 0-11 ต้องแก้ไข
4. ด้านธนาคาร ข้าว	2	12	14 ตัวชีวิต จำนวน 30 คะแนน	25-30 ดีเด่น 20-24 ดี 15-19 ควรปรับปรุง 0-14 ต้องแก้ไข
รวมทุก กิจกรรม	24	64	88 ตัวชีวิต จำนวน 259 คะแนน	215-259 ดีเด่น 171-214 ดี 129-170 ควรปรับปรุง 0-128 ต้องแก้ไข

หมายเหตุ : คุรายละเอียดตัวชีวิตได้ที่ภาคผนวก ก

2.2.1.11 กองปฏิบัติการ กรมการพัฒนาชุมชน (2538) ได้มีการศึกษาเพื่อจัดระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอีกครั้งเมื่อปี 2537 โดยการจัดทำครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบ คุณภาพและใช้เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดแผนงานและแนวทางสนับสนุนการดำเนินงานของ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อที่จะให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้รับการพัฒนาที่ถูกทิศทางและตรงกับข้อเท็จจริง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่เข้มแข็งในโอกาสต่อไป (มโนญ สอนเกิดและกิตติพงษ์ เกิดผล, 2538 : คำนำ) โดย มีขั้นตอนการดำเนินงานโดยเริ่มจากการประชุมนักวิชาการพัฒนาชุมชน ฝ่ายพัฒนาเงินทุน กองพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมพิจารณากันกรอรายละเอียดตัวชี้วัด, จากนั้นจัดทำแบบสำรวจกลุ่มออมทรัพย์และส่งแบบสำรวจให้ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตทุกเขต และสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเสร็จแล้วส่งกลับคืนกรมฯ, รวบรวมข้อเสนอแนะและนำมาปรับปรุงแบบสำรวจ, หลังจากนั้นแต่งตั้งคณะกรรมการจัดระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ฯ ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาวิธีการพัฒนาชุมชน ผู้ชำนาญการพิเศษจากกองวิชาการและแผนงาน กองพัฒนาสังคมเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม และกองฝึกอบรมผู้ชำนาญการและนักวิชาการจากกองพัฒนาสังคมเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม, ประชุมคณะกรรมการจัดระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ฯ พิจารณาแบบสำรวจที่ปรับตามข้อเสนอแนะของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด และศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตและเกณฑ์การจัดระดับตลอดจนขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูล, ทดสอบแบบสำรวจกับกลุ่มออมทรัพย์ฯ ของอำเภอบางปลาม้า จำนวน 8 กลุ่ม โดยให้พัฒนากรเป็นผู้จัดเก็บข้อมูลตามแบบสำรวจ สุดท้ายนำแบบสำรวจปรับปรุงแก้ไขและขอความเห็นชอบจากอธิบดีกรมฯ เพื่อดำเนินการต่อไป ทำให้ได้ตัวชี้วัดและเกณฑ์การจัดระดับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ดังนี้

- 1.) สถานที่
- 2.) ระยะเวลาที่จัดตั้ง
- 3.) สมาชิก
- 4.) ประเภทสมาชิก
- 5.) ทะเบียนสมาชิกกลุ่ม
- 6.) ระเบียบ/ข้อบังคับ
- 7.) การส่งเงินสัจจะแต่ละเดือนโดยประมาณ
- 8.) วิธีเก็บเงินสัจจะสะสม
- 9.) วิธีการควบคุมทางการเงิน
- 10.) ทะเบียนคุมเงินสัจจะ
- 11.) บัญชีการเงิน
- 12.) การทำงานของคณะกรรมการ

- 13.) การประชุมของคณะกรรมการบริหาร
  - 14.) การประชุมใหญ่สามัญประจำปี
  - 15.) เงินทุนของกลุ่ม
  - 16.) กิจกรรมของกลุ่ม
  - 17.) การจัดสรรผลกำไรของกลุ่ม(ปันผล, เหลือคืนทุนสาธารณะ, ทุนสำรอง)
  - 18.) แผนการดำเนินงาน
  - 19.) การได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้เพิ่มเติมในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา (การฝึกอบรม การทัศนศึกษา การสัมมนา การประชุมของคณะกรรมการและสมาชิก)
- การจัดระดับการพัฒนาโดยใช้เกณฑ์จากคะแนนรวมทั้ง 19 ตัวชี้วัดและตัวชี้วัดบ่งคับ 7 ตัวประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่ 3, 5, 7, 11, 14, 16 และ 17 (ดูรายละเอียดคะแนนและการจัดระดับกลุ่มออมทรัพย์ ได้ที่ภาคผนวก ข)

ระดับการพัฒนา	เงื่อนไข*	
	คะแนนรวม	ตัวชี้วัดบ่งคับ
ระดับ 3 หมายถึง กลุ่มที่ผลงานดี	อยู่ระหว่าง 40 – 57 คะแนน	ได้ 3 คะแนน 5 ตัวขึ้นไป
ระดับ 2 หมายถึง กลุ่มที่ผลงานพอใช้	อยู่ระหว่าง 20 – 39 คะแนน	ได้ 3 คะแนน 4 ตัวขึ้นไป
ระดับ 1 หมายถึง กลุ่มที่ควรปรับปรุง	อยู่ระหว่าง 1 – 19 คะแนน	–

* หมายถึง หากไม่เป็นไปตามเงื่อนไขทั้งสองอย่างให้จัดอยู่ในระดับล่างลงไป

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบและการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม

2.2.2.1. ขนิษฐา กาญจนรังษิณนท์ และ ชุสม รัตนินิตย์ (2540) ได้วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบของระดับการพัฒนาหมู่บ้าน โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบวิธี Principal Components Analysis และการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) เพื่อหาแนวทางปรับปรุงการจำแนกระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน โดยการสุ่มตัวอย่างข้อมูลชช 2 ค. ปี 2537 จำนวน 2,500 หมู่บ้าน พบว่า

ก. เครื่องชี้วัด 35 ตัวมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน ส่วนอีก 2 ตัวชี้วัดมีความสัมพันธ์กับเครื่องชี้วัดตัวอื่นในทิศทางผกผัน คือ การอพยพหางานทำ และเรื่องน้ำ

ข. เครื่องชี้วัดทั้ง 37 ตัวสามารถจัดองค์ประกอบได้ 12 องค์ประกอบและมีเครื่องชี้วัด 2 ตัวที่ไม่สามารถจัดเข้ากับองค์ประกอบใดได้เลย คือ การบริการสาธารณสุขในหมู่บ้านและระดับการศึกษาของประชาชน

ค. เครื่องชี้วัดทั้ง 35 ตัว สามารถแยกออกเป็น 12 องค์ประกอบหรือปัจจัย จากการวิเคราะห์องค์ประกอบทั้ง 12 องค์ประกอบหรือปัจจัย จะพบว่า 7 ปัจจัยแรกเป็นเรื่องเศรษฐกิจและอีก 3 ปัจจัยเป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ส่วนอีก 2 ปัจจัยที่เหลือเกี่ยวกับสภาพพื้นฐาน ดังนี้

- 1.) ปัจจัยความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วยเครื่องชี้วัดจำนวน 2 ตัว
- 2.) ปัจจัยกรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิต ประกอบด้วยเครื่องชี้วัดจำนวน 2 ตัว
- 3.) ปัจจัยคั้งคู่ในการผลิตภาคเกษตร ประกอบด้วยเครื่องชี้วัดจำนวน 2 ตัว
- 4.) ปัจจัยผลผลิตและการตลาด ประกอบด้วยเครื่องชี้วัดจำนวน 4 ตัว
- 5.) ปัจจัยส่งเสริมการจัดการเชิงธุรกิจ ประกอบด้วยเครื่องชี้วัดจำนวน 3 ตัว
- 6.) ปัจจัยการพึ่งตนเองในอาชีพเกษตร ประกอบด้วยเครื่องชี้วัดจำนวน 2 ตัว
- 7.) ปัจจัยสภาพการผลิตในฤดูแล้ง ประกอบด้วยเครื่องชี้วัดจำนวน 2 ตัว
- 8.) ปัจจัยโอกาสได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ประกอบด้วยเครื่องชี้วัดจำนวน 5 ตัว
- 9.) ปัจจัยอนามัยแม่และเด็ก ประกอบด้วยเครื่องชี้วัดจำนวน 3 ตัว
- 10.) ปัจจัยในการส่งเสริมคุณภาพกายและจิต ประกอบด้วยเครื่องชี้วัดจำนวน 5 ตัว
- 11.) ปัจจัยการตั้งถิ่นฐาน ประกอบด้วยเครื่องชี้วัดจำนวน 3 ตัว
- 12.) ปัจจัยความเจริญมั่นคงของชุมชน ประกอบด้วยเครื่องชี้วัดจำนวน 2 ตัว

2.2.2.2. โกสุม นัยเรีองรุ่ง (2533) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัดความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกคนด้านสุขภาพ โดยใช้ข้อมูลทฤษฎีภูมิที่ได้จากการดำเนินการวิจัยของ สมจิต ปทุมานนท์ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีจำนวน 300 ตัวอย่างและใช้วิธี Principal Component Analysis และการวิเคราะห์หมุนแกนองค์ประกอบตั้งฉากซึ่งกันและกันแบบ ออโรทอนอล ให้ได้ค่าความแปรปรวนสูงสุด Varimax Rotation ในการวิเคราะห์แบบวัดความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกคนด้านสุขภาพ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน จำนวน 18 ข้อตามทฤษฎีความเชื่ออำนาจภายใน-นอกคนด้านสุขภาพของ Wallston และคณะ(1978) พบว่า

1.) หากประมวลผลคำถามทั้ง 18 ข้อ จะสามารถแบ่งองค์ประกอบได้ 6 องค์ประกอบซึ่งไม่ตรงตามโครงสร้างเดิม

2.) หากนำข้อคำถามมาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยการแยกวิเคราะห์ข้อคำถามในแต่ละด้านเพื่อตรวจสอบความตรงกันในการอธิบายโครงสร้างแล้วเลือกข้อคำถามในองค์ประกอบแรกของความเชื่ออำนาจภายในด้านสุขภาพและความเชื่ออำนาจบังเอิญด้านสุขภาพ ส่วนความเชื่อผู้อื่น (อำนาจภายนอกคน)ด้านสุขภาพให้เลือกข้อคำถามในองค์ประกอบอื่นที่ได้ค่าความแปรปรวนใกล้เคียงกับองค์ประกอบแรก จะได้คำถามเพียง 10 คำถาม เมื่อนำทั้ง 10 คำถามมาวิเคราะห์พบว่าสามารถแบ่งองค์ประกอบได้ 3 องค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบประกอบด้วยคำถามที่อยู่ด้านเดียวกันทั้งสิ้นซึ่งตรงกับทฤษฎี

3.) สรุปว่า ข้อคำถามอีก 8 คำถามต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขใหม่ ส่วน 10 คำถามที่ได้จากข้อ 2.) นั้นสามารถใช้ในการทำนายความเชื่อของผู้ตอบได้ตรงตามโครงสร้างที่ตั้งไว้ ทำให้ประหยัดเวลาและงบประมาณ

2.2.2.3. พรรณพกา สุทะกะสิน (2537) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อศึกษาปัจจัยเสี่ยงต่อโรคเอดส์ โดยศึกษาในทหารเกณฑ์เขตกรุงเทพมหานครที่เข้ารับการคัดเลือกเมื่อเดือน พ.ค. พ.ศ.2536 จำนวน 4,396 คนที่ได้รับการตรวจ โดยใช้วิธี PAC ในการสกัดตัวแปรให้น้อยลงโดยอาศัยหลักความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรและการผสมเชิงเส้น (Linear Combination) จากแบบสอบถามปัจจัยเสี่ยงต่อโรคเอดส์ที่ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 23 ข้อ พบว่า สามารถสกัดองค์ประกอบได้ 8 องค์ประกอบโดยดูจากค่า Eigen ที่มากกว่า 1 จากนั้นจึงทำการหมุนแกนองค์ประกอบเพื่อกระจายความแปรปรวน ทำให้เกิดความชัดเจนในรายละเอียดย่อยของแต่ละ องค์ประกอบ โดยวิธีหมุนแกนแบบมุมฉาก Orthogonal Rotation จากนั้นใช้วิธี Regression (วิเคราะห์การถดถอย) มา

คำนวณหาคะแนนองค์ประกอบของตัวอย่างทุกคน และนำมาทดสอบความแตกต่างของคะแนนองค์ประกอบระหว่างกลุ่มที่ติดเชื่อและกลุ่มที่ไม่ติดเชื่อพบว่า องค์ประกอบที่มีค่าคะแนนองค์ประกอบต่างกันอย่างน้อยมีนัยสำคัญมีอยู่ 4 องค์ประกอบคือ

- 1.) องค์ประกอบด้านเพศสัมพันธ์กับโสเภณี
- 2.) องค์ประกอบสุขภาพด้านการเจ็บป่วย
- 3.) องค์ประกอบด้านยาเสพติดและอุปกรณ์
- 4.) องค์ประกอบสุขภาพด้านสิ่งมีนเมา

2.2.2.4. ประภัสสร ฉันทศรีธการ (2544) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ตัวประกอบคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลศูนย์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 742 คนจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามคุณภาพชีวิตการทำงานที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยง 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ตัวประกอบ สกัดตัวประกอบด้วยวิธีตัวประกอบหลัก หมุนแกนตัวประกอบแบบอโรโกนอลด้วยวิธีแวนแมกซ์ได้ตัวประกอบทั้งหมด 7 ตัวประกอบ มีจำนวนตัวแปรประกอบ 61 ตัวแปร สามารถอธิบายความแปรปรวนรวมร้อยละ 48.446 ประกอบด้วยตัวประกอบ ดังนี้ คุณลักษณะของงานพยาบาล, ความก้าวหน้าและการพัฒนา, สัมพันธภาพระหว่างบุคคล, ความมีอิสระในการทำงาน, สิ่งแวดล้อมในสถานที่ทำงาน, เวลาทำงานที่เหมาะสมและสิ่งตอบแทนที่เหมาะสม

2.2.2.5. สุมาลี ขุนจันดี (2541) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของผู้จัดการเปลี่ยนแปลงเพื่อการเสริมสร้างพลังครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้วิธีวิจัยเชิงบรรยายในขั้นแรก สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ความรู้, แนวทางการประยุกต์ใช้ และศึกษาคุณลักษณะของผู้จัดการเปลี่ยนแปลงเพื่อการเสริมสร้างพลังครู และจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการศึกษาเอกสารมาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน 76 คนและผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาดีเด่นจำนวน 89 คนโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ สกัดองค์ประกอบแบบวิธีองค์ประกอบแกนमुखสำคัญและหมุนแกนแบบออบลิมิน พบว่าคุณลักษณะของผู้จัดการเปลี่ยนแปลงเพื่อการเสริมสร้างพลังครูประกอบด้วยตัว

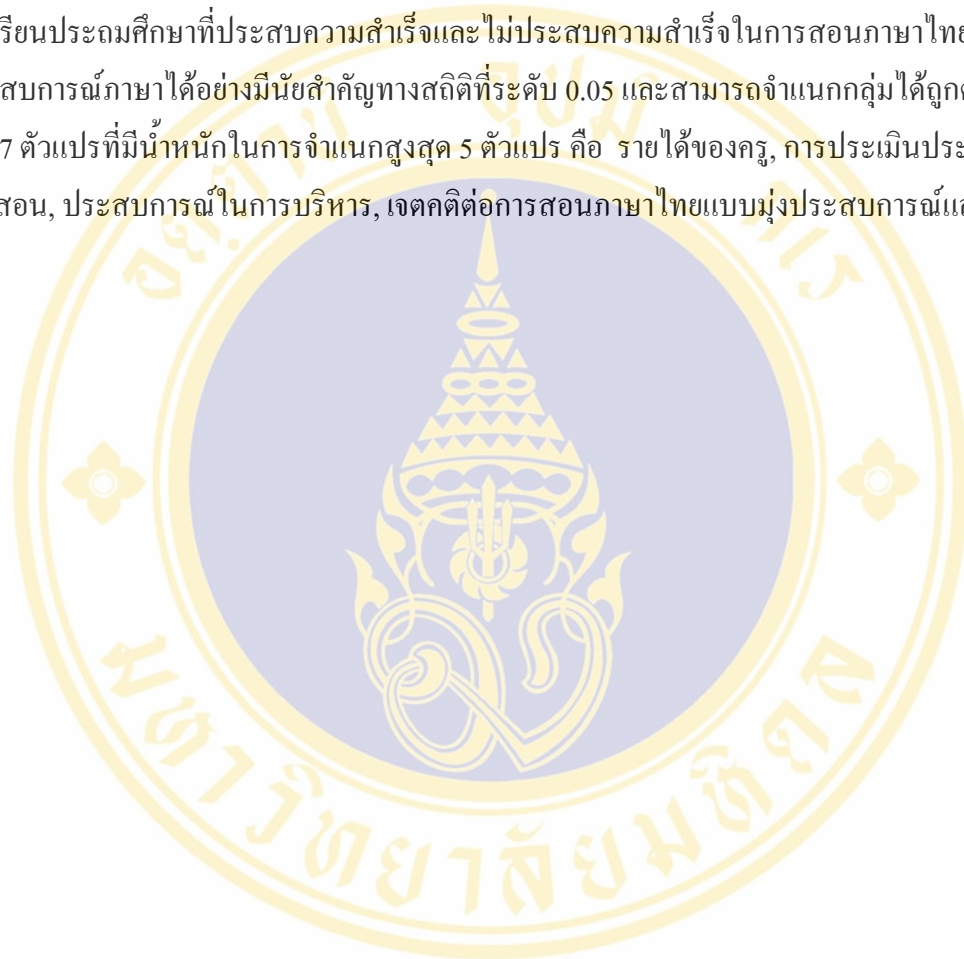
ประกอบ 9 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการวางแผนงาน, ความปราดเปรื่องในเชิงความคิด, ความเป็นประชาธิปไตยในการทำงาน/บริหารงาน, การมองผู้อื่นในแง่ดี, จริยธรรมและคุณธรรมในการทำงาน, ความสามารถในการบริหารคนและบริหารงาน, การมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและต่องาน, ความประพฤติที่เป็นแบบอย่างที่ดีและความสามารถในการชี้นำผู้อื่น

2.2.2.6. พัชรี เฟิงประโคน (2539) ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างวิธีวิเคราะห์จำแนกกับวิธีวิเคราะห์ถดถอยลอจิสติก : กรณีศึกษาตัวแปรจำแนก วิธีชีวิตแบบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 – 4 ระดับปริญญาบัณฑิตจำนวน 1,056 คน จากมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร 7 สถาบัน ใช้แบบสอบถามวัดตัวแปรด้านภูมิหลัง, สถาบันการศึกษา, คุณลักษณะของนิสิตนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์จำแนกและวิธีการวิเคราะห์ถดถอยลอจิสติก พบว่า ฟังก์ชันที่ได้จากการวิเคราะห์จำแนกสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ดีกว่าฟังก์ชันที่ได้จากวิธีวิเคราะห์ถดถอยลอจิสติกเล็กน้อยประสิทธิภาพในการจัดกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

2.2.2.7. พรนภา บรรจงกาลกุล (2539) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่เกี่ยวกับการเรียนของกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ ในสถาบันผลิตครูสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ประชากรที่ใช้คือนิสิตนักศึกษาคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ชั้นปีที่ 2 – 4 ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยในภาคปลายปีการศึกษา 2537 สูงกว่า 3.50 จำนวน 168 คน และต่ำกว่า 2.00 จำนวน 196 คน เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, การทดสอบค่าที, และการวิเคราะห์จำแนกประเภท แบบมีขั้นตอน พบว่าตัวแปรสำคัญที่ให้น้ำหนักในการจำแนกความแตกต่างของกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ คือคะแนนเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย, ปัญหาด้านอนาคตเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ และสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน ส่วนสมการในการจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องร้อยละ 89.49

2.2.2.8. อัญชลี ชีระศาสน์ (2542) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์จำแนกเปรียบเทียบปัจจัยระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติในเขตการศึกษา 6 จำนวน 2 กลุ่มคือกลุ่มที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จใน

การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์จำนวน 172 และ 158 โรงเรียนตามลำดับ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามทางไปรษณีย์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าร้อยละ, ค่ามัชฌิมเลขคณิต, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสถิติในการวิเคราะห์จำแนกประเภท พบว่าตัวแปร 19 ตัวแปรสามารถจำแนกโรงเรียนประถมศึกษาที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องร้อยละ 73.17 ตัวแปรที่มีน้ำหนักในการจำแนกสูงสุด 5 ตัวแปร คือ รายได้ของครู, การประเมินประสิทธิภาพการสอน, ประสบการณ์ในการบริหาร, เจตคติต่อการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์และเพศครู

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ(Exploratory Study) เป็นการสำรวจหาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อให้ได้เครื่องมือชี้วัดระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติโปรแกรม SPSS มีขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

3.1 การศึกษาข้อมูล

3.1.1. ศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิจากงานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับธนาคารหมู่บ้าน และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ระหว่างปี 2532 – 2544

3.1.2. ศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิ จากแหล่งข้อมูลโดยตรง โดยการออกแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

3.2 พื้นที่ที่ทำการศึกษา คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในพื้นที่จังหวัดราชบุรี

จำนวนกลุ่มออมทรัพย์ในพื้นที่จังหวัดราชบุรีจากข้อมูล ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2545 (ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดราชบุรี พ.ศ.2545) มีจำนวนกลุ่มออมทรัพย์ตามทะเบียนทั้งสิ้น 243 กลุ่ม สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

3.2.1 แบ่งตามเขตพื้นที่อำเภอตามกรมการปกครอง ได้ดังนี้

- อำเภอ เมืองมีจำนวนทั้งสิ้น 35 กลุ่ม หยุดดำเนินการจำนวน 5 กลุ่ม
- อำเภอ บ้านโป่งมีจำนวนทั้งสิ้น 30 กลุ่ม หยุดดำเนินการจำนวน 2 กลุ่ม
- อำเภอ โพธารามมีจำนวนทั้งสิ้น 31 กลุ่ม หยุดดำเนินการจำนวน 6 กลุ่ม
- อำเภอ ดำเนินมีจำนวนทั้งสิ้น 15 กลุ่ม หยุดดำเนินการจำนวน 5 กลุ่ม
- อำเภอ ปากท่อมีจำนวนทั้งสิ้น 34 กลุ่ม หยุดดำเนินการจำนวน 6 กลุ่ม
- อำเภอ จอมบึงมีจำนวนทั้งสิ้น 36 กลุ่ม หยุดดำเนินการจำนวน 1 กลุ่ม
- อำเภอ บางแพมีจำนวนทั้งสิ้น 8 กลุ่ม หยุดดำเนินการจำนวน 1 กลุ่ม
- กิ่งอำเภอ บ้านคามีจำนวนทั้งสิ้น 30 กลุ่ม หยุดดำเนินการจำนวน 1 กลุ่ม
- อำเภอ วัดเพลงมีจำนวนทั้งสิ้น 8 กลุ่ม
- อำเภอ สวนผึ้งมีจำนวนทั้งสิ้น 16 กลุ่ม

- 3.2.2. แบ่งตามผลของการจัดระดับการพัฒนาโดยกรมการพัฒนาชุมชน
ระดับที่ 3 หรือ กลุ่มที่มีผลงานดี	จำนวน 42 กลุ่ม
ระดับที่ 2 หรือ กลุ่มที่มีผลงานพอใช้	จำนวน 72 กลุ่ม
ระดับที่ 1 หรือ กลุ่มที่มีผลงานควรปรับปรุง	จำนวน 102 กลุ่ม
หยุดดำเนินการ	จำนวน 27 กลุ่ม

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.3.1. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดราชบุรีที่ดำเนินการอยู่ตามข้อมูลสถิติ ณ เดือน มกราคม พ.ศ. 2545 จำนวน 216 กลุ่ม (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดราชบุรี)

3.3.2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บข้อมูล เมื่อได้แบบสอบถามแล้วนำไปทดสอบกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจำนวน 10 กลุ่มพบว่า สามารถแยกองค์ประกอบได้ 5 ตัวประกอบ จึงได้ทำการสุ่มตัวกลุ่มตัวอย่างจำนวน 70 กลุ่ม ตามเกณฑ์จำนวนประชากร หากจำนวนประชากรหลักร้อยละใช้จำนวนตัวอย่าง 15 – 30 % (นิสาร์ตัน ศิลปเดช. 2542: 109) ซึ่งสอดคล้องกับการสุ่มตัวอย่างของ Fred N.Kerlinger (1988) และขนาดตัวอย่างของกัลยา วาณิชบัญญัติ(2544:257) ที่กล่าวไว้ในเทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบว่าจำนวนข้อมูลควรมากกว่าจำนวนตัวแปรอย่างน้อย 10 เท่า และสอดคล้องกับการกำหนดขนาดตัวอย่างขั้นต่ำของ Alan Bryman and Duncan Cramer (1999) ที่กำหนดว่า “ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 5 ตัวอย่างต่อหนึ่งตัวแปรและไม่น้อยกว่า 100 ตัวอย่าง”

โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการสุ่มแบบจับฉลาก (Lottery Method) หรือที่เรียกว่า การเลือกแบบมีการแทนที่ (Selection with Replacement) (นิสาร์ตัน ศิลปเดช. 2542: 105)

3.4 การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือ (แบบสอบถาม)

3.4.1 การสร้างแบบสอบถาม แบบสอบถามการจัดระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในครั้งนี้ ปรับปรุงจากเกณฑ์การจัดระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ โดยกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, แบบสอบถามเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร โดย ประเทือง มนตรี, แบบสอบถามเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดขอนแก่น โดย เพ็ญพราว พิมสอน และแบบสอบถาม การจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ภาค โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ข้อคำถามทั้งสิ้น 83 ข้อ

3.4.2. การแก้ไขแบบสอบถามเพื่อให้เข้ากับเนื้อหาและความเที่ยงของแบบสอบถาม ดังนี้

ครั้งที่ 1 เป็นการปรับปรุงแบบสอบถามจาก 83 ข้อให้จัดเป็นหมวดหมู่โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ บุราสิทธิ์

ครั้งที่ 2 เป็นการแก้ไขเนื้อหาแบบสอบถาม ให้เป็นหมวดหมู่ตามงานวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบและความเป็นไปได้ในการจัดระบบโครงข่ายความปลอดภัยทางสังคม (Social Safety Net) ซึ่งได้ทำการเผยแพร่เป็นหนังสือเรื่อง สวัสดิการโดยภาคชุมชน (1) กลุ่มออมทรัพย์ ในบทสังเคราะห์ 11 กรณีศึกษารูปแบบและความเป็นไปได้ในการจัด สวัสดิการโดยภาคชุมชน โดย ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ ได้ทั้งหมด 2 ด้าน 8 หมวดหมู่ โดย ดร.ขนิษฐา กาญจนรังษิณนท์

ครั้งที่ 3 เป็นการแก้ไขเนื้อหาแบบสอบถามให้เข้าใจง่ายสะดวกต่อการนำไปใช้ และความถูกต้องทางวิชาการ แบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 25 ข้อ 2 ด้าน 8 หมวดหมู่ โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยงยุทธ บุราสิทธิ์ และ ดร.ขนิษฐา กาญจนรังษิณนท์

3.4.3. การทดสอบแบบสอบถาม โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 10 กลุ่ม พื้นที่ 5 ตำบล 2 อำเภอ ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์ในพื้นที่อำเภอเมือง และอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี เมื่อนำมาคำนวณค่าความเที่ยงของเครื่องมือโดยโปรแกรม SPSS for Windows พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น (Alpha) เท่ากับ 0.6826 แต่ถ้าหากตัดข้อที่ 3 ออกจะมีค่าความเชื่อมั่น 0.7260 ซึ่งเพิ่มขึ้นเพียง 0.0434 ผู้ศึกษาจึง ไม่ขอนำข้อที่ 3 ออกจากเครื่องมือ แม้กระนั้นเครื่องมือหรือแบบสอบถามยังมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

นอกจากนี้เมื่อเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้วยังได้ทำการทดสอบแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ ข้อมูลที่ได้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Alpha) อีกครั้ง พบว่าค่าความเชื่อมั่นที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.9054 ซึ่งมากกว่าครั้งที่ทดสอบโดยใช้ปริมาณกลุ่มตัวอย่างเพียง 10 กลุ่มตัวอย่างถึง 0.2254 และมีข้อคำถามที่ 9 ที่ทำให้ความเชื่อมั่นเพิ่มขึ้นอีก 0.0026 จึงไม่นำข้อคำถามที่ 9 ออกจากการวิเคราะห์ขั้นต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือแบบสอบถามที่เป็นเครื่องชี้วัดระดับการพัฒนาที่สร้างขึ้น จะประกอบไปด้วยคำถาม 2 ส่วนคือ

- 1.) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2.) เครื่องชี้วัดที่สร้างขึ้นเกี่ยวกับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

3.5.2 ติดต่อขอความช่วยเหลือในการศึกษา เนื่องจากพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษากว้างมาก และมีปริมาณมาก ผู้ศึกษาจึงขอความร่วมมือจากพัฒนาการอำเภอและพัฒนาการตำบลช่วยเหลือใน

การเก็บข้อมูล โดยทำหนังสือจากสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดลไปยังสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอทั้ง 9 อำเภอและ 1 กิ่งอำเภอที่เป็นพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา

นอกจากนี้ผู้ศึกษายังเก็บข้อมูลด้วยตนเองอีกด้วยในพื้นที่อำเภอวัดเพลงและอำเภอปากท่อ บางส่วน โดย 1 กลุ่มออมทรัพย์ จะทำการสอบถาม 3 ท่านที่เป็นผู้เกี่ยวข้องกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตโดยตรงคือ พัฒนาการ, กรรมการ และสมาชิก

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย

เขตพื้นที่ อำเภอ / กิ่งอำเภอ	กลุ่มออมทรัพย์ฯ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย		ระดับการพัฒนา โดยกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย			กลุ่มออมทรัพย์ฯ ที่ได้รับคืน	
	จำนวนกลุ่ม	ร้อยละ	1*	2*	3*	จำนวนกลุ่ม	ร้อยละ
บ้านคา	9	12.86	6	2	1	9	100.00
จอมบึง	11	15.71	8	-	3	11	100.00
ดำเนินสะดวก	3	4.29	-	2	1	3	100.00
บางแพ	3	4.29	-	-	3	3	100.00
บ้านโป่ง	9	12.86	2	1	6	5	55.56
ปากท่อ	9	12.86	2	3	4	9	100.00
โพธาราม	8	11.42	-	7	1	4	50.00
เมือง	10	14.28	-	7	3	10	100.00
วัดเพลง	3	4.29	-	-	3	3	100.00
สวนผึ้ง	5	7.14	5	-	-	5	100.00
รวมทั้งสิ้น	70	100.00	23	22	25	62	88.57

หมายเหตุ : 1* หมายถึง กลุ่มที่มีผลงานควรปรับปรุง, 2* หมายถึง กลุ่มที่มีผลงานพอใช้, 3* หมายถึง กลุ่มที่มีผลงานดี

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายที่ส่งแบบสอบถามกลับคืนมา ผลปรากฏดังนี้ คือ

- กิ่งอำเภอบ้านคามีจำนวนกลุ่มเป้าหมาย 9 กลุ่ม ได้รับคืนจำนวน 9 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนที่ได้รับคืนทั้งหมด
- อำเภอจอมบึงมีจำนวนกลุ่มเป้าหมาย 11 กลุ่ม ได้รับคืนจำนวน 11 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนที่ได้รับคืนทั้งหมด

- อำเภอดำเนินสะดวกมีจำนวนกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม ได้รับคืนจำนวน 3 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนที่ได้รับคืนทั้งหมด
- อำเภอบางแพมีจำนวนกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม ได้รับคืนจำนวน 3 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนที่ได้รับคืนทั้งหมด
- อำเภอบ้านโป่งมีจำนวนกลุ่มเป้าหมาย 9 กลุ่ม ได้รับคืนจำนวน 5 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 55.56 ของจำนวนที่ได้รับคืนทั้งหมด
- อำเภอปากท่อมีจำนวนกลุ่มเป้าหมาย 9 กลุ่ม ได้รับคืนจำนวน 9 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนที่ได้รับคืนทั้งหมด
- อำเภอโพธารามมีจำนวนกลุ่มเป้าหมาย 8 กลุ่ม ได้รับคืนจำนวน 4 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของจำนวนที่ได้รับคืนทั้งหมด
- อำเภอเมืองมีจำนวนกลุ่มเป้าหมาย 10 กลุ่ม ได้รับคืนจำนวน 10 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนที่ได้รับคืนทั้งหมด
- อำเภอวัดเพลงมีจำนวนกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม ได้รับคืนจำนวน 3 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนที่ได้รับคืนทั้งหมด
- อำเภอสวนผึ้งมีจำนวนกลุ่มเป้าหมาย 5 กลุ่ม ได้รับคืนจำนวน 5 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของจำนวนที่ได้รับคืนทั้งหมด

ตารางที่ 2 แสดงอัตราส่วนของระดับการพัฒนากลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย

ระดับการพัฒนา	จำนวนกลุ่ม	อัตราร้อยละ
1 (ควรปรับปรุง)	23	32.86
2 (พอใช้)	22	31.43
3 (ดี)	25	35.71
รวม	70	100.00

จากตารางที่ 2 ระดับการพัฒนากลุ่มตัวอย่างเป้าหมายระดับ 1 (ควรปรับปรุง) มีจำนวน 23 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 32.86 ระดับการพัฒนากลุ่มตัวอย่างเป้าหมายระดับ 2 (พอใช้) มีจำนวน 22 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 31.43 ระดับการพัฒนากลุ่มตัวอย่างเป้าหมายระดับ 3 (ดี) มีจำนวน 25 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 35.71

3.5.3 สรุปจำนวนข้อมูล / แบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งสิ้น 186 ชุด จาก 62 กลุ่ม ไม่ได้รับคืน 6 กลุ่ม ควบคุมกิจการ 1 กลุ่ม หยุดดำเนินการ 1 กลุ่ม

ตารางที่ 3 แสดงปริมาณข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่าง

ประเภท	จำนวนแบบสอบถาม	
	ชุด	ร้อยละ
1. ได้รับคืน	132	70.97
จากพัฒนากร	40	30.30
จากกรรมการ	51	38.64
จากสมาชิก	41	31.06
2. ไม่ได้รับคืน / ตอบแบบสอบถามไม่ครบถ้วน	54	29.03
รวม	186	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่าจำนวนแบบสอบถามที่แจกไปทั้งสิ้น 186 ชุด ได้รับคืนและคำตอบในแบบสอบถามครบถ้วนมีจำนวน 132 ชุด คิดเป็นร้อยละ 70.97 ได้รับคืนจากกรรมการมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 38.64 รองลงมาได้รับคืนจากสมาชิกคิดเป็นร้อยละ 31.06 และได้รับคืนจากพัฒนากรร้อยละ 30.30

3.6. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) ใช้โปรแกรม SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังนี้

3.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3.6.2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับการพัฒนากลุ่มหรือผลการประเมินความคิดเห็นต่อข้อความรายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าสถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) ประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency), ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3.6.3 เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ ในการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระอันได้แก่ การบริหารจัดการและด้านจิตสำนึกสมาชิกของกลุ่มเพื่อคัดกรองและจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เพื่อให้ได้กลุ่มปัจจัยการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและนำหน้าของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยใช้การวิเคราะห์ตัวประกอบ สกัดตัวประกอบด้วยวิธี ตัวประกอบหลัก หมุนแกนตัวประกอบแบบอโรโทโกนอลด้วยวิธีแวนิแมกซ์ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3.6.4 เทคนิคการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม ในการวิเคราะห์ระดับของปัจจัยที่เป็นตัวแปรอิสระที่เป็นผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบในข้อ 3.6.3 เพื่อหาเกณฑ์หรือช่วงคะแนนในการจำแนกประเภทระดับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยจำแนกเกณฑ์การพัฒนาออกเป็นระดับตามคะแนนซึ่งเป็นผลคำนวณจากน้ำหนักปัจจัยคูณกับคะแนนของแบบสอบถาม ดังนี้

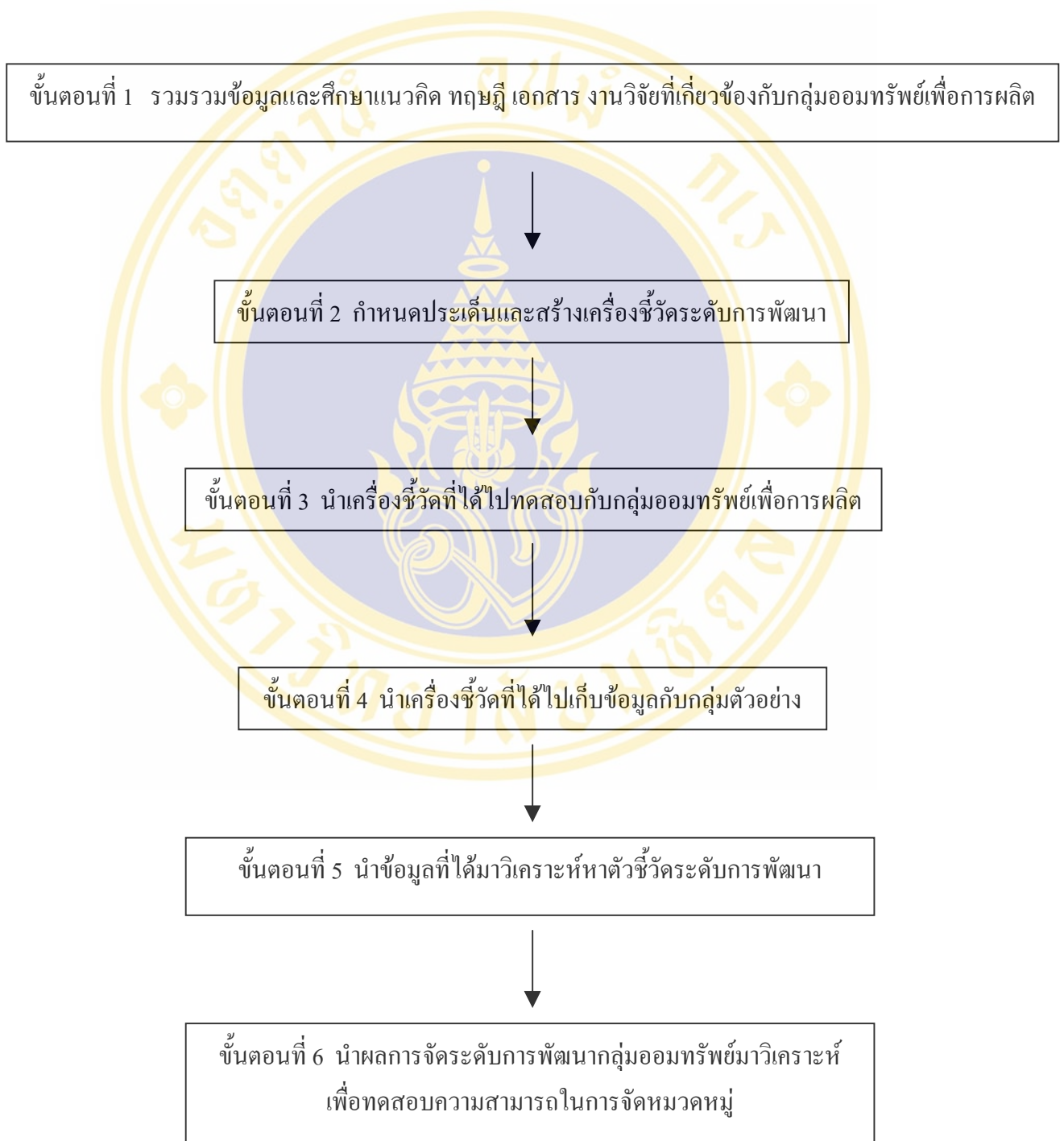
ระดับการพัฒนาน้อย(ปรับปรุง) มีคะแนนระหว่าง 0.00 – 8.07 (8.07*1)

ระดับการพัฒนาปานกลาง มีคะแนนระหว่าง 8.08 – 16.14 (8.07*2)

ระดับการพัฒนามาก(ดี) มีคะแนนระหว่าง 16.15 – 24.21 (8.07*3)

ทำการคำนวณคะแนนแต่ละข้อของคำถามให้เป็นไปตามสัมประสิทธิ์ขององค์ประกอบประจำข้อนั้น ๆ รวมคะแนนและเปรียบเทียบกับเกณฑ์ข้างต้นเพื่อนำระดับการพัฒนาไปตรวจสอบโดยใช้การวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม วิธีการนำตัวแปรอิสระทุกตัวเข้าไปในสมการพร้อมกัน ในครั้งเดียว(Enter independent together) เพื่อตรวจสอบอัตราร้อยละของความถูกต้องในการจำแนกกลุ่ม นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

3.7 กรอบขั้นตอนในการศึกษา

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาระดับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจำนวน 62 กลุ่ม จากกลุ่มตัวอย่าง 132 คน ที่ประกอบไปด้วยสมาชิก, กรรมการและพัฒนกรผู้รับผิดชอบติดตามผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ผู้ศึกษาทำการเสนอ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

- 4.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
  - 4.2 ส่วนที่ 2 ข้อมูลระดับการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตหรือผลการประเมินความคิดเห็นต่อข้อความรายข้อของกลุ่มตัวอย่าง
  - 4.3 ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบระดับการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิต
  - 4.4 ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การจำแนกประเภทระดับการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- 4.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน(คน) (N = 132)	ร้อยละ (100.00)
สถานภาพภายในกลุ่ม		
สมาชิก	41	31.06
กรรมการ	51	38.64
พัฒนกร	40	30.30

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยกรรมการมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.64 รองลงมาได้แก่สมาชิกและพัฒนกร คิดเป็นร้อยละ 31.06 และ 30.30 ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

รายการ	จำนวน(คน) (N = 132)	ร้อยละ (100.00)
เพศ		
ชาย	59	44.70
หญิง	73	55.30

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 55.30 และเพศชายร้อยละ 44.70

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

รายการ	จำนวน(คน) (N = 132)	ร้อยละ (100.00)
อายุ		
ต่ำกว่า 35	28	21.21
36 – 45	45	34.09
46 – 55	33	25.00
56 – 65	8	6.06
66 – 75	3	2.27
ไม่ตอบ	15	11.37

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 36 – 45 ปีมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 34.09 รองลงมาคืออายุ 46 – 55 และ ต่ำกว่า 35ปี คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 21.21 ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา

รายการ	จำนวน(คน) (N = 132)	ร้อยละ (100.00)
การศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	3	2.27
ประถมศึกษา	39	29.55
มัธยมศึกษา	34	25.76
อนุปริญญา	8	6.06
ปริญญาตรี	45	34.09
ไม่ตอบ	3	2.27

จากตาราง 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 34.09 รองลงมาได้แก่ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 29.55 และ 25.76 ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

รายการ	จำนวน(คน) (N = 132)	ร้อยละ (100.00)
อาชีพ		
ทำการเกษตร(นา, ไร่, สวน, เลี้ยงสัตว์)	44	33.34
รับราชการ	46	34.85
ค้าขาย	16	12.12
รับจ้าง	15	11.36
อื่น ๆ	6	4.55
ไม่ตอบ	5	3.78

จากตาราง 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพรับราชการสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 34.85 รองลงมาได้แก่เกษตรกรและค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 33.34 และ 12.12 ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปริมาณสัจจะสะสม

รายการ	จำนวน(คน) (N = 132)	ร้อยละ (100.00)
ปริมาณสัจจะสะสม		
ต่ำกว่า 100 บาท	65	49.24
101 – 500 บาท	26	19.70
500 บาท ขึ้นไป	3	2.27
ไม่ตอบ	38	28.79

จากตาราง 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการสะสมสัจจะต่ำกว่า 100 บาทถึงร้อยละ 49.24 รองลงมาคือสะสมสัจจะจำนวนตั้งแต่ 101 – 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.70

ตาราง 10 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิก

รายการ	จำนวน(คน) (N = 132)	ร้อยละ (100.00)
ระยะเวลาการเป็นสมาชิก		
ต่ำกว่า 5 ปี	59	44.70
5 – 10 ปี	21	15.91
10 – 15 ปี	9	6.82
15 ปีขึ้นไป	3	2.27
ไม่ตอบ	40	30.30

จากตาราง 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาการเป็นสมาชิก ต่ำกว่า 5 ปีมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 44.70 รองลงมาคือ 5 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.91

ตาราง 11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความเหมาะสมของอัตราผลตอบแทน

รายการ	จำนวน(คน) (N = 132)	ร้อยละ (100.00)
ความเหมาะสมของอัตราผลตอบแทน		
สูงเกินไป	1	0.76
ต่ำเกินไป	4	3.03
เหมาะสม	114	86.36
ไม่ตอบ	13	9.85

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า อัตราผลตอบแทนเหมาะสมมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.36 รองลงมาได้แก่ ต่ำเกินไปและสูงเกินไป คิดเป็นร้อยละ 3.03 และ 0.76 ตามลำดับ

ตาราง 12 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาเหตุการสะสมสัจจะ

รายการ	จำนวน(คน) (N = 132)	ร้อยละ (100.00)
สาเหตุของการสะสมสัจจะ		
ลงทุนการค้า	12	9.09
ซื้อ/ต่อเติม/ซ่อมแซมบ้าน	5	3.79
ดำเนินธุรกิจ	12	9.09
ทุนการศึกษา	21	15.91
ซื้อปัจจัยการผลิต	33	25.00
ซื้อเครื่องจักร	12	9.09
ใช้จ่ายในครอบครัว	47	35.61
อื่น ๆ	8	6.06

จากตาราง 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเหตุผลของการสะสมสัจจะสูงสุดคือเพื่อ ใช้จ่ายในครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 35.61 รองลงมาได้แก่ซื้อปัจจัยการผลิตและทุนการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 15.91ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผลการดำเนินงาน

รายการ	จำนวน(คน) (N = 132)	ร้อยละ (100.00)
ผลการดำเนินงาน		
ดี	58	43.94
พอใช้	31	23.48
ควรปรับปรุง	12	9.10
ไม่ตอบ	31	23.48

จากตาราง 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างคิดว่าผลการดำเนินงานที่เป็นอยู่ในระดับดีมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 43.94 รองลงมาได้แก่ พอใช้และควรปรับปรุงคิดเป็นร้อยละ 23.48 และ 9.10 ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัญหาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

รายการ	จำนวน(คน) (N = 132)	ร้อยละ (100.00)
ปัญหาที่เกิดขึ้น		
การส่งคืนเงินต้น	1	0.76
ความสับสนระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม	6	4.55
การดำเนินงาน	17	12.88
การเงิน	22	16.67
ปัจจัยการผลิต	7	5.30
การจำหน่ายสินค้า	6	4.55
สวัสดิการ	11	8.33
อื่น ๆ	4	3.03

จากตาราง 14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มออมทรัพย์มากที่สุดคือ ปัญหาการเงิน คิดเป็นร้อยละ 16.67 รองลงมาได้แก่ การดำเนินงาน, สวัสดิการ, ปัจจัยการผลิตและการจำหน่ายสินค้า คิดเป็นร้อยละ 12.88, 8.33, 5.30 และ 4.55 ตามลำดับ

4.2 ส่วนที่ 2 ข้อมูลระดับการพัฒนาของกลุ่มหรือผลการประเมินความคิดเห็นต่อข้อความรายข้อของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 15 แสดงตัวแปรที่เกี่ยวกับระดับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างด้านการบริหารจัดการ

หมวด/ ตัวแปร	รายการระดับการพัฒนา	ความถี่ในการให้คะแนน			$\bar{X}$	S.D.
		น้อย จำนวน (คน)	ปานกลาง จำนวน (คน)	มาก จำนวน (คน)		
ก.	ผลประโยชน์ของสมาชิก					
	1. ความมีประโยชน์ของกลุ่ม	2	45	85	2.63	0.52
	2. ความสามารถในการช่วยเหลือสมาชิก	3	50	79	2.58	0.54
	3. กิจกรรมที่เกิดขึ้นตรงกับความต้องการของสมาชิก	3	65	64	2.64	0.54
ข.	ศักยภาพความพร้อมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต					
	4. ความพร้อมของกรรมการในตำแหน่งที่รับผิดชอบ	6	73	53	2.36	0.57
	5. ศักยภาพในการดำเนินงานกลุ่มต่อไปเรื่อย ๆ	6	60	66	2.45	0.58
	6. ความสามารถในการออม	9	99	24	2.11	0.49
ค.	การเป็นที่ยอมรับของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต					
	7. ความร่วมมือจากคนในชุมชน	9	53	70	2.46	0.62
	8. ความสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ	18	67	47	2.22	0.67
	9. ความสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชน	75	46	11	1.52	0.65
	10. ความร่วมมือจากองค์กรเครือข่าย	55	61	16	1.70	0.67

จากตาราง 15 ในหมวดผลประโยชน์ของสมาชิก พบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือตัวแปรกิจกรรมที่เกิดขึ้นตรงกับความต้องการของสมาชิก มีค่าเฉลี่ย 2.64 รองลงมาคือตัวแปร ความมีประโยชน์ของกลุ่ม มีค่าเฉลี่ย 2.63

ในหมวดศักยภาพความพร้อมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือตัวแปร ศักยภาพในการดำเนินงานกลุ่มต่อไปเรื่อย ๆ มีค่าเฉลี่ย 2.45 รองลงมาคือตัวแปร ความพร้อมของกรรมการในตำแหน่งที่รับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 2.36

ในหมวดการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือตัวแปร ความร่วมมือจากคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.46 รองลงมาคือตัวแปร ความสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ มีค่าเฉลี่ย 2.22

ตาราง 16 แสดงตัวแปรที่เกี่ยวกับระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างด้านจิตสำนึก

หมวด/ ตัวแปร	รายการระดับการพัฒนากลุ่ม	ความถี่ในการให้คะแนน			$\bar{X}$	S.D.
		น้อย จำนวน (คน)	ปานกลาง จำนวน (คน)	มาก จำนวน (คน)		
ก.	ผู้นำที่มีความคิด อุดมการณ์ และวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน					
1.	การริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนารายได้ของสมาชิก	14	82	36	2.17	0.59
2.	ความสามารถในการทำเป้าหมายให้ประสบความสำเร็จ	1	88	43	2.32	0.48
3.	ความเสียสละของกรรมการ	4	72	56	2.39	0.55
4.	ความสามารถของกรรมการ	5	71	56	2.39	0.56
ข.	การกำหนดเป้าหมายที่แน่นอนชัดเจน					
5.	การตั้งวัตถุประสงค์ของกลุ่ม	9	56	67	2.44	0.62
6.	ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย	7	83	42	2.27	0.55
7.	การปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์	3	58	71	2.52	0.55
ค.	ภารกิจ เป็นรูปธรรมปฏิบัติได้					
8.	การแบ่งหน้าที่ในการทำงาน	6	32	94	2.67	0.56
9.	การประเมินผลหลังการจัดกิจกรรม	24	62	46	2.17	0.71
10.	การปรับปรุงหลังการประเมินผล	30	58	44	2.11	0.74
ง.	ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อกัน					
11.	ความเชื่อมั่นในการทำงานของกรรมการกลุ่ม	1	58	73	2.55	0.51
12.	ความสามัคคีภายในกลุ่ม	2	56	74	2.55	0.53
13.	ความสามารถในการทำวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้เป็นจริง	1	68	63	2.47	0.52
จ.	ปัจจัยและความต้องการร่วม					
14.	การเข้าใจความต้องการของสมาชิก	5	60	67	2.47	0.57
15.	การลงทุนเชิงธุรกิจของกลุ่ม	56	56	20	1.73	0.71

จากตาราง 16 ในหมวดผู้นำที่มีความคิด อุดมการณ์ และวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน พบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 2 ตัวแปร คือตัวแปร ความเสถียรของกรรมการและตัวแปร ความสามารถของกรรมการ มีค่าเฉลี่ย 2.39

ตัวแปรในหมวดการกำหนดเป้าหมายที่แน่นอนชัดเจน พบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตัวแปร การปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ย 2.52 รองลงมาคือตัวแปร การตั้งวัตถุประสงค์ของกลุ่ม มีค่าเฉลี่ย 2.44

ตัวแปรในหมวดภารกิจเป็นรูปธรรมปฏิบัติได้ พบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือตัวแปร การแบ่งหน้าที่ในการทำงาน มีค่าเฉลี่ย 2.67 รองลงมาคือตัวแปร การประเมินผลหลังการจัดกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.17

ตัวแปรในหมวดความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อกัน พบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 2 ตัวแปรคือ ตัวแปร ความเชื่อมั่นในการทำงานของกรรมการกลุ่ม และตัวแปร ความสามัคคีภายในกลุ่ม มีค่าเฉลี่ย 2.55

ตัวแปรในหมวดปัจจัยและความต้องการร่วม พบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือตัวแปร การเข้าใจความต้องการของสมาชิก มีค่าเฉลี่ย 2.47 รองลงมาคือตัวแปร การลงทุนเชิงธุรกิจของกลุ่ม มีค่าเฉลี่ย 1.73

4.3 ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบระดับการพัฒนาในกลุ่มอ้อมทรัพยากรเพื่อการผลิต

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ตัวประกอบด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรทั้ง 25 ตัวแปรได้ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) ขนาด 25 x 25 (ดูในภาคผนวก จ) พบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรการประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมและตัวแปรที่ 20 การปรับปรุงหลังการประเมินผล มีระดับความสัมพันธ์ 0.788 ส่วนอันดับรองลงมาได้แก่ คู่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ 10 ความร่วมมือจากองค์กรเครือข่าย กับตัวแปรที่ 9 ความสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชนมีระดับความสัมพันธ์ 0.701 และคู่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ 21 ความเชื่อมั่นในการทำงานของกรรมการกับตัวแปรที่ 22 ความสามัคคีภายในกลุ่มมีระดับความสัมพันธ์ 0.692 ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ตัวแปรที่ 21 ความเชื่อมั่นในการทำงานของกรรมการกลุ่ม, ตัวแปรที่ 23 ความสามารถในการทำวัตถุประสงค์ให้เป็นจริง และตัวแปรที่ 5 ศักยภาพในการดำเนินงานกลุ่มต่อไปเรื่อย ๆ โดยมีค่าความสัมพันธ์เป็น 0.765, 0.728 และ 0.705 ตามลำดับ

ตาราง 17 ตาราง KMO and Bartlett's Test แสดงผลการวัดความเพียงพอของการสุ่มตัวอย่างและการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser – Meyer – Olkin Measure of Sampling Adequacy		0.8428
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi – Square	1,556.2884
	df	276
	Sig.	0.0000

จากตาราง 17 เมื่อพิจารณาค่าจากตาราง KMO and Bartlett's Test หรือตารางการวัดความเพียงพอของการสุ่มตัวอย่างของ Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในภาค ผนวก พบว่า ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = 0.8428 ซึ่งมากกว่า 0.50 และอยู่ในช่วง 0.80 – 0.90 ถือว่าเป็นค่าที่เหมาะสมดีในการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ตัวประกอบ (กัลยา วานิชปัญญา. 2544; สำรัง บุญเรืองรัตน์. 2540; สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม .2533) และจาก Bartlett's Test of Sphericity ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะหรือไม่มีตัวแปรใดมีความสัมพันธ์กัน ได้ค่าการ

แจกแจงโดยประมาณแบบ Chi-Square = 1,556.288 และค่า Significance = 0.0000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 จึงปฏิเสธสมมติฐาน ข้างต้น (ถึลยา วาณิชย์บัญชา.2544 ; สำเร้ง บุญเรืองรัตน์.2540 ; สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์และกรรมธิการ์ สุขเกษม.2533) นั่นคือ เมทริกซ์สหสัมพันธ์ไม่ได้เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ แสดงว่า ตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน จึงใช้ตัวแปรในการวิเคราะห์ตัวประกอบได้ทั้งหมด และเมื่อวิเคราะห์ตัวประกอบเพื่อพิจารณาการเข้าเป็นสมาชิกของตัวแปรด้วยวิธีตัวประกอบหลัก (Principal Component Analysis) หมุนแกนแบบอโธโกนอล (Orthogonal) โดยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax) ได้ตัวประกอบที่ไม่มีมีความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกันจำนวน 25 ตัวประกอบ แต่ตัวประกอบที่มี ค่าไอเกน (Eigen Values) มากกว่าหรือเท่ากับ 1.000 มีจำนวน 7 ตัวประกอบโดยเรียงลำดับตามค่าผลรวมของความแปรปรวนของตัวแปรที่อธิบายด้วยตัวประกอบจากมากไปหาน้อย และเนื่องจาก ผู้วิจัยต้องการตัวแปรน้อยที่สุดที่สามารถอธิบายระดับการพัฒนาชุมชนเพื่อการผลิตได้ จึงกำหนดเงื่อนไขไว้ 2 เงื่อนไขดังนี้ 1) ตัวประกอบที่สำคัญต้องมีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1 และ 2) ตัวแปรต้องมีค่าน้ำหนักของตัวประกอบ (Factor Loading) หรือค่าระดับความสัมพันธ์กับตัวประกอบไม่ต่ำกว่า 0.500 โดยไม่สนใจเครื่องหมาย(ศิริชัย พงษ์วิชัย.2543) ถ้าตัวแปรใดอยู่บนตัวประกอบหลายตัว วิธีเลือกค่าน้ำหนักตัวประกอบที่สูงสุด(อุทุมพร จามรมาณ.2532) จากผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่ 4 ความพร้อมของกรรมการในตำแหน่งที่รับผิดชอบมีค่าระดับความสัมพันธ์ต่ำคือเท่ากับ 0.390 (ต่ำกว่า 0.500) จึงต้องตัดตัวแปรที่ 4 ออกจากตัวประกอบ มีผลให้ค่าน้ำหนักของปัจจัยของแต่ละตัวแปรเปลี่ยนไป ดังนั้นผู้ศึกษาต้องพิจารณาการเข้าเป็นสมาชิกใหม่จนกระทั่งได้ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบสูงตามเกณฑ์ที่ผู้ศึกษากำหนดไว้

ผลจากการวิเคราะห์ พบว่าตัวประกอบสำคัญของระดับการพัฒนาชุมชนมีจำนวน 7 ตัวประกอบ 24 ตัวแปร (ดังแสดงในตารางที่ 19) สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 69.379 (ดังแสดงในตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 แสดงค่าไอเกน (Eigen Values) ร้อยละของความแปรปรวน (% of Variance) และร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative %) ของแต่ละตัวประกอบระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ตัวประกอบที่ Component	ค่าไอเกน Eigen Values	ร้อยละของความแปรปรวน % of Variance	ร้อยละสะสมของความแปรปรวน Cumulative %
1	3.8357	15.9821	15.9821
2	3.5087	14.6197	30.6018
3	2.8559	11.8994	42.5012
4	2.1384	8.9100	51.4112
5	1.6941	7.0589	58.4701
6	1.4833	6.1805	64.6506
7	1.1348	4.7285	69.3791

จากตารางที่ 18 แสดงค่าไอเกน, ร้อยละและร้อยละสะสมของความแปรปรวนของตัวประกอบระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยใช้หลักการสกัดตัวประกอบ ด้วยวิธีตัวประกอบหลัก และหมุนแกนแบบอโรโทนอนัลด้วยวิธีแวนแมกซ์ ได้ตัวประกอบ จำนวน 7 ตัวประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1 และแต่ละตัวแปรต้องมีน้ำหนักตัวประกอบมากกว่า 0.500ขึ้นไป โดยเรียงลำดับตามค่าไอเกน และร้อยละของความแปรปรวนจากมากไปหาน้อยซึ่งแต่ละตัวประกอบมีค่าไอเกน 1.1348 - 3.8357 สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 4.7285 - 15.9821 และทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนได้รวมกันร้อยละ 69.3791

ตารางที่ 19 แสดงเมทริกซ์น้ำหนักตัวประกอบของตัวแปรบนตัวประกอบหลังจากการหมุนแกน (Rotated Component Matrix)

ตัวแปรที่	ตัวประกอบ (Component)						
	1	2	3	4	5	6	7
11	0.7235						
12	0.7014						
16	0.6519						
23	0.6060						
24	0.5929						
5	0.5253						
21	0.5079						
15		0.8210					
19		0.6878					
18		0.6860					
17		0.6572					
20		0.5955					
2			0.7861				
1			0.6750				
3			0.5803				
7			0.5626				
22			0.5352				
10				0.8923			
9				0.8721			
8				0.5487			
13					0.7224		
14					0.6723		
6						0.8809	
25							0.8677

จากตารางที่ 19 แสดงเมทริกซ์น้ำหนักตัวประกอบของตัวแปรบนตัวประกอบหลังจากการหมุนแกน หากจะสร้างคะแนนตัวประกอบที่เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวแปรที่มีค่านำหนักปัจจัยสูงตามเกณฑ์ที่ผู้ศึกษากำหนดไว้ จะต้องดำเนินการตามหลักการสกัดตัวประกอบด้วยวิธีตัวประกอบหลัก หมุนแกนแบบอโรโทนอนอลด้วยวิธีแวนแมกซ์ครั้งละตัวประกอบและเลือกตัวแปรที่ละกลุ่มทำให้ได้น้ำหนักตัวแปรในย่อในแต่ละตัวประกอบดังแสดงในตารางที่ 20 ถึงตารางที่ 24 ดังนี้

ตารางที่ 20 แสดงตัวประกอบที่ 1 ความเชื่อมั่นที่มีต่อกลุ่มและผู้นำ

ร้อยละ ความแปรปรวน	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักตัว ประกอบ
15.98	23	ความสามารถในการทำวัตถุประสงค์ให้เป็นจริง	0.21
	5	ศักยภาพในการดำเนินงานกลุ่มต่อไปเรื่อย ๆ	0.20
	16	ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย	0.20
	21	ความเชื่อมั่นในการทำงานของกรรมการกลุ่ม	0.20
	24	การเข้าใจความต้องการของสมาชิก	0.19
	12	ความสามารถในการทำเป้าหมายให้ประสบความสำเร็จ	0.17
	11	การริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนารายได้ของสมาชิก	0.16

จากตารางที่ 20 ตัวประกอบที่ 1 บรรยายได้ด้วยตัวแปร 7 ตัวแปรมีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.16 – 0.21 ประกอบด้วยตัวแปรที่เรียงตามลำดับน้ำหนักตัวประกอบที่มากที่สุดถึงน้อยที่สุดคือตัวแปร ความสามารถในการทำวัตถุประสงค์ทำให้เป็นจริง (0.21) , ส่วนตัวแปร ศักยภาพในการดำเนินงานกลุ่มต่อไปเรื่อย ๆ , ตัวแปร ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และตัวแปร ความเชื่อมั่นในการทำงานของกรรมการกลุ่ม มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากันคือ 0.20 , ตัวแปร การเข้าใจความต้องการของสมาชิก (0.19), ตัวแปร ความสามารถในการทำเป้าหมายให้ประสบความสำเร็จ (0.17) และ ตัวแปร การริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนารายได้ของสมาชิก (0.16) ตัวประกอบที่ 1 เป็นแหล่งของความแปรปรวนรวมของตัวประกอบ 3.8357 คิดเป็นร้อยละ 15.98 ของความแปรปรวนทั้งหมด เนื่องจากกลุ่มตัวแปร ส่วนใหญ่มีลักษณะร่วมกันคือเป็นเรื่องเกี่ยวกับกลุ่มและผู้นำ ผู้ศึกษาจึงตั้งชื่อตัวประกอบนี้ว่า ความเชื่อมั่นที่มีต่อกลุ่มและผู้นำ

ตารางที่ 21 แสดงตัวประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารกลุ่ม

ร้อยละ ความแปรปรวน	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักตัว ประกอบ
14.62	19	การประเมินผลหลังการจัดกิจกรรม	0.28
	15	การตั้งวัตถุประสงค์ของกลุ่ม	0.26
	17	การปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์	0.26
	20	การปรับปรุงหลังการประเมินผล	0.26
	18	การแบ่งหน้าที่ในการทำงาน	0.22

จากตารางที่ 21 ตัวประกอบที่ 2 บรรยายได้ด้วยตัวแปร 5 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบ ตั้งแต่ 0.22 – 0.28 ประกอบด้วยตัวแปรที่เรียงตามลำดับน้ำหนักตัวประกอบที่มากที่สุดถึงน้อยที่สุด คือ ตัวแปร การประเมินผลหลังการจัดกิจกรรม (0.28) ส่วนตัวแปร การตั้งวัตถุประสงค์ของกลุ่ม, ตัวแปร การปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และตัวแปร การปรับปรุงหลังการประเมินผล มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากันคือ 0.26 และตัวแปรการแบ่งหน้าที่ในการทำงาน (0.22) ตัวประกอบที่ 2 เป็นแหล่งของความแปรปรวนรวมของตัวประกอบ 3.5087 คิดเป็น ร้อยละ 14.62 ของความแปรปรวนทั้งหมด เนื่องจากกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่มีลักษณะร่วมกัน คือ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่ม ผู้ศึกษาจึงตั้งชื่อตัวประกอบนี้ว่า กระบวนการบริหารกลุ่ม

ตารางที่ 22 แสดงตัวประกอบที่ 3 ผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ

ร้อยละ ความแปรปรวน	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักตัว ประกอบ
11.90	2	ความสามารถในการช่วยเหลือสมาชิก	0.31
	3	กิจกรรมที่เกิดขึ้นตรงกับความต้องการของสมาชิก	0.28
	7	ความร่วมมือจากคนในชุมชน	0.28
	22	ความสามัคคีภายในกลุ่ม	0.28
	1	ความมีประโยชน์ของกลุ่ม	0.22

จากตารางที่ 22 ตัวประกอบที่ 3 บรรยายได้ด้วยตัวแปร 5 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบ ตั้งแต่ 0.22 – 0.31 ประกอบด้วยตัวแปรที่เรียงตามลำดับน้ำหนักตัวประกอบที่มากที่สุดถึงน้อยที่สุด คือ ตัวแปร ความสามารถในการช่วยเหลือสมาชิก (0.31) ส่วนตัวแปร กิจกรรมที่เกิดขึ้นตรงกับ

ความต้องการของสมาชิก, ตัวแปร ความร่วมมือจากคนในชุมชนและตัวแปร ความสามัคคีภายในกลุ่ม มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากันคือ 0.28 และตัวแปร ความมีประโยชน์ของกลุ่ม (0.22) ตัวประกอบที่ 3 เป็นแหล่งของความแปรปรวนรวมของตัวประกอบ 2.8559 คิดเป็นร้อยละ 11.90 ของความแปรปรวนทั้งหมด เนื่องจากกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่มีลักษณะร่วมกัน คือ เป็นเรื่องเกี่ยวประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ ผู้ศึกษาจึงตั้งชื่อตัวประกอบนี้ว่า ผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ

ตารางที่ 23 แสดงตัวประกอบที่ 4 ความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก

ร้อยละ ความแปรปรวน	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักตัว ประกอบ
8.91	10	ความร่วมมือจากองค์กรเครือข่าย	0.45
	9	ความสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชน	0.40
	8	ความสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ	0.35

จากตารางที่ 23 ตัวประกอบที่ 4 บรรยายได้ด้วยตัวแปร 3 ตัวแปรมีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.35 – 0.45 ประกอบด้วยตัวแปรที่เรียงตามลำดับน้ำหนักตัวประกอบที่มากที่สุดถึงน้อยที่สุดคือ ตัวแปร ความร่วมมือจากองค์กรเครือข่าย (0.45), ตัวแปร ความสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชน และตัวแปร ความสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ (0.35) ตัวประกอบ เป็นแหล่งของความแปรปรวนรวมของตัวประกอบ 2.1384 คิดเป็นร้อยละ 8.91 ของความแปรปรวน ทั้งหมด เนื่องจากกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่มีลักษณะร่วมกัน คือเป็นเรื่องเกี่ยวความช่วยเหลือ ผู้ศึกษาจึงตั้งชื่อตัวประกอบนี้ว่า ความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก

ตารางที่ 24 แสดงตัวประกอบที่ 5 คุณสมบัติผู้นำกลุ่ม

ร้อยละ ความแปรปรวน	ตัวแปรที่	รายการตัวแปรย่อย	น้ำหนักตัว ประกอบ
7.06	13	ความเสถียรของกรรมการ	0.57
	14	ความสามารถของกรรมการเหมาะสมกับตำแหน่งที่รับผิดชอบ	0.57

จากตารางที่ 24 ตัวประกอบที่ 5 บรรยายได้ด้วยตัวแปร 2 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากันคือ 0.57 ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้ ตัวแปร ความเสถียรของกรรมการ และตัวแปร ความสามารถของกรรมการเหมาะสมกับตำแหน่งที่รับผิดชอบ ตัวประกอบที่ 5 เป็นแหล่งของความแปรปรวนรวมของตัวประกอบ 1.6941 คิดเป็นร้อยละ 7.06 ของความแปรปรวนทั้งหมด เนื่องจากกลุ่มตัวแปรส่วนใหญ่มีลักษณะร่วมกัน คือเป็นเรื่องเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำกลุ่ม ผู้ศึกษาจึงตั้งชื่อตัวประกอบนี้ว่า คุณสมบัติผู้นำกลุ่ม

ตัวประกอบที่ 6 บรรยายได้ด้วยตัวแปรเพียง 1 ตัวแปร คือ ตัวแปร ความสามารถในการออม และมีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.88 ตัวประกอบที่ 6 เป็นแหล่งของความแปรปรวนรวมของตัวประกอบ 1.4833 คิดเป็นร้อยละ 6.18 ของความแปรปรวนทั้งหมด เนื่องจากตัวแปรมีลักษณะเกี่ยวกับศักยภาพของการออม ผู้ศึกษาจึงตั้งชื่อตัวประกอบนี้ว่า ศักยภาพการออมของสมาชิกกลุ่ม

ตัวประกอบที่ 7 บรรยายได้ด้วยตัวแปรเพียง 1 ตัวแปร คือ ตัวแปร การลงทุนเชิงธุรกิจของกลุ่ม และมีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.87 ตัวประกอบที่ 7 เป็นแหล่งของความแปรปรวนรวมของตัวประกอบ 1.1348 คิดเป็นร้อยละ 4.73 ของความแปรปรวนทั้งหมด เนื่องจากตัวแปรมีลักษณะเกี่ยวกับการทำธุรกิจของกลุ่ม ผู้ศึกษาจึงตั้งชื่อตัวประกอบนี้ว่า การลงทุนเชิงธุรกิจของกลุ่ม

ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ตัวประกอบ คือ ส่วนที่แสดงค่าสัมประสิทธิ์หรือน้ำหนักตัวประกอบของตัวแปรแต่ละตัวแปรในการเข้าเป็นสมาชิกของ ตัวประกอบเพื่อใช้ในการคำนวณหาสมการตัวประกอบ โดยนำคะแนนของตัวประกอบที่จะแทนค่าของกลุ่มตัวแปรทำให้อยู่ในรูปแบบของสมการเส้นตรง เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ระดับการพัฒนาได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สมการตัวประกอบ} &= 0.88X_6 + 0.87X_{25} + 0.57(X_{13} + X_{14}) + 0.45X_{10} + 0.40X_9 + 0.35X_8 + \\ &0.31X_2 + 0.28(X_3 + X_7 + X_{19} + X_{22}) + 0.26(X_{15} + X_{17} + X_{20}) + \\ &0.22(X_1 + X_{18}) + 0.21X_{23} + 0.20(X_5 + X_{16} + X_{21}) + 0.19X_{24} + \\ &0.17X_{12} + 0.16X_{11} \end{aligned}$$

4.4 ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การจำแนกประเภทระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ผู้ศึกษาได้ทำการจำแนกระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยกำหนดเกณฑ์การจัดระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเพื่อให้สามารถจัดระดับการพัฒนากลุ่มได้ถูกต้องใกล้เคียงกับการประมาณ โดยใช้ค่าสมการจำแนกประเภทที่ความแปรปรวนของตัวแปร สามารถทำนายความแปรปรวนของระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ฯ ทำให้สามารถแจกแจงกลุ่มของกลุ่มออมทรัพย์ฯ ออกเป็น 3 กลุ่มที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและทำให้การจัดระดับการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีความถูกต้องใกล้เคียงกับการทำนายระดับการพัฒนา ด้วยสมการจำแนกประเภท โดยใช้ค่าคะแนนจริงของเครื่องชี้วัดมาใส่ในสมการตัวประกอบแล้วหาค่าคะแนนรวมของตัวประกอบดังกล่าว หลังจากนั้นนำคะแนนรวมของตัวประกอบไปใช้ในการวิเคราะห์การจำแนกประเภทการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ผู้ศึกษากำหนดเกณฑ์คะแนนรวมสมการตัวประกอบที่ใช้จัดระดับการพัฒนาออมทรัพย์ฯ ออกเป็น 3 ระดับ โดยกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีคะแนนรวมของสมการตัวประกอบ ต่ำกว่า 8.08 เป็นกลุ่มออมทรัพย์ฯ ที่มีระดับพัฒนาน้อย (ปรับปรุง) ระหว่างคะแนน 8.08 – 16.14 เป็นกลุ่มออมทรัพย์ฯ ที่มีระดับพัฒนาปานกลาง และ สูงกว่า 16.14 เป็น กลุ่มออมทรัพย์ฯ ที่มีระดับพัฒนาดี

จากการวิเคราะห์โดยนำตัวแปรที่มีคะแนนดิบซึ่งกำหนดระดับเป็น 1, 2 และ 3 คะแนนและตัวแปรที่นำคะแนนดิบไปคูณหรือถ่วงน้ำหนักด้วยคะแนนองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ ที่มีตัวแปรทั้งสิ้น 24 ตัวแปร โดยตัดตัวแปร ความพร้อมของกรรมการในตำแหน่งที่รับผิดชอบ ซึ่งเป็นตัวแปรที่ไม่เป็นตัวประกอบของตัวประกอบใดเลยออกไป หลังจากนั้นรวมคะแนนตัวประกอบแต่ละตัวประกอบ และคะแนนรวมของตัวประกอบทั้งหมดมาเข้ากระบวนการวิเคราะห์จำแนกประเภทตามระดับการพัฒนา ซึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ตัวแปรทุกตัวโดยไม่พิจารณาผลของเครื่องชี้วัดแต่ละตัวที่มีต่อสมการ ดังนี้

ตารางที่ 25 แสดงการประเมินสมการจำแนกประเภทของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการพัฒนา
ปานกลางและดี (Canonical Discriminant Function)

สมการที่ (Function)	ค่า Eigen (Eigen value)	ร้อยละของ ความแปรปรวน (% of Variance)	ร้อยละ สะสม (Cumulative %)	ค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างกลุ่ม Canonical Correlation	ความคลาด เคลื่อน Wilk's Kambda	ไค-สแควร์ Chai- square	Degree of Freedom	ระดับ นัย สำคัญ Sig.
1	1.793	100.00	100.00	0.801	0.358	121,199	24	0.000

ตารางที่ 25 แสดงค่า Eigen = 1.793 (> 1.00 มาก) แสดงว่ามีความแตกต่างระหว่างกลุ่มมาก, ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แคนอนิคอล (Canonical Correlation) จากค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แคนอนิคอล = 0.801 แสดงให้เห็นว่า ระดับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มของตัวแปรตามกับสมการจำแนกประเภทมีค่าค่อนข้างสูง แสดงว่าสมการจำแนกประเภทนี้ใช้ได้ค่อนข้างดี(สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์,2545) ซึ่งสอดคล้องกับค่า Wilk's Lambda มีค่าค่อนข้างต่ำ (= 0.358) แสดงว่าสมการจำแนกประเภทนี้ใช้ได้ดีพอสมควร โดยค่า Wilk's Lambda เป็นค่าสัดส่วนของความแปรปรวนที่อธิบายไม่ได้ด้วยความแตกต่างระหว่างกลุ่ม หากค่า Wilk's Lambda มีค่าน้อยแสดงว่า สมการสามารถแบ่งแยกกลุ่มได้ดี(เพ็ญแข แสงแก้ว,2544)

จากตาราง 25 สถิติที่ใช้ในการทดสอบว่า ตัวแปรอิสระในสมการจำแนกประเภทนั้นมีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกของกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยพิจารณาจากค่า นัยสำคัญ หรือ ค่า Sig. = 0.000 (< 0.01) แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับการเป็นสมาชิกของกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ สมการจำแนกประเภทนี้สามารถนำไปใช้ในการทำนายการเป็นสมาชิกกลุ่มได้(เพ็ญแข แสงแก้ว, 2544)

การทดสอบการจำแนกกลุ่มตามระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเปรียบเทียบระหว่างการจัดตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้กับการคาดประมาณ หรือการทำนายความเป็นสมาชิกกลุ่ม โดยใช้สมการจำแนกประเภท จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 132 คน ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 26 แสดงผลสรุปความสามารถในการทำนายความเป็นสมาชิกของกลุ่ม

		ระดับการพัฒนา (Ranging)	กลุ่มที่คาดคะเน (Predicted Group Membership)		รวม Total
			ปานกลาง	ดี	
กลุ่มจริง (Original)	จำนวน (Count)	ปานกลาง(middle)	34	0	34
		ดี (good)	6	92	98
	ร้อยละ (%)	ปานกลาง(middle)	100.00	0.00	100.00
		ดี (good)	6.12	93.88	100.00

กลุ่มออมทรัพย์ที่จัดระดับการพัฒนาคาดคะเนได้ถูกต้อง ร้อยละ 95.5

จากตาราง 25 ตัวแปรทั้ง 24 ตัวแปร (จากสมการตัวประกอบ) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลในการจำแนกระดับพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตระดับปานกลางและดีได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จากตัวแปรที่ร่วมกันจำแนกระดับพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตระดับปานกลางและดีได้ทั้งหมด 24 ตัวแปรนั้น เมื่อนำไปรวมกันคาดคะเนการเป็นสมาชิกของกลุ่มเพื่อดูความสามารถในการจำแนกกลุ่มได้ถูกต้องมากน้อยเพียงใด จากตาราง 26 พบว่า ตัวแปรจำแนกเหล่านี้มีความสามารถในการจำแนกถูกต้องร้อยละ 95.5 ของจำนวน 132 ตัวอย่าง (จำนวนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 62 กลุ่ม จากกลุ่มตัวอย่าง 132 คน)

ดังนั้นจากกลุ่มจริงของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีระดับการพัฒนาปานกลาง 34 ตัวอย่าง ผลการคาดคะเนได้ดังนี้ กลุ่มออมทรัพย์ที่มีระดับการพัฒนาปานกลาง 34 ตัวอย่าง ซึ่งคาดคะเนตรงกับความเป็นจริงร้อยละ 100.00

ส่วนกลุ่มจริงของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีระดับพัฒนาดี 98 ตัวอย่าง ผลการคาดคะเนได้ดังนี้ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีระดับพัฒนาดี 92 ตัวอย่าง และกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีระดับพัฒนาปานกลาง 6 ตัวอย่าง ซึ่งคาดคะเนตรงกับความเป็นจริงร้อยละ 93.88 และคาดคะเนไม่ถูกต้องร้อยละ 6.12

บทที่ 5

อภิปรายผล

จากการศึกษาตัวแปรระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจำนวน 25 ตัวแปรที่ประกอบด้วย ตัวแปรด้านการบริหารจัดการ จำนวน 3 หมวดหมู่ 10 ตัวแปร และตัวแปรด้านจิตสำนึก จำนวน 5 หมวดหมู่ 15 ตัวแปร ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการ จำนวน 3 หมวด 10 ตัวแปรประกอบด้วย

ก. ผลประโยชน์ของสมาชิก มีตัวแปรดังนี้ ความมีประโยชน์ของกลุ่ม, ความสามารถในการช่วยเหลือสมาชิก และกิจกรรมที่เกิดขึ้นตรงกับความต้องการของสมาชิก

ข. ศักยภาพความพร้อมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีตัวแปรดังนี้ ความพร้อมของกรรมการในตำแหน่งที่รับผิดชอบ, ศักยภาพในการดำเนินงานกลุ่มต่อไปเรื่อย ๆ และ ความสามารถในการออม

ค. การเป็นที่ยอมรับของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีตัวแปรดังนี้ ความร่วมมือจากคนในชุมชน, ความสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ และ ความสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชน

ด้านจิตสำนึก จำนวน 5 หมวดหมู่ 15 ตัวแปร ประกอบด้วย

ก. ความร่วมมือจากองค์กรเครือข่าย มีตัวแปรดังนี้ ผู้นำที่มีความคิด อุทิศการณื และวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน, การริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนารายได้ของสมาชิก, ความสามารถในการทำเป้าหมายให้ประสบความสำเร็จ, ความเสียสละของกรรมการ และ ความสามารถของกรรมการ

ข. การกำหนดเป้าหมายที่แน่นอนชัดเจน มีตัวแปรดังนี้ การตั้งวัตถุประสงค์ของกลุ่ม, ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

ค. ภารกิจ เป็นรูปธรรมปฏิบัติได้ มีตัวแปรดังนี้ การแบ่งหน้าที่ในการทำงาน, การประเมินผลหลังการจัดกิจกรรม และการปรับปรุงหลังการประเมินผล

ง. ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อกัน มีตัวแปรดังนี้ ความเชื่อมั่นในการทำงานของกรรมการกลุ่ม, ความสามัคคีภายในกลุ่ม และ ความสามารถในการทำวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้เป็นจริง

จ. ปัจจัยและความต้องการร่วม มีตัวแปรตั้งนี้การเข้าใจความต้องการของสมาชิก และการลงทุนเชิงธุรกิจของกลุ่ม

จากนั้นทำการวิเคราะห์ตัวประกอบ ด้วยวิธีการสกัดตัวประกอบหลัก (Principal Component Analysis) และหมุนแกนแบบออร์โธโกนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีเวรีแมกซ์ (Varimax) ซึ่งสามารถอธิบายค่าความแปรปรวนของตัวประกอบทุกตัวประกอบได้ครบถ้วน โดยตัวประกอบอันดับท้าย ๆ จะอธิบายค่าความแปรปรวนได้น้อยลงตามลำดับ และทุกตัวประกอบเป็นอิสระต่อกัน ไม่มีความสัมพันธ์กัน (อุทุมพร จามรมาน, 2532)

5.1 อภิปรายผลการศึกษา

5.1.1 การทดสอบสมมติฐาน

5.1.1.1 สมมติฐานที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า ตัวแปรแต่ละตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน จากผลการศึกษาพบว่าค่าการแจกแจงโดยประมาณแบบไค-แอสควร์ (Chi – Square) มีค่า 1,556.288 และมีค่าระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 จึงสรุปได้ว่าตัวแปรทั้ง 25 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2543) หรือตัวแปรทั้ง 25 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐาน

5.1.1.2 สมมติฐานที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า ตัวแปรไม่มีอิทธิพลในการจำแนกระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ จากผลการศึกษาพบว่าค่าการแจกแจงโดยประมาณแบบ Chi – Square ที่ได้เท่ากับ 121.199 และมีค่าระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 ดังนั้นจึงสรุปว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลในการจำแนกระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นการปฏิเสธ สมมติฐาน

5.1.2. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ตัวแปรทั้ง 25 ตัวแปรที่มีต่อกันนั้น พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างคู่ของตัวแปรจำนวน 25 ตัวแปรนั้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันหมด

5.1.3. ผลการวิเคราะห์ตัวประกอบ จากการวิเคราะห์ตัวประกอบโดยการนำตัวแปรทั้ง 25 ตัวแปรเข้ากระบวนการวิเคราะห์ พบว่าสามารถจัดตัวประกอบได้ 7 ตัวประกอบ จาก 24 ตัวแปร และสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 69.379 โดยมีตัวแปร 4 ความพร้อมของกรรมการในตำแหน่งที่รับผิดชอบ ไม่สามารถจัดเข้ากับตัวประกอบใดได้เลย

5.1.4. จากการจัดตัวแปร 24 ตัวแปรลงใน 7 ตัวประกอบ ผลที่ได้มีทั้งความคล้ายคลึงและความแตกต่างไปจากผลการศึกษาเงื่อนไขหรือปัจจัยที่มีผลต่อการเกิด ดำรงอยู่และพัฒนาองค์กรชุมชน ของ ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2544) และสามารถตั้งชื่อตัวประกอบได้ดังนี้

ตัวประกอบที่ 1 ความเชื่อมั่นที่มีต่อกลุ่มและผู้นำ ประกอบด้วยตัวแปรจำนวน 7 ตัวแปร คือ ความสามารถในการทำวัตถุประสงค์ให้เป็นจริง, ศักยภาพในการดำเนินงานกลุ่มต่อไปเรื่อย ๆ, ความเชื่อมั่นในการทำงานของกรรมการกลุ่ม, ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย, การเข้าใจความต้องการของสมาชิก, ความสามารถในการทำเป้าหมายให้ประสบความสำเร็จและการริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนารายได้ของสมาชิก

เนื่องจากมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่น ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันที่ทำให้มีการ ปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิก สมาชิกมีจุดมุ่งหมายและการกระทำกิจกรรมร่วมกัน อันเป็นความหมายของกลุ่ม อีกทั้งยังมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานหรือวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่ตัวแปรแสดงประสิทธิภาพต่อกลุ่ม (อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง, 2525) ประกอบกับมีบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับความ เชื่อมั่นในตัวผู้นำจึงตั้งชื่อตัวประกอบนี้ว่า ความเชื่อมั่นที่มีต่อกลุ่มและผู้นำ

กลุ่มของตัวแปรสอดคล้องกับเงื่อนไขในการปลูกจิตวิญญาณเพื่อที่เป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์กรชุมชนที่ประกอบไปด้วย 5 ปัจจัย คือ การมีผู้นำที่มีความคิด อุดมการณ์ วิสัยทัศน์ที่ชัดเจน, การกำหนดเป้าหมายที่แน่นอนที่ทุกคนพร้อมจะไปถึง, ภารกิจที่เป็นรูปธรรมเด่นชัด ปฏิบัติได้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด, มีความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อกันไม่ว่าจะเป็นความเชื่อมั่นในความคิดและการนำ ความเชื่อมั่นในเป้าหมายที่จะไปถึง และเชื่อมั่นในภารกิจที่ทำว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และมีปัจจัยร้อยรัดอารมณ์ร่วมหรือความต้องการร่วม หรือทุนทางสังคมอันได้แก่ ความศรัทธาในบุคคลหรือผู้นำ, อุดมการณ์และความเชื่อเดียวกัน มีผลประโยชน์ร่วมกัน นอกจากนี้คุณสมบัติของผู้นำที่กล้าคิดกล้าริเริ่ม ไม่ติดอยู่กับแบบแผนที่เคยทำกันมา ส่วนศักยภาพและความพร้อมของกลุ่มนั้นเป็นปัจจัยการบริหารจัดการ(ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ . 2544) นอกจากนี้ยังตรงกับผลการศึกษาของ จริญญา พูเต็มวงศ์(2538) ที่พบว่า ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มคงอยู่ได้แก่การปรับตัวของกลุ่มในการกำหนด เป้าหมาย ประสิทธิภาพของกลุ่มและกิจกรรมกลุ่ม และยังคงตรงกับผลการศึกษาของชิตชยางค์ ยมาภัย(2541) ที่พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานกลุ่มได้แก่ สภาพแวดล้อมของกลุ่มทางด้านเศรษฐกิจได้แก่ อาชีพและปัญหาเศรษฐกิจของสมาชิก

ตัวประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารกลุ่ม ประกอบด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร คือ การตั้งวัตถุประสงค์ของกลุ่ม, การแบ่งหน้าที่ในการทำงาน, การปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์, การประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมและการปรับปรุงหลังการจัดกิจกรรม

ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรเป็นขั้นตอนหรือกระบวนการของการบริหารจัดการ ดังที่สมคิด บางโม (2540) ได้แบ่งกระบวนการบริหารจัดการไว้ เป็น 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน, การจัดองค์การ(กำหนดภารกิจ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ชัดเจน) การอำนวยการ และการควบคุม ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของศิริวัฒน์ เกียรติธรรม(2540)ที่พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานคือ การไม่มีแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของจิต ชยวงศ์ ชมาภัย(2541)ว่าการบริหารจัดการกลุ่มนั้นสมาชิกยังไม่ให้ความสนใจในการตรวจสอบการทำงานของกลุ่มมากเท่าใดนักในฐานะที่เป็นเจ้าของกลุ่ม

กลุ่มของตัวแปรสอดคล้องกับผลการศึกษาของวาทกานต์ ช่อแก้ว(2532) ที่พบว่า คณะกรรมการบริหารกลุ่มที่ชนะการประกวดสามารถปฏิบัติงานได้ดีกว่าคณะกรรมการกลุ่มที่ไม่ได้รับการคัดเลือก และตรงกับผลการศึกษาของเพ็ญพราว พิมสอน(2541) ที่พบว่าความร่วมมือของสมาชิกด้านการดำเนินงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการมีส่วนร่วมของสมาชิกด้านบริหารและจัดการมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวประกอบที่ 3 ผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ ประกอบด้วยตัวแปรจำนวน 5 ตัวแปร คือ ความมีประโยชน์ของกลุ่ม, ความสามารถในการช่วยเหลือสมาชิก, กิจกรรมที่เกิดขึ้น ตรงกับความต้องการของสมาชิก, ความร่วมมือจากคนในชุมชนและความสามัคคีภายในกลุ่ม

กลุ่มของตัวแปรสอดคล้องกับเงื่อนไขของการเกิดขึ้น คงอยู่ และพัฒนา ของกลุ่มในด้านการบริหารจัดการที่คำนึงถึงผลประโยชน์อันพึงมีพึงได้ของสมาชิก หากไม่สนองตอบต่อผลประโยชน์อันพึงมีพึงได้ของสมาชิก กลุ่มหรือองค์กรก็จะอ่อนแอเพราะจะมีสมาชิกน้อย และสมาชิกที่มีอยู่ก็จะไม่ให้ความร่วมมือ นอกจากนี้เนื่องจากกลุ่มถูกสร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหาให้กับสมาชิก ดังนั้น นโยบายและกิจกรรมของกลุ่มต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกอยู่เสมอ สิ่งเหล่านี้จะทราบได้และทำได้ด้วยการให้มีส่วนร่วมจากสมาชิก ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบและร่วมแสวงผลต่าง ๆ อันเกิดจากการกระทำนั้น ๆ (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ . 2544)

สอดคล้องกับผลการศึกษาของรพีพรรณ กิจนา(2540) ที่พบว่า ผลกระทบที่สมาชิกได้รับในทางบวกคือ สมาชิกมีความสัมพันธ์ไปมาหาสู่กันมากขึ้น กิจกรรมที่จัดทำ มีผลต่อการช่วยเหลือกันและกัน และทั้งสมาชิกและกรรมการเกิดการเรียนรู้ การแก้ไขปัญหาด้วยกัน มีการนำระบบประชาธิปไตยมาใช้ในกลุ่มและนำประสบการณ์ปัญหาในอดีตมาปรับปรุงแก้ไข และตรงกับผลการศึกษาของ เพ็ญพราว พิมสอน(2541) ที่พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มคือ การตอบสนองความต้องการของสมาชิก มีความสัมพันธ์เชิงบวก

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและการมีส่วนร่วมของสมาชิกด้านกิจกรรมภายนอกมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวประกอบที่ 4 ความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก ประกอบด้วยตัวแปรจำนวน 3 ตัวแปร คือความร่วมมือจากองค์กรเครือข่าย, ความสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชน และความสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ

กลุ่มของตัวแปรสอดคล้องกับปัจจัยในด้านการบริหารจัดการองค์กรชุมชนที่ต้องคำนึงถึงการเป็นที่ยอมรับของคนทุกวงการไม่ว่าจะเป็นราชการ, นักวิชาการและกลุ่มอื่น ๆ ในสังคม ถ้าไม่เป็นที่ยอมรับก็จะไม่ได้รับความร่วมมือจากคนกลุ่มอื่น ๆ โดยเฉพาะข้าราชการ องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันวิชาการซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรเศรษฐกิจชุมชน และถ้าจะอาศัยความคิดความอ่านจากชุมชนเพียงฝ่ายเดียวคงจะไม่พอต้องอาศัยความคิดความอ่านจากคนนอกชุมชนด้วย (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ . 2544)

สอดคล้องกับผลการศึกษาของสมศักดิ์ อุปพันธ์ (2535) ที่พบว่ากระบวนการเผยแพร่ สนับสนุนและส่งเสริมการจัดตั้งเครดิตยูเนียนขององค์กรภายนอก ผู้นำการเปลี่ยนแปลงทำให้เป็นไปในรูปแบบง่าย ๆ เมื่อกลุ่มเริ่มมั่นคงได้มุ่งกระตุ้นให้กลุ่มขยายกิจการให้เติบโตยิ่งขึ้นและร่วมติดต่อสัมพันธ์ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันกับกลุ่ม/สหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งอื่น เช่นเดียวกับผลการศึกษาของชิตชยางค์ ยมาภัย(2541) ที่พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ การมีองค์กรเสริมช่วยให้กลุ่มมีที่เลี้ยงคอกดูแลให้คำปรึกษาและได้รับการอบรมตามสมควร รวมทั้งสามารถมีกิจกรรมระหว่างกลุ่มจนสามารถสร้างเป็นเครือข่ายได้ และตรงกับผลการศึกษาของวาทกานต์ ช่อแก้ว(2532) ที่พบว่าเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนที่สนับสนุนและติดตามผลกลุ่มที่ชนะการประกวดสามารถปฏิบัติงานได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนที่ สนับสนุนและติดตามผลกลุ่มที่ไม่ได้รับการคัดเลือกซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศิริวัฒน์ เกียรติธรรม(2540)ที่พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานคือการติดตามนิเทศของพัฒนาการประจำตำบลไม่สม่ำเสมอและไม่มีการกำหนดเวลา นอกจากนี้ยังตรงกับผลการศึกษาของเพ็ญพราว พิมสอน(2541)ที่พบว่า การสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนและรัฐบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวประกอบที่ 5 คุณสมบัติผู้นำกลุ่ม ประกอบด้วยตัวแปรจำนวน 2 ตัวแปร คือ ความเสียสละของกรรมการและความสามารถของกรรมการ

กลุ่มของตัวแปรสอดคล้องกับเงื่อนไขของการเกิด คงอยู่และพัฒนาองค์กรชุมชน ที่ต้องอาศัยความเชื่อมั่น ความเสียสละ การทุ่มเทร่างกายและแรงใจของผู้นำเป็นปัจจัยบุกเบิก การที่ผู้นำหรือกรรมการกลุ่มทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน หรือการใช้แรงงานฟรีของผู้นำ

และกรรมการ คือจิตวิญญาณเพื่อองค์กรของกรรมการและผู้นำคือเงื่อนไขเบื้องต้นที่จำเป็นที่สุดขององค์กรชุมชน ส่วนการใช้แรงงานฟรีนั้น บุคคลผู้นั้นจะได้รับค่าตอบแทนอย่างอื่นที่ไม่ใช่ค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงินอาจเรียกว่าเป็นค่าตอบแทนทางสังคม เช่นได้รับการนิยมนยกย่อง ได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้นำเป็นต้น (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ . 2544)

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชิตชยางค์ ยมาภัย(2541)ที่พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ คือ มนุษย์ โดยกรรมการต้องได้รับการยอมรับจากคนในชุมชน มีความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ มีความรู้ความสามารถ สอดคล้องกับการศึกษาของวาทกานต์ ช่อแก้ว (2532)ที่พบว่าคณะกรรมการบริหารกลุ่มที่ชนะการประกวดสามารถปฏิบัติงานได้ดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการคัดเลือก ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของศิริวัฒน์ เกียรติธรรม(2540) ที่พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานคือ การขาดความรู้ ความเข้าใจในอุดมการณ์ของคณะกรรมการ

ตัวประกอบที่ 6 ศักยภาพการออมของสมาชิก ประกอบด้วยตัวแปรเพียง 1 ตัวแปร ความสามารถในการออม ตรงกับเงื่อนไขปัจจัย การเกิด ดำรงอยู่และพัฒนาในกลุ่มออมทรัพย์ หากระดับการครองชีพของประชาชนเพียงพอที่จะทำให้มีเงินออมได้อย่างสม่ำเสมอ และสามารถเพิ่มขนาดของเงินออมสักจะได้ดีและสามารถขยายผลไปสู่การจัดสวัสดิการ การลงทุน การจำหน่ายสินค้าราคาถูกให้กับสมาชิกเป็นต้น(ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ . 2544)

ตัวประกอบที่ 7 การลงทุนเชิงธุรกิจของกลุ่ม ประกอบด้วย การลงทุนเชิงธุรกิจของกลุ่ม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสนองผลประโยชน์ต่อสมาชิก ซึ่งความต้องการของสมาชิกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอนอกจาก สวัสดิการเงินกู้ สวัสดิการบริการและการช่วยเหลือการผลิต ความต้องการของสมาชิกอาจแตกต่างกันไปตามพื้นที่หรือลักษณะกลุ่ม เช่นการนำสินค้าจากสมาชิมาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าและนำกำไรบางส่วนมาสมทบเข้ากลุ่ม เป็นต้น ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับผู้นำที่กล้าคิดริเริ่ม ไม่ติดอยู่กับแบบแผนที่เคยทำ ๆ กันมา

จากการจัดตัวแปรประกอบลงในตัวประกอบเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ตัวแปรประกอบจำนวน 24 ตัวแปรสามารถจำแนกได้เป็น 7 ตัวประกอบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มออมทรัพย์ฯ โดยแต่เดิมกำหนดเป็น 8 หมวดหมู่ จากน้ำหนักตัวแปรตัวประกอบที่ได้มีความใกล้เคียงกับหมวดหมู่เดิมในบางหมวดหมู่ แต่ก็มียบางหมวดหมู่ที่มีตัวแปรในหมวดหมู่อื่นเข้ามามีความสัมพันธ์ร่วมด้วย ทำให้ต้องตีความใหม่ เช่น ผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับที่เดิมประกอบด้วยตัวแปรที่ 1, 2 และ 3 ซึ่งเป็นเรื่องของผลประโยชน์โดยในรูป รูปธรรมที่สมาชิกได้รับ แต่เมื่อมีตัวแปรที่ 7 เรื่องความร่วมมือจากคนในชุมชนและตัวแปรที่ 2 เรื่องความสามัคคีภายในกลุ่มเข้ามารวม

กลุ่มอยู่ด้วยทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับทั้งในรูปธรรมและนามธรรม

จากตัวประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์ จะเห็นได้ว่ามี 6 จาก 7 ตัวประกอบที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัจจัยภายในกลุ่ม ได้แก่ ตัวประกอบปัจจัยความเชื่อมั่นที่มีต่อกลุ่มและผู้นำ, ปัจจัยกระบวนการบริหารกลุ่ม, ปัจจัยคุณสมบัติผู้นำ, ปัจจัยการลงทุนเชิงธุรกิจของกลุ่ม, ปัจจัยผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับและปัจจัยศักยภาพการออมของสมาชิก และมี 1 ตัวประกอบที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก คือ ตัวประกอบปัจจัยความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก ซึ่งกล่าวได้ว่าตัวประกอบของระดับการพัฒนาคนั้น ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของปัจจัยภายในกลุ่ม

5.1.5. การทดสอบความสามารถในการจำแนก ใช้เทคนิคการวิเคราะห์การจำแนกประเภท (Discriminant Analysis) เนื่องจากสามารถประเมินความสามารถในการจำแนกกลุ่มได้ร้อยละเท่าไรและสามารถทำนายได้ว่าหน่วยตัวอย่างใดควรอยู่ในกลุ่มใด ผลการวิเคราะห์พบว่า ผลการประเมินความสามารถในการจำแนกกลุ่มได้ร้อยละ 95.5

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวแปรด้านการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รวมถึงระดับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อให้ได้ตัวแปรและระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รวมถึงระดับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ทั้งนี้เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ในการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อให้เป็นองค์กรที่ได้รับการส่งเสริมจากกรมการพัฒนาชุมชนที่เข้มแข็ง

การศึกษาประเภทเชิงสำรวจ เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อให้ได้เครื่องมือชี้วัดระดับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรม SPSS โดยมีการสร้างแบบสอบถามจากข้อมูลทุติยภูมิ จากการค้นคว้าทำให้ทราบว่า กลุ่มออมทรัพย์จะดำรงอยู่และพัฒนาด้านนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลากหลาย ส่วนการที่กลุ่มออมทรัพย์จะคงอยู่และพัฒนาไปได้นั้น มีเงื่อนไขของการคงอยู่และการพัฒนา 2 ด้านใหญ่ ๆ 8 หมวดหมู่ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ที่ประกอบไปด้วย 3 หมวดหมู่ ได้แก่ ผลประโยชน์ของสมาชิก, ศักยภาพความพร้อมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ส่วนด้านที่สองคือด้านจิตสำนึก ที่ประกอบไปด้วย 5 หมวดหมู่ดังนี้ ผู้นำที่มีความคิด อุดมการณ์ และวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน, การกำหนดเป้าหมายที่แน่นอนชัดเจน, การกิจเป็นรูปธรรม ปฏิบัติได้, ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อกันและสุดท้ายคือ ปัจจัยและความต้องการร่วม ในแต่ละปัจจัยอาจมีจำนวนตัวแปรมากน้อยไม่เท่ากันเป็นไปตามข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทำให้ได้แบบสอบถามที่มีตัวแปร 25 ตัวแปร 8 หมวดหมู่ (เกณฑ์การจัดระดับการพัฒนาของกลุ่ม โดยกรมการพัฒนาชุมชน, งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง, แบบสอบถามการจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์ภาค โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์, หนังสือชุดเศรษฐศาสตร์การเมือง(เพื่อชุมชน) เรื่อง สวัสดิการโดยภาคชุมชน (1) : กลุ่มออมทรัพย์) และปรับปรุงโดยผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่านคือผู้เชี่ยวชาญศาสตราจารย์ยงยุทธ บุราสิทธิ์ และ ดร.ขนิษฐา กาญจนรังษิณนธ์ เป็นผู้ตรวจสอบและแก้ไขแบบสอบถามให้ดีขึ้น จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 กลุ่ม พื้นที่ 5 ตำบล 2 อำเภอในจังหวัดราชบุรีเพื่อคำนวณค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม 0.6826 และเก็บข้อมูลกับ

กลุ่มตัวอย่าง 70 กลุ่มและได้รับแบบสอบถามกลับคืน 62 กลุ่ม ไม่ได้รับคำตอบคืน 6 กลุ่ม มีการควมรวมกลุ่ม 1 กลุ่ม และหยุดดำเนินการ 1 กลุ่ม ได้ค่าความเที่ยงเป็น 0.9054

นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาวิเคราะห์ตามเทคนิคการวิเคราะห์แบบ Factor Analysis และ Discriminant Analysis เพื่อจัดหมวดหมู่และระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เป็นเครื่องมือในการวัดระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และทดสอบการจำแนกประเภทว่าเครื่องมือในการวัดระดับการพัฒนาที่สร้างขึ้นนั้นมีความสามารถในการทำนายถูกต้องมากน้อยเพียงใด ปรากฏผลการศึกษาดังนี้

6.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยกรรมการมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.64 รองลงมาได้แก่สมาชิกและพัฒนากร คิดเป็นร้อยละ 31.06 และ 30.30 ตามลำดับ เป็นเพศหญิงร้อยละ 55.30 และเพศชายร้อยละ 44.70 กลุ่มตัวอย่างช่วงอายุ 36 – 45 ปีมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 34.09 รองลงมาคืออายุ 46 – 55 ปีและ 0 – 35 ปีคิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 21.21 ตามลำดับ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 34.09 รองลงมาได้แก่ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 29.55 และ 25.76 ตามลำดับ ประกอบอาชีพรับราชการสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 34.85 รองลงมาได้แก่เกษตรกรและการค้า คิดเป็นร้อยละ 33.34 และ 12.12 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการสะสมสัจจะต่ำกว่า 100 บาท คิดเป็นร้อยละ 49.24 รองลงมาได้แก่ 101 – 500 บาท และ 500 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 19.70 และ 2.27 ตามลำดับ ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 0 – 5 ปีมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 44.70 รองลงมา 5 – 10 ปี และ 10 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.91 และ 6.82 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าอัตราผลตอบแทนเหมาะสมมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 86.36 รองลงมาได้แก่ ต่ำเกินไปและสูงเกินไป คิดเป็นร้อยละ 3.03 และ 0.76 ตามลำดับ เหตุผลของการสะสมสัจจะสูงสุดคือเพื่อ ใช้จ่ายในครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 35.61 รองลงมาได้แก่ซื้อปัจจัยการผลิต, ทุนการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 15.91 ตามลำดับ

ผลการดำเนินงานดีมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 43.94 รองลงมาได้แก่ พอใช้และควรปรับปรุงคิดเป็นร้อยละ 23.48 และ 9.10 ตามลำดับ ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มออมทรัพย์มากที่สุดคือปัญหาการเงิน คิดเป็นร้อยละ 16.67 รองลงมาได้แก่ การดำเนินงาน, สวัสดิการ, ปัจจัยการผลิตและการจำหน่ายสินค้า คิดเป็นร้อยละ 12.88, 8.33, 5.30 และ 4.55 ตามลำดับ

6.1.2 ข้อมูลระดับการพัฒนาหรือผลการประเมินความคิดเห็นต่อข้อความรายข้อของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าตัวแปรทั้ง 25 ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.52 – 2.68 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 0.48 – 0.75 ตัวแปรที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ตัวแปร ความมีประโยชน์ของกลุ่มซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.68 รองลงมาคือตัวแปร การแบ่งหน้าที่ในการทำงานและตัวแปร ความสามารถในการช่วยเหลือสมาชิก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.67 และ 2.58 ตามลำดับ ตัวแปรที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยในระดับน้อยที่สุด คือ ตัวแปร ความสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชน โดยมีค่าเฉลี่ย 1.52

6.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 25 ตัวแปรที่มีต่อกันนั้น มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันหมด ส่วนการวัดความเพียงพอของตัวอย่าง และลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยรวมทั้งหมด พบว่า อยู่ในระดับที่เหมาะสมดีกับการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ตัวประกอบ มาจัดตัวแปรทั้งหมดเพื่อให้ ตัวแปรประเภทเดียวกันมารวมกันเป็นตัวประกอบสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

6.1.3.1 จากการวิเคราะห์ตัวประกอบ โดยการนำตัวแปรทั้ง 25 ตัวแปรเข้ากระบวนการวิเคราะห์ พบว่าสามารถจัดตัวประกอบได้ 7 ตัวประกอบ จากตัวแปร 24 ตัวแปรและสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 69.379 โดยมีตัวแปร ความพร้อมของกรรมการในตำแหน่งที่ รับผิดชอบ ไม่สามารถจัดเข้ากับตัวประกอบใดได้เลย

จากการจัดตัวแปรที่เป็นตัวประกอบลงใน 7 ตัวประกอบ ทำให้ได้ตัวแปรการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจำนวน 24 ตัวแปรดังนี้

ตัวประกอบ ความเชื่อมั่นที่มีต่อกลุ่มและผู้นำ ประกอบด้วยตัวแปร ความสามารถในการทำวัตถุประสงค์ให้เป็นจริง, ศักยภาพในการดำเนินงานกลุ่มต่อไปเรื่อย ๆ, ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงวิธีดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย, ความเชื่อมั่นในการทำงานของกรรมการกลุ่ม, การเข้าใจความต้องการของสมาชิก, ความสามารถในการทำเป้าหมายให้ประสบความสำเร็จและการริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนารายได้ของสมาชิก

ตัวประกอบ กระบวนการบริหารกลุ่ม ประกอบด้วยตัวแปร การประเมินผลหลังการจัดกิจกรรม, การตั้งวัตถุประสงค์ของกลุ่ม, การปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์, การปรับปรุงหลังการประเมินผลและการแบ่งหน้าที่ในการทำงาน

ตัวประกอบ ผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ ประกอบด้วยตัวแปร สมาชิกเชื่อว่ากลุ่มสามารถช่วยเหลือสมาชิก, กิจกรรมที่เกิดขึ้นตรงกับความต้องการของสมาชิก, ความร่วมมือจากคนในชุมชน, ความสามัคคีภายในกลุ่มและกลุ่มมีประโยชน์ต่อท่าน

ตัวประกอบ ความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก ประกอบด้วยตัวแปร ความร่วมมือจากองค์กรเครือข่าย ความสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชนและความสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ

ตัวประกอบ คุณสมบัติผู้นำกลุ่ม ประกอบด้วยตัวแปร ความเสถียรของกรรมการและความสามารถของกรรมการ

ตัวประกอบ สักยภาพการออมของสมาชิก ประกอบด้วยตัวแปร สมาชิกมีเงินเหลือเพื่อการออม

ตัวประกอบ การลงทุนเชิงธุรกิจของกลุ่ม ประกอบด้วยตัวแปร การลงทุนเชิงธุรกิจของกลุ่มนอกจากการกู้ยืม

6.1.3.2 จาการวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่าระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีต่อการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีดังนี้

ตาราง 27 แสดงตัวประกอบ ตัวแปรและระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร

ชื่อตัวประกอบ	ชื่อตัวแปร	ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร
1. ความเชื่อมั่นที่มีต่อกลุ่มและผู้นำ	ความสามารถในการทำวัตถุประสงค์ให้เป็นจริง	0.21
	ศักยภาพในการดำเนินงานกลุ่มต่อไปเรื่อย ๆ	0.20
	ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย	0.20
	ความเชื่อมั่นในการทำงานของกรรมการกลุ่ม	0.20
	การเข้าใจความต้องการของสมาชิก	0.19
	ความสามารถในการทำเป้าหมายให้ประสบความสำเร็จ	0.17
	การริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อการพัฒนา รายได้ของสมาชิก	0.16
2. กระบวนการบริหารกลุ่ม	การประเมินผลหลังการจัดกิจกรรม	0.28
	การตั้งวัตถุประสงค์ของกลุ่ม	0.26
	การปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์	0.26
	การปรับปรุงหลังการประเมินผล	0.26
	การแบ่งหน้าที่ในการทำงาน	0.22

ตาราง 27 (ต่อ) แสดงตัวประกอบ ตัวแปรและระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร

ชื่อตัวประกอบ	ชื่อตัวแปร	ระดับความสัมพันธ์ ของตัวแปร
3. ผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ	สมาชิกเชื่อว่ากลุ่มสามารถช่วยเหลือสมาชิก	0.31
	กิจกรรมที่เกิดขึ้นตรงกับความต้องการของสมาชิก	0.28
	ความร่วมมือจากคนในชุมชน	0.28
	ความสามัคคีภายในกลุ่ม	0.28
	กลุ่มมีประโยชน์ต่อท่าน	0.22
4. ความช่วยเหลือจากองค์กร ภายนอก	ความร่วมมือจากองค์กรเครือข่าย	0.45
	ความสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชน	0.40
	ความสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ	0.35
5. คุณสมบัตินำกลุ่ม	ความเสียสละของกรรมการ	0.57
	ความสามารถของกรรมการ	0.57
6. ศักยภาพการออมของ สมาชิก	สมาชิกมีเงินเหลือเพื่อการออม	0.88
7. การลงทุนเชิงธุรกิจของกลุ่ม	การนำเงินออมไปทำประโยชน์อื่น นอกจากการ กู้ยืม	0.87

6.1.3.3 การจัดระดับการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 62 กลุ่มในจังหวัดราชบุรี พบว่า ไม่มีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกลุ่มตัวอย่างใดที่อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในจังหวัดราชบุรีมีระดับการพัฒนาอยู่ในเกณฑ์ดี คิดเป็นร้อยละ 74.24 และมีบางส่วนที่มีระดับการพัฒนาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 25.76 ทำให้สามารถสรุปได้ว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดราชบุรีส่วนใหญ่มีการพัฒนาอยู่ในเกณฑ์ดี

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.2.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากผลการศึกษาพบว่าในเรื่องของการลงทุนเชิงธุรกิจของกลุ่ม ควรมีการปรับปรุงเนื่องจากค่าเฉลี่ยที่ได้จากการศึกษามีค่าต่ำมาก และสามารถปรับปรุงโดยบุคลากรภายในกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิตเองได้

6.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

6.2.2.1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของตัวประกอบคุณสมบัติผู้นำกลุ่ม, ศักยภาพการออมของสมาชิก และการลงทุนเชิงธุรกิจของกลุ่ม โดยการนำมาขยายให้มีตัวแปร หรือ ข้อคำถามให้หลากหลายมากกว่าการศึกษารั้งนี้ อาจได้ผลที่มีค่าสถิติที่มีนัยสำคัญต่อระดับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์ และอาจทำให้ได้ตัวชี้วัดที่มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

6.2.2.2 ควรมีการศึกษาตัวชี้วัดระดับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์อีกครั้ง โดยใช้ปริมาณตัวอย่างที่มากกว่านี้และพื้นที่ที่แตกต่างกันไปอาจได้ผลที่ต่างออกไปเพื่อปรับปรุงให้ตัวชี้วัดระดับการพัฒนาของกลุ่ม ออมทรัพย์มีความเที่ยงตรงมากกว่าที่เป็นอยู่

6.2.2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตระดับการพัฒนาต่าง ๆ กัน

6.2.2.4 ควรมีการศึกษาโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะจงกลุ่ม(In-depth Study) เกี่ยวกับระดับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์อาจได้ ตัวแปรที่แตกต่างได้

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน(2542). รายงานผลการจัดระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนางวดที่ 2/2542 . กรุงเทพฯ.
- กรมการพัฒนาชุมชน(2538) . คู่มือกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต. กรุงเทพฯ
- กัลยา วาริชย์บัญชา, ดร. (2544). การวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวด้วย SPSS For Windows. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- กาญจนา งานสุจริต(2539). การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด จังหวัดเชียงใหม่.
- กิ่งแก้ว อินทหว่างและสุคนธ์ จิตชัย(2533). รายงานการวิจัยเรื่อง การจัดระดับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต. กองปฏิบัติการ กรมการพัฒนาชุมชน. กระทรวงมหาดไทย
- กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์,ผศ(2545). จิตวิทยาสังคม พิมพ์ลดาคอมพิวเตอร์กราฟฟิคการพิมพ์ กรุงเทพฯ
- โกสุม นัยเรืองรุ่ง(2533). การวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบวัดความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกคนด้านสุขภาพ. กรุงเทพฯ.
- ขนิษฐา กาญจนรังษิณนทร์และชูสม รัตนินิตย์(2540). รายงานการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบของระดับการพัฒนาระดับหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ.
- จรัญ พุฒิม่วงค์(2538). ศึกษากระบวนการทางการศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต.
- จิตชยางค์ ยมาภัย(2542). การศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ชุมชน : ศึกษากรณีกลุ่มออมทรัพย์ในเขตพื้นที่ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพฯ.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ(2544). สวัสดิการโดยภาคชุมชน (1) : กลุ่มออมทรัพย์. บริษัทเอดิชั่นเพรสโปรดักส์ จำกัด. กรุงเทพฯ
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ(2544). สวัสดิการโดยภาคชุมชน (2) : กลุ่มผลิตภัณฑ์. บริษัทเอดิชั่นเพรสโปรดักส์ จำกัด. กรุงเทพฯ
- ถวิล ชาราโกชน์ (2543). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน ทิพย์วิสุทธิ กรุงเทพฯ
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์(2527).การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา. ศักดิ์โสการพิมพ์. กรุงเทพฯ.

- ชวีชชัย งามสันติวงศ์ (2542) . SPSS for Windows หลักการและวิธีใช้คอมพิวเตอร์ในงานสถิติเพื่อ
การวิจัย (ครั้งที่ 3) . โรงพิมพ์ 21 เซนจูรี่ . กรุงเทพฯ
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์(2527). กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงาน
พัฒนาชุมชน : การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา. สักดีโสภาการพิมพ์.
กรุงเทพฯ.
- นิสารัตน์ ศิลปเดช (2542). เอกสารคำสอน ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์เบื้องต้น.สถาบันราชภัฏ
ธนบุรี.กรุงเทพฯ
- บุญชม ศรีสะอาด (2538) . วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2 (ครั้งที่2) .สุวีริยาสาส์นจำกัด.
กรุงเทพฯ
- ประภัสสร ฉันทศรัทธาการ(2544) . การวิเคราะห์ตัวประกอบคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล
ประจำการ โรงพยาบาลศูนย์. ปริญาพยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต.จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- ปรีชา วิจิตรธรรมรส(2544). เอกสารประกอบการสัมมนา การวิเคราะห์ปัจจัย. สถาบันพัฒนาบริหาร
ศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- พรนภา บรรจงกาลกุล(2539). การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของกลุ่มนิสิตนักศึกษา
ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำในสถาบันผลิตครูสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
- พรพันธุ์ บุญรัตนพันธุ์,พญ.และบุญเลิศ เลี้ยวประไพ,ดร.(2531). คู่มือการสร้างและการใช้ตัวชี้วัด
สถานภาพอนามัยในชุมชนสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบล. กรุงเทพฯ.
- พรรณผกา สุกะกะลิน(2537).การวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อการศึกษาปัจจัยเสี่ยงต่อโรคเอดส์.
กรุงเทพฯ.
- พัชรี เฟิงประโคน (2539). การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างวิธีวิเคราะห์จำแนกกับวิธี
วิเคราะห์ถดถอยลอจิสติก : กรณีศึกษาตัวแปรจำแนก วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยของ
นิสิตนักศึกษา
- เพ็ญแข แสงแก้ว (2544) . สถิติเพื่อการวิจัยโดยใช้คอมพิวเตอร์ (SPSS Version 10.0) . ฟินนี่
พับบลิชชิง . กรุงเทพฯ
- เพ็ญพราว พิมสอน(2541). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิตในจังหวัดขอนแก่น. ขอนแก่น.
- รพีพรรณ กัจฉา(2540). ศึกษาผลลัพธ์และผลกระทบอันเนื่องมาจากการดำเนินงานของธนาคารหมู่บ้าน
ที่มีต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา.

- วรชัย เยาวภาณี (2545) . โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows 10.07 . โอเอสพรีนติ้ง
เฮ้าส์ . กรุงเทพฯ
- วาทกานต์ ช่อแก้ว(2532). การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อ
การผลิตระหว่างสมาชิกกลุ่มที่ชนะการประกวดและสมาชิกกลุ่มที่ไม่ได้รับการคัดเลือก
ส่งเข้าประกวดที่จัดโดยกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. กรุงเทพฯ.
- วิโรจน์ สารรัตน์(2543). หลักการจัดการ. ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ. กรุงเทพฯ.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย (2543) . การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์เน้นสำหรับงานวิจัย (ครั้งที่
11) . สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ
- ศิริวัฒน์ เกียรติธรรม(2540). ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านหัวฝาย ตำบล
บ้านดง อำเภอแม่เมะ จังหวัดลำปาง.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2543). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน อักษราพิพัฒน์ กรุงเทพฯ
- สมศักดิ์ อุปพันธ์(2535). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จขององค์กรเพื่อการพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ
ในชุมชนแออัด : กรณีศึกษาสหกรณ์เครดิตยูเนียน ชุมชนฟ้าใหม่.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2540) . เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรพหุคูณ (พิมพ์ครั้งที่ 2) . ต้นอ่อน แกรมมี
จำกัด. กรุงเทพฯ
- สุจินต์ ดาวีระกุล(2527). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน
ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดหมู่บ้านดีเด่น ระดับจังหวัดของจังหวัด
นครสวรรค์ ประจำปี 2527. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2545) . การใช้สถิติในงานวิจัยอย่างถูกต้องและได้มาตรฐานสากล :
Application of Statistical Method in Research . เฟื่องฟ้าพรีนติ้งจำกัด กรุงเทพฯ
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์และลัดดาวัลย์ รอดมณี(2527). เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับ
การวิจัยทางสังคมศาสตร์.กรุงเทพฯ.
- สุมาลี ขุนจันดี(2541) . การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลงเพื่อการ
เสริมสร้างพลังครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา
- สุวัฒน์ มหิตนรินทร์กุลและคณะ(2540). เปรียบเทียบแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์กรอนามัยโลก
ชุด 100 ตัวชี้วัดและ 26 ตัวชี้วัด .โรงพยาบาลสวนปรุง.เชียงใหม่
- สุวิมล ตั้งประเสริฐ(2542). เอกสารการสอนรายวิชา องค์การและการจัดการ. โปรแกรมวิชาบริหาร
ธุรกิจ.กรุงเทพฯ.

หมื่นฉัฐ ผลจันทร์(2542). การมีส่วนร่วมและปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของแรงงานสตรี
ไทยในสหภาพแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอเสื้อผ้าสำเร็จรูป จังหวัด
สมุทรปราการ. กรุงเทพฯ.

อนุชาติ พวงสำลีและอรทัย อาจอ่ำ(2539).การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคมไทย.กรุงเทพฯ.
อัญชลี ธีระสาสน์(2542). การวิเคราะห์จำแนกเปรียบเทียบปัจจัยระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาที่
ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบ
การณ์ภาษา

อุทุมพร (ทองอุ)ไทย) จามรมาน (2532) วิธีวิเคราะห์ตัวประกอบ Factor Analysis – Methods (2532)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ

อุษณีย์ จิตตะปาโล,รศ.ดร.(2542). การบริหาร หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา.กรุงเทพฯ.

อุษณีย์ ลักขณาธร(2540). การประยุกต์ทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรคร่วมกับกระบวนการกลุ่ม
ในการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ทางเพศสัมพันธ์ ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปี
ที่ 5 จังหวัดลำปาง.

Alan Bryman and Duncan Cramer(1999) . Quantitative Data Analysis with SPSS Release 8 for
Windows : A guid for social scientist . London England

Fred N.Kerlinger (1988) . Foundations of Behavioral Research (Third Edition) . Hong Kong

George M.Beal (1962) . Leadership and Dynamic Group Action Iowa State University Press
USA

Marija J.Norusis (1985). SPSS^x Advanced Statistics Guide . Mc Graw-Hill . USA

Unesco . Indicators of Social and Economic Change and Their Applications . Paris France

ภาคผนวก ก

ตารางแสดงรายละเอียดตัวชี้วัดต่าง ๆ พร้อมเกณฑ์การให้คะแนนและการแบ่งระดับ ที่ใช้ในปี พ.ศ. 2533-2537 (กรมการพัฒนาชุมชน.2533) ทั้ง 4 ด้าน มีดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารกลุ่ม(รวมการรับฝากและเงินกู้) รวม 54 ตัวชี้วัด คะแนนเต็ม 176 คะแนน

ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด (ให้คะแนน)	หมายเหตุ
1.1 จำนวนปีที่จัดตั้ง	ให้นับถึงวันที่ 30 ธันวาคม 2532 0 - ต่ำกว่า 1 ปี 1 - ตั้งแต่ 1 - 2 ปี 2 - ระหว่าง 2 - 4 1 - ระหว่าง 4 - 6 ปี 1 - ระหว่าง 6 - 10 ปี 1 - มากกว่า 10 ปี	
1.2 การเป็นสมาชิกสมาคมฯ	1 - ยังไม่ได้สมัคร - สมัครแล้ว	
1.3 การมีระเบียบเป็นลาย ลักษณ์อักษร	1 - ไม่มี - มี	
1.4 แนวทางการดำเนินงานถ้า ไม่มีระเบียบ	1 - คำแนะนำของพัฒนากรและเจ้าหน้าที่ อื่น 2 - มติของคณะกรรมการบริหารกลุ่ม 3 - มติของที่ประชุมสมาชิก 1 - อื่น ๆ	
1.5 การปฏิบัติตามระเบียบ	0 - ไม่ได้ปฏิบัติตาม 1 - ได้ปฏิบัติตามเป็นบางส่วน 2 - ได้ปฏิบัติแต่ไม่ระบุส่วนหลัง 3 - ได้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด	
1.6 จำนวนสมาชิกกลุ่ม	1 - ต่ำกว่า 20 คน 2 - ระหว่าง 20 - 30 คน 3 - ระหว่าง 31 - 54 คน 4 - ระหว่าง 55 - 79 คน 5 - 60 คนขึ้นไป	

ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด (ให้คะแนน)	หมายเหตุ
1.7 เพศของสมาชิกกลุ่ม	1 – มีเฉพาะเพศใดเพศหนึ่ง 3 – มีทั้งสองเพศ	
1.8 ประเภทของสมาชิก	1 – เฉพาะประเภทสามัญ 2 – ประเภทสามัญและวิสามัญหรือกิตติมศักดิ์ 3 – มีทั้ง 3 ประเภท	
1.9 การให้เด็กเป็นสมาชิก	0 - ไม่เปิดโอกาส 3 – เปิดโอกาส	
1.10 ค่าธรรมเนียมแรกเข้า	0 – ไม่เสีย 1 – เสีย	
1.11 ค่าสมัคร	0 – ไม่เสีย 2 – เสีย	
1.12 ค่าบำรุง	0 – ไม่เสีย 2 – เสีย	
1.13 กำหนดประชุมใหญ่	0 – ไม่ได้กำหนด 3 – กำหนด	
1.14 การจัดประชุมใหญ่	0 – ไม่เคย 3 – เคย	
1.15 สมาชิกเข้าประชุมใหญ่	1 – น้อย 2 – ประมาณครึ่งหนึ่ง 3 – ค่อนข้างมาก	
1.16 ความเข้าใจในกลุ่มฯ	1 – น้อย 2 – พอสมควร 3 – มาก	
1.17 การเพิ่มความรู้แก่สมาชิก	0 – ไม่เคย 3 - เคย	
1.18 ทุนจากเงินสัจจะ	0 – ไม่มี 5 - มี	

ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด (ให้คะแนน)	หมายเหตุ
1.19 ทุนจากเงินฝากพิเศษ	0 – ไม่มี 1 – มี	
1.20 ทุนจากค่าสมัคร/บำรุง	0 – ไม่มี 1 – มี	
1.21 ทุนจากเงินอุดหนุนหรือ เงินทุนหมุนเวียน	0 – ไม่มี 1 – มี	
1.22 ทุนจากรายได้จาก กิจ กรรมกลุ่ม	0 – ไม่มี 1 – มี	
1.23 ทุนจากเงินกู้ธนาคาร	0 – ไม่มี 1 – มี	
1.24 ทุนจากเงินบริจาค	0 – ไม่มี 1 – มี	
1.25 ทุนจากแหล่งอื่นๆ	0 – ไม่มี 1 – มี	
1.26 จำนวนเงินตั้งจะสะสม	1 – ต่ำกว่า 10,000 บาท 2 – ระหว่าง 10,001 – 30,000 บาท 3 – ระหว่าง 30,001 – 65,000 บาท 4 – ระหว่าง 65,001 – 100,000 บาท 5 - มากกว่า 100,000 บาท	
1.27 การเก็บรักษาเงินตั้งจะ	0 – เก็บเป็นเงินสด และอื่น ๆ 3 – ฝากธนาคาร	
1.28 การเปิดบัญชีเงินฝาก	1 – ฝากแบบอื่น ๆ 3 – ฝากประจำ	
1.29 การเก็บเงินค่าสมัคร/ค่า ธรรมเนียม	1 – เก็บเป็นเงินสดและอื่น ๆ 3 – ฝากธนาคาร	
1.30 การรับจ่ายเงิน	0 – ไม่มีการจัดทำบัญชีและอื่น ๆ 3 – ได้จัดทำบัญชีแต่ไม่แน่ว่าถูกต้อง 5 – จัดทำบัญชีถูกต้อง	

ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด (ให้คะแนน)	หมายเหตุ
1.31 วิธีตรวจสอบบัญชี	0 – ไม่เคยมีการตรวจสอบ 5 – ตรวจสอบโดยคณะกรรมการบริหารฯ 1 – สมาชิกกลุ่มตรวจสอบ 1 – พัฒนาการหรือเจ้าหน้าที่อื่น 1 – เชิญผู้มีความรู้ความสามารถ 1 – วิธีอื่น ๆ	ให้คะแนนข้อที่สูงสุดข้อเดียว
1.32 การกำหนดวงเงินสัจจะ	0 – กำหนดไว้เท่ากันทุกคน 5 – ไม่ได้กำหนดแน่นอน	
1.33 กำหนดวงส่งสัจจะ	0 – ส่งตามสะดวก หรืออื่น ๆ 1 – ส่งเป็นรายงวด ๆ ละหลายเดือน 1 – ส่งเป็นรายปี 3 – ส่งเป็นรายเดือน ตามที่กลุ่มกำหนด	
1.34 สถานที่นำส่งเงินสัจจะ	1 – ให้กรรมการออกติดตามเก็บตามบ้าน 1 – อื่น ๆ 3 – ณ สถานที่กลุ่มกำหนด	
1.35 การส่งสัจจะ(ตรงตามกำหนด)	1 – ส่วนใหญ่ไม่ตรงกำหนด 3 – ส่วนใหญ่ตรงตามกำหนด	
1.36 การเลือกคณะกรรมการ	0 – สมาชิกกลุ่มไม่ได้เป็นผู้เลือก 5 – สมาชิกกลุ่มเป็นผู้เลือก	
1.37 คณะกรรมการอยู่ในตำแหน่ง	0 – ไม่กำหนดเวลาในการดำรงตำแหน่ง 1 – น้อยกว่า 3 ปี 1 – มากกว่า 5 ปี 3 – ระหว่าง 3 – 5 ปี	
1.38 การประชุมคณะกรรมการ	0 – ไม่ได้กำหนดแน่นอน 1 – ต่ำกว่า 4 ครั้งต่อปี 2 – 4 ครั้งต่อปี 3 – มากกว่า 4 ครั้งต่อปี	

ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด (ให้คะแนน)	หมายเหตุ
1.39 การแบ่งฝ่ายหรือคณะกรรมการ	ถ้าระบุชื่อถูกต้อง ทั้ง 4 ฝ่ายให้ 5 คะแนน นอกจากนั้นถ้าระบุถูกให้ฝ่ายละ 1 คะแนน คำตอบคือ 1. คณะกรรมการอำนวยการ 2. คณะกรรมการเงินกู้ 3. คณะกรรมการตรวจสอบ 4. คณะกรรมการส่งเสริม	
1.40 การประชุมของฝ่ายต่าง ๆ	0 – ไม่มีกำหนดการประชุม 1 – ไม่แน่นอน 1 – อื่น ๆ 2 – 1 ครั้งต่อเดือน 3 – เดือนละ 2 ครั้งหรือมากกว่า	
1.41 การแก้ไขปัญหาในกลุ่ม	1 – อื่น ๆ 1 – คำแนะนำของพัฒนากรหรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ 2 – โดยการประชุมสมาชิก – ประชุมคณะกรรมการบริหาร	
1.42 การเพิ่มความรู้กรรมการ	0 – ไม่เคย – เคย	
1.43 การรับฝากเงิน	0 – ไม่ได้ดำเนินการ ดำเนินการ	
1.44 ให้บริการเงินกู้	0 – ไม่ได้ดำเนินการ – ดำเนินการ	
1.45 ศูนย์สาธิตการตลาด	0 – ไม่ได้ดำเนินการ – ดำเนินการ	
1.46 ชู้งาง	0 – ไม่ได้ดำเนินการ – ดำเนินการ	
1.47 ธนาคารข้าว	0 – ไม่ได้ดำเนินการ ดำเนินการ	

ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด (ให้คะแนน)	หมายเหตุ
1.48 การรับฝากเงินจากผู้ไม่ เป็นสมาชิก	0 – รับฝาก 5 – ไม่ได้รับฝาก	
1.49 การให้กู้แก่สมาชิกผู้ที่ไม่ เป็นสมาชิก	0 – ให้บริการ ไม่ให้บริการ	
1.50 การให้บริการเงินกู้	0 – อื่น ๆ 0 – กลุ่มใช้เงินสัจจะที่สมาชิกรับส่ง... 1 – กลุ่มถอนเงินสัจจะจากธนาคาร... 3 – กลุ่มเป็นผู้กู้เงินจากธนาคาร... 5 – กลุ่มเป็นผู้อนุมัติการกู้....	เลือกตอบเฉพาะ คำตอบที่คะแนน สูงที่สุด 1 คำตอบ
1.51 อัตราดอกเบี้ย	0 – มากกว่าร้อยละ 15 ต่อปี 2 – ร้อยละ 15 ต่อปี 3 – น้อยกว่าร้อยละ 15 ต่อปี 5 – ไม่คิด	
1.52 วิธีส่งคืนเงินกู้	2 – ส่งคืนพร้อมดอกเบี้ย...ทุกเดือน 1 – ส่งคืนพร้อมดอกเบี้ย...ครั้งเดียว 1 – อื่น ๆ	เลือกตอบเฉพาะ คำตอบที่คะแนน สูงที่สุด 1 คำตอบ
1.53 กิจกรรมของกลุ่มด้านอื่น ๆ	ถ้ามีให้ช้อยละ 1 คะแนน	คะแนนเต็ม 3 คะแนน
1.54 แผนงานของกลุ่ม	ถ้ามีแผนให้แผนละ 1 คะแนน	คะแนนเต็ม 3 คะแนน

ด้านการบริหารกลุ่มใช้เกณฑ์การแบ่งระดับ ดังนี้ (คะแนนเต็ม 176 คะแนน)

ต่ำกว่า 50 % ของคะแนนเต็ม	หรือต่ำกว่า 88 คะแนน	ได้เกรด D	ต้องแก้ไข
50 % - 66 % ของคะแนนเต็ม	หรือ 88 – 116 คะแนน	ได้เกรด C	ควรปรับปรุง
67 % - 83 % ของคะแนนเต็ม	หรือ 117 – 146 คะแนน	ได้เกรด B	ดี
84 % - 100 % ของคะแนนเต็ม	หรือ 88 – 116 คะแนน	ได้เกรด A	ดีเด่น เป็นตัวอย่าง

2. ด้านกิจกรรมศูนย์สาธิตการตลาด รวม 10 ตัวชี้วัด คะแนนเต็ม 29 คะแนน

ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด (ให้คะแนน)	หมายเหตุ
2.1 อาคารศูนย์สาธิต	1 - ไม่มี 3 - มี	
2.2 ทุนดำเนินการจากการกู้ ธนาคาร	0 - ถ้าไม่ตอบข้อนี้ 1 - ถ้าตอบข้อนี้	
2.3 ทุนจากสมาชิกกลุ่มฯส่ง สัจจะเพิ่ม	0 - ถ้าไม่ตอบข้อนี้ 5 - ถ้าตอบข้อนี้	
2.4 ถอนเงินสัจจะและวิธีอื่น ๆ	0 - ถ้าไม่ตอบข้อนี้ 0 - ถ้าตอบข้อนี้	
2.5 ยืมเงินทุนหมุนเวียน	0 - ถ้าไม่ตอบข้อนี้ 1 - ถ้าตอบข้อนี้	
2.6 วิธีอื่น ๆ	0 - ถ้าไม่ตอบข้อนี้ 1 - ถ้าตอบข้อนี้	
2.7 ผู้รับผิดชอบศูนย์สาธิต	0 - วิธีอื่น ๆ 5 - คณะกรรมการบริหารแต่งตั้ง	
2.8 สมาชิกศูนย์	0 - ไม่มีใครเป็นสมาชิกกลุ่ม ออมทรัพย์ 1 - เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ บางคน 5 - เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ทุกคน	
2.9 กิจกรรมศูนย์สาธิต	3 - ขาย 3 - รับซื้อ 5 - ทั้งรับซื้อและขาย	
2.10 การแบ่งปันรายได้	1 - อื่น ๆ 2 - แบ่งปันเฉพาะผู้เกี่ยวข้อง โดยตรง... 3 - นำเข้าเป็นรายได้กลุ่มฯ	

กิจกรรมศูนย์สาธิตการตลาดใช้เกณฑ์การแบ่งระดับดังนี้ (คะแนนเต็ม 29 คะแนน)

ต่ำกว่า 50 % ของคะแนนเต็ม	หรือต่ำกว่า 15 คะแนน	ได้เกรด D	ต้องแก้ไข
50 % - 66 % ของคะแนนเต็ม	หรือ 15 – 19 คะแนน	ได้เกรด C	ควรปรับปรุง
67 % - 83 % ของคะแนนเต็ม	หรือ 20 – 24 คะแนน	ได้เกรด B	ดี
84 % - 100 % ของคะแนนเต็ม	หรือ 25 – 29 คะแนน	ได้เกรด A	ดีเด่น เป็นตัวอย่าง

3. กิจกรรมยู่งฉาง รวม 9 ตัวชี้วัด คะแนนเต็ม 24 คะแนน

ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด (ให้คะแนน)	หมายเหตุ
3.1 อาคารยู่งฉาง	0 – ไม่มี 3 – มี	
3.2 ทุนดำเนินการจากการกู้ ธนาคารเข้า	0 – ถ้าไม่ตอบข้อนี้ 1 - ถ้าตอบข้อนี้	
3.3 สมาชิกสงัดจะเพิ่มพิเศษ	0 – ถ้าไม่ตอบข้อนี้ 5 - ถ้าตอบข้อนี้	
3.4 ถอนเงินสงัดจะสะสม	0 – ถ้าตอบข้อนี้	
3.5 ยืมเงินทุนหมุนเวียน	0 – ถ้าไม่ตอบข้อนี้ 1 - ถ้าตอบข้อนี้	
3.6 วิธีอื่น	0 – ถ้าไม่ตอบข้อนี้ 1 - ถ้าตอบข้อนี้	
3.7 ผู้รับผิตชอบยู่งฉาง	0 – วิธีอื่น ๆ 5 – โดยการแต่งตั้งของคณะ กรรมการฯ	
3.8 การเป็นสมาชิกกลุ่มออม ทรัพย์	0 – ไม่มีใครเป็น 1 – เป็นบางคน 5 – เป็นทุกคน	
3.9 การแบ่งปันรายได้	1 – วิธีอื่น ๆ 2 – เฉพาะผู้เกี่ยวข้องโดย ตรง... 3 – นำไปรวมกับกลุ่มออม ทรัพย์	

กิจกรรมยู้งฉาง ใช้เกณฑ์การแบ่งระดับ ดังนี้ (คะแนนเต็ม 24 คะแนน)

ต่ำกว่า 50 % ของคะแนนเต็ม	หรือต่ำกว่า 12 คะแนน	ได้เกรด D	ต้องแก้ไข
50 % - 66 % ของคะแนนเต็ม	หรือ 12 – 15 คะแนน	ได้เกรด C	ควรปรับปรุง
67 % - 83 % ของคะแนนเต็ม	หรือ 16 – 20 คะแนน	ได้เกรด B	ดี
84 % - 100 % ของคะแนนเต็ม	หรือ 21 – 24 คะแนน	ได้เกรด A	ดีเด่น เป็นตัวอย่าง

4. กิจกรรมธนาคารข้าวรวม 13 ตัวชี้วัด คะแนนเต็ม 30 คะแนน

ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด (ให้คะแนน)	หมายเหตุ
4.1 อาคารธนาคารข้าว	1 – ไม่มี 3 – มี	
4.2 ทู่นของธนาคารข้าวจาก การรับบริจาค	0 – ไม่มี หรือไม่ตอบข้อนี้ 1 – มี หรือตอบข้อนี้	
4.3 ทำบุญตามประเพณีท้องถิ่น	0 – ไม่มี 1 – มี	
4.4 ของงบประมาณจากภายนอก	0 – ไม่มี 1 – มี	
4.5 กลุ่มออมทรัพย์จ่ายเงินบางส่วนให้	0 – ไม่มี 1 – มี	
4.6 หน่วยงานภายนอก สนับสนุน	0 – ไม่มี 1 – มี	
4.7 อื่น ๆ	0 – ไม่มี 1 – มี	
4.8 บริการของธนาคารข้าว แบบให้เปล่า	0 – ไม่มี 3 – มี	
4.9 แลกแรงงาน	0 – ไม่มี 2 – มี	
4.10 ให้ยืม	0 – ไม่มี 2 – มี	
4.11 ให้กู้	0 – ไม่มี 1 – มี	

ตัวชี้วัด	เกณฑ์การวัด (ให้คะแนน)	หมายเหตุ
4.12 วิธีอื่น ๆ	0 – ไม่มี 1 – มี	
4.13 ผู้ดำเนินการ	0 – โดยวิธีอื่น 5 - โดยการแต่งตั้งของคณะกรรมการ	

กิจกรรมธนาคารข้าว ใช้เกณฑ์การแบ่งระดับการพัฒนาดังนี้ (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

ต่ำกว่า 50 % ของคะแนนเต็ม	หรือต่ำกว่า 15 คะแนน	ได้เกรด D	ต้องแก้ไข
50 % - 66 % ของคะแนนเต็ม	หรือ 15 – 19 คะแนน	ได้เกรด C	ควรปรับปรุง
67 % - 83 % ของคะแนนเต็ม	หรือ 20 – 24 คะแนน	ได้เกรด B	ดี
84 % - 100 % ของคะแนนเต็ม	หรือ 25 – 30 คะแนน	ได้เกรด A	ดีเด่น เป็นตัวอย่าง

รวมทุกกิจกรรม ใช้เกณฑ์การแบ่งระดับ ดังนี้ (คะแนนเต็ม 259 คะแนน)

ต่ำกว่า 50 % ของคะแนนเต็ม	หรือต่ำกว่า 129 คะแนน	ได้เกรด D	ต้องแก้ไข
50 % - 66 % ของคะแนนเต็ม	หรือ 129 – 170 คะแนน	ได้เกรด C	ควรปรับปรุง
67 % - 83 % ของคะแนนเต็ม	หรือ 171 – 214 คะแนน	ได้เกรด B	ดี
84 % - 100 % ของคะแนนเต็ม	หรือ 215 – 259 คะแนน	ได้เกรด A	ดีเด่น เป็นตัวอย่าง

ภาคผนวก ข

แสดงตารางตัวชี้วัดระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พร้อมเกณฑ์การให้คะแนนและการแบ่งระดับ ที่ใช้ในปี พ.ศ. 2538 – ปัจจุบัน (กรมการพัฒนาชุมชน.2538) ดังนี้

ตัวชี้วัด	ค่าคะแนนการจัดระดับกลุ่มออมทรัพย์		
	1 คะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน
1. สถานที่	ไม่มีสถานที่ทำการกลุ่ม	มีสถานที่ทำการกลุ่มแต่เช่าหรืออาศัยผู้อื่น	มีสถานที่ทำการที่เป็นสัดส่วนเฉพาะมีป้ายชื่อกลุ่มฯ และป้ายข้อมูลแสดงให้เห็นชัดเจน
2. ระยะเวลาที่จัดตั้ง	1 – 2 ปี	3 – 5 ปี	สูงกว่า 5 ปี
3. สมาชิก	ต่ำกว่า 25 % ของจำนวนราษฎรในหมู่บ้าน ที่มีสมาชิกกลุ่มฯ	25 – 50 % ของจำนวนของจำนวนราษฎรในหมู่บ้าน ที่มีสมาชิกกลุ่มฯ	มากกว่า 50 % ของจำนวนของจำนวนราษฎรในหมู่บ้าน ที่มีสมาชิกกลุ่มฯ
4. ประเภทสมาชิก	เปิดรับเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง	เปิดรับเฉพาะผู้ใหญ่กับเด็กหรือผู้ใหญ่กับกลุ่ม	เปิดรับทั่วไปทั้งผู้ใหญ่เด็กและกลุ่ม
5. ทะเบียนสมาชิกกลุ่ม	ไม่มีทะเบียน	มีทะเบียนแต่ไม่เรียบร้อยไม่ทันสมัยเท่าที่ควร	มีทะเบียนเรียบร้อยเป็นปัจจุบัน
6. ระเบียบ/ข้อบังคับ	ไม่มี	มีหลักฐานเก็บไว้ที่กลุ่ม	มีหลักฐานเก็บไว้ที่กลุ่มฯ และแจกจ่ายให้แก่สมาชิกกลุ่มฯ
7. การส่งเงินสัจจะแต่ละเดือนโดยประมาณ	ต่ำกว่า 80 % ของสมาชิกทั้งหมด	80 – 99 % ของสมาชิกทั้งหมด	100 % ของสมาชิกทั้งหมด
8. วิธีเก็บเงินสัจจะสะสม	กรรมการไปเก็บตามบ้านของสมาชิกทั้งหมด	มีทั้งกรรมการไปเก็บและสมาชิกไปส่งเอง	สมาชิกไปส่งเองทั้งหมด
9. วิธีการควบคุมทางการเงิน	ไม่ได้นำเงินฝากธนาคาร	มีการนำเงินฝากธนาคารเป็นครั้งคราว	มีการนำเงินฝากธนาคารเป็นประจำทุกเดือน
10. ทะเบียนคุมเงินสัจจะ	ไม่มี	มีเป็นรูปเล่มแต่ไม่เรียบร้อย	มีเป็นรูปเล่มเรียบร้อยเป็นปัจจุบัน

ตัวชี้วัด	ค่าคะแนนการจัดระดับกลุ่มออมทรัพย์		
	1 คะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน
11. บัญชีการเงิน	ไม่มี หรือมีแต่ไม่เรียบร้อยยังไม่ถูกแบบแผนตัวเลขไม่เป็นปัจจุบัน	มีเป็นบัญชีที่ทำขึ้นเอง พอคูหรือใช้ตรวจสอบได้ตัวเลขเป็นปัจจุบัน	มี เป็นบัญชีที่ถูกต้อง (3 เล่ม) ตามหลักการทำบัญชีตัวเลขเป็นปัจจุบัน
12. การทำงานของคณะกรรมการ	มีบทบาทคณะเดียว	มีบทบาท 2 – 3 คณะ	มีบทบาท 4 คณะ
13. การประชุมของคณะกรรมการบริหาร	ไม่แน่นอนแล้วแต่เหมาะสม ไม่มีการบันทึกรายงานการประชุม	อย่างน้อย 3 เดือนหรือไม่แน่นอนมีบันทึกรายงานการประชุมไม่ครบทุกครั้ง	อย่างน้อย 3 เดือนต่อครั้ง และมีบันทึกรายงานการประชุมทุกครั้ง
14. การประชุมใหญ่สามัญประจำปี	ไม่มีกำหนดแน่นอน และไม่มีรายงานการประชุม	มีกำหนดไว้ แต่การประชุมไม่แน่นอนและไม่มีบันทึกรายงานการประชุม	มีกำหนดไว้แน่นอน มีการประชุมตรงตามกำหนดทุกปี มีบันทึกรายงานการประชุม
15. เงินทุนของกลุ่ม	มีเฉพาะเงินสัจจะสะสม	มีเงินสัจจะสะสมและเงินจากทางอื่นอีก 1 แหล่ง(ยกเว้นเงินช่วยเหลือจากงบประมาณแผ่นดิน)	มีเงินสัจจะสะสมและเงินจากทางอื่นอีก 2 แหล่งขึ้นไป(ยกเว้นเงินช่วยเหลือจากงบประมาณแผ่นดิน)
16. กิจกรรมของกลุ่ม	ยังไม่มีหรือมีเพียงให้กู้เงินอย่างเดียว	ให้กู้เงินและกิจกรรมอื่นอีกอย่างหนึ่ง	ให้กู้เงินและกิจกรรมอื่นอีกสองอย่าง
17. การจัดสรรผลกำไรของกลุ่ม(ปันผล, เหลี้ยคืนทุนสาธารณะ, ทุนสำรอง)	ปันผลอย่างเดียว	ปันผลและอื่น ๆ อีกหนึ่งอย่าง	ปันผล เหลี้ยคืน และอื่น ๆ
18. แผนการดำเนินงาน	ไม่ได้กำหนดไว้	กำหนดเป็นแผนงานด้านต่าง ๆ ไว้ แต่ไม่มีหลักฐานหรือเอกสารเป็นเพียงข้อตกลงในคณะกรรมการ	กำหนดแผนงานชัดเจนเป็นการระดมทุน การขยายงาน ฯลฯ มีหลักฐานหรือเอกสารตรวจสอบได้

ตัวชี้วัด	ค่าคะแนนการจัดระดับกลุ่มออมทรัพย์		
	1 คะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน
19. การได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้เพิ่มเติม ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา (การฝึกอบรม การทัศนศึกษา การสัมมนา การประชุม ของคณะกรรมการ และสมาชิก)	ไม่เคยได้รับ	เคยได้รับ 1 ครั้ง	เคยได้รับ 2 ครั้งขึ้นไป

การจัดระดับการพัฒนาโดยใช้เกณฑ์จากคะแนนรวมทั้ง 19 ตัวชี้วัดและตัวชี้วัดบังคับ 7 ตัว ประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่ 3, 5, 7, 11, 14, 16 และ 17

ระดับการพัฒนา	เงื่อนไข*	
	คะแนนรวม	ตัวชี้วัดบังคับ
ระดับ 3 หมายถึง กลุ่มที่ผลงานดี	อยู่ระหว่าง 40 – 57 คะแนน	ได้ 3 คะแนน 5 ตัวขึ้นไป
ระดับ 2 หมายถึง กลุ่มที่ผลงานพอใช้	อยู่ระหว่าง 20 – 39 คะแนน	ได้ 3 คะแนน 4 ตัวขึ้นไป
ระดับ 1 หมายถึง กลุ่มที่ควรปรับปรุง	อยู่ระหว่าง 1 – 19 คะแนน	–

* หมายถึง หากไม่เป็นไปตามเงื่อนไขทั้งสองอย่างให้จัดอยู่ในระดับต่ำลงไป

ภาคผนวก ค

ภาคผนวก ก

แสดงตัวชี้วัดระดับการพัฒนาในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ได้จากการศึกษา

ตัวชี้วัด	คะแนนระดับการพัฒนาในกลุ่ม			หมายเหตุ
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ก. ความเชื่อมั่นที่มีต่อกลุ่มและผู้นำ				
1. ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่ตั้งไว้สามารถทำให้เป็นจริงได้เพียงใด	0.21	0.42	0.63	
2. ท่านคิดว่ากลุ่มของท่านมีศักยภาพเพียงพอในการดำเนินงานกลุ่มต่อไปเรื่อยๆมากน้อยเพียงใด	0.20	0.40	0.60	
3. ท่านคิดว่าผู้นำกลุ่มของท่านสามารถเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใด	0.20	0.40	0.60	
4. ท่านเชื่อใจและมั่นใจในการทำงานของกรรมการกลุ่มเพียงใด	0.20	0.40	0.60	
5. ท่านคิดว่าผู้นำของท่านเข้าใจความต้องการของสมาชิกมากน้อยเพียงใด	0.19	0.38	0.57	
6. ท่านคิดว่าผู้นำของท่านสามารถทำเป้าหมายให้ประสบความสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด	0.17	0.34	0.51	
7. ท่านคิดว่าผู้นำกลุ่มของท่านสามารถเริ่มทำในสิ่งใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนารายได้ของสมาชิกกลุ่มได้มากน้อยเพียงใด	0.16	0.36	0.48	
ข. กระบวนการบริหารกลุ่ม				
1. มีการประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมหรือไม่	0.28	0.56	0.84	
2. มีการตั้งวัตถุประสงค์ของกลุ่มไว้หรือไม่	0.26	0.52	0.78	
3. มีการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่	0.26	0.52	0.78	
4. มีการปรับปรุงหลังการประเมินผลหรือไม่	0.26	0.52	0.78	
5. มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานหรือไม่	0.22	0.44	0.66	
ค. ผลประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ				
1. ท่านคิดว่าเพื่อนสมาชิกของท่านเชื่อว่ากลุ่มสามารถช่วยเหลือสมาชิกได้มากน้อยเพียงใด	0.31	0.62	0.93	
2. กิจกรรมที่เกิดขึ้นตรงกับความต้องการของสมาชิกเพียงใด	0.28	0.56	0.84	

ตาราง 28 (ต่อ) แสดงตัวชี้วัดระดับการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ตัวชี้วัด	คะแนนระดับการพัฒนา			หมายเหตุ
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
3. ท่านคิดว่ากลุ่มของท่านได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน มากน้อยเพียงใด	0.28	0.56	0.84	
4. ท่านคิดว่ากลุ่มของท่านมีความสามัคคีเพียงใด	0.28	0.56	0.84	
5. ท่านคิดว่ากลุ่มมีประโยชน์กับท่านมากน้อยเพียงใด	0.22	0.44	0.66	
ง. ความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก				
1. ท่านคิดว่ากลุ่มของท่านได้รับความร่วมมือจากองค์กรเครือข่าย มากน้อยเพียงใด	0.45	0.90	1.35	
2. ท่านคิดว่ากลุ่มของท่านได้รับการสนับสนุนจากองค์กรพัฒนา เอกชนมากน้อยเพียงใด	0.40	0.80	1.20	
3. ท่านคิดว่ากลุ่มของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ราชการมากน้อยเพียงใด	0.35	0.70	1.05	
จ. คุณสมบัติผู้นำกลุ่ม				
1. ท่านคิดว่ากรรมการกลุ่มเป็นผู้เสียสละมากเพียงใด	0.57	1.14	1.71	
2. ท่านคิดว่ากรรมการของท่านมีความสามารถเพียงพอใน ตำแหน่งที่รับผิดชอบหรือไม่	0.57	1.14	1.71	
ฉ. ศักยภาพการออมของสมาชิก				
1. ท่านคิดว่าสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มมีเงินเหลือเพื่อการออม มากน้อยเพียงใด	0.88	1.76	2.64	
ช. การลงทุนเชิงธุรกิจของกลุ่ม				
1. กลุ่มนำเงินที่ท่านออมไว้ไปทำประโยชน์อื่นนอกจากการให้ ยืมหรือไม่	0.87	1.74	2.61	

เกณฑ์การจัดระดับการพัฒนาดังนี้ (คะแนนเต็ม 24.21)

ต่ำกว่า 8.08	คะแนน	มีระดับการพัฒนาที่ควรปรับปรุง
8.08 – 16.14	คะแนน	มีระดับการพัฒนาปานกลาง
16.15 – 24.21	คะแนน	มีระดับการพัฒนาดี

ภาคผนวก ง แสดงแบบสอบถามการศึกษา

ชื่อ ..... บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ชื่อหมู่บ้าน .....

ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด ราชบุรี

ชื่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ..... อายุกลุ่มออมทรัพย์ .....

ปริมาณเงินสะสมภายในกลุ่ม ..... บาท

แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2. ข้อมูลระดับการพัฒนาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ 1.) ชาย 2.) หญิง
2. อายุ ..... ปี
3. ระดับการศึกษา 1.) ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา 2.) ประถมศึกษา 3.) มัธยมศึกษา
 4.) อนุปริญญา 5.) ปริญญาตรี 6.) สูงกว่าปริญญาตรี
4. สถานภาพภายในกลุ่ม 1.) สมาชิก 2.) คณะกรรมการ 3.) พัฒนาการ
5. อาชีพหลักของท่านที่ทำรายได้มากที่สุด (ตอบเพียงข้อเดียว)
 1.) ทำนา 2.) ทำไร่ 3.) ทำสวน
 4.) เลี้ยงสัตว์ 5.) รับราชการ 6.) ค้าขาย
 7.) รับจ้าง 8.) อื่น ๆ ระบุ .....
6. อาชีพเสริมของท่าน 1.) ทำนา 2.) ทำไร่ 3.) ทำสวน
 4.) เลี้ยงสัตว์ 5.) รับราชการ 6.) ค้าขาย
 7.) รับจ้าง 8.) อื่น ๆ ระบุ .....
7. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตรทั้งปี โดยประมาณ ..... บาท
8. รายได้จากงานประจำ โดยประมาณ ..... บาทต่อปี ..... บาทต่อเดือน
 รับราชการ จำนวนเงิน ..... บาท/เดือน
 ค้าขาย จำนวนเงิน ..... บาท/เดือน
 รับจ้าง จำนวนเงิน ..... บาท/เดือน
 อื่น ๆ ระบุ ..... จำนวนเงิน ..... บาท/เดือน
9. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ..... คน

10. ท่านส่งเงินสัจจะสะสมเดือนละ ..... บาท
11. ปัจจุบันท่านมีเงินสัจจะสะสมรวมเป็นจำนวนเงิน ..... บาท
12. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์มาเป็นระยะเวลา ..... ปี
13. สมาชิกในครัวเรือนของท่านมีการส่งสัจจะกับกลุ่มจำนวน ..... คน
14. ท่านมีเงินฝากภายนอกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหรือไม่
 1.) มี 2.) ไม่มี
15. ท่านคิดว่าอัตราผลตอบแทนเงินสะสมที่ทางกลุ่มกำหนดไว้เป็นอย่างไร
 1.) สูงเกินไป 2.) ต่ำเกินไป 3.) เหมาะสมแล้ว
16. ท่านนำเงินที่สะสมไว้ไปใช้ทำอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1.) ประกอบกิจการค้าขาย 2.) ซื้อที่ดิน
 3.) ซื้อบ้านหรือต่อเติม 4.) ดำเนินธุรกิจ
 5.) การศึกษา 6.) ซื้อปัจจัยการผลิต
 7.) ซื้อเครื่องจักรกลทางการเกษตร 8.) ใช้จ่ายในครัวเรือน
 9.) อื่น ๆ ระบุ .....
17. ท่านได้กู้เงินจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหรือไม่ (ถ้ากู้ข้ามไปตอบข้อ 20.)
 1.) ไม่กู้ 2.) กู้ เพราะ .....
18. สาเหตุที่ท่านไม่กู้ยืมเงินกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเพราะอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1.) บริการไม่สะดวก 2.) อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าสถาบันการเงินอื่น
 3.) ไม่มีความมั่นคง 4.) ไม่มีความจำเป็นในการกู้ยืม
 5.) อื่น ๆ ระบุ .....
19. ในกรณีที่ท่านกู้เงินจากกลุ่มท่านเคยมีปัญหาการส่งคืนเงินต้นที่ยืมมาจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตหรือ
 1.) ไม่มี 2.) มี
20. ท่านเคยมีปัญหาด้านความสัมพันธ์กับสมาชิกกลุ่มหรือไม่
 1.) ไม่มี 2.) มี
21. ท่านเคยพบปัญหาในเรื่องการดำเนินงานของคณะกรรมการกลุ่มหรือไม่ (ถ้าไม่มีข้ามไปตอบข้อ 24.)
 1.) ไม่มี 2.) มี
22. ท่านคิดว่าปัญหาที่เกี่ยวกับดำเนินการของกลุ่มมีเรื่องใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 1.) การบริการด้านการเงิน 4.) การบริการด้านสวัสดิการ
 2.) การบริการด้านปัจจัยการผลิต 5.) อื่น ๆ ระบุ .....
 3.) การบริการด้านการจำหน่ายสินค้า
23. ท่านคิดว่ากรดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นอย่างไร
 1.) ดีอยู่แล้ว 2.) พอใช้ 3.) ควรมีการปรับปรุง
 4.) อื่น ๆ ระบุ .....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลระดับการพัฒนาในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

2.1 ด้านการบริหารจัดการ

ก. ผลประโยชน์ของสมาชิก

1. ท่านคิดว่ากลุ่มมีประโยชน์กับท่านมากน้อยเพียงใด น้อย ปานกลาง มาก

---

2. ท่านคิดว่าเพื่อนสมาชิกของท่านเชื่อว่ากลุ่มสามารถช่วยเหลือสมาชิกได้มากน้อยเพียงใด น้อย ปานกลาง มาก

---

3. กิจกรรมที่เกิดขึ้นตรงกับความต้องการของสมาชิกเพียงใด น้อย ปานกลาง มาก

ข. ศักยภาพความพร้อมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

4. ท่านคิดว่ากรรมการของท่านมีความสามารถเพียงพอในตำแหน่งที่รับผิดชอบหรือไม่ น้อย ปานกลาง มาก

---

5. ท่านคิดว่ากลุ่มของท่านมีศักยภาพเพียงพอในการดำเนินงานกลุ่มต่อไปเรื่อย ๆ มากน้อยเพียงใด น้อย ปานกลาง มาก

---

6. ท่านคิดว่าสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มมีเงินเหลือเพื่อการออมมากน้อยเพียงใด น้อย ปานกลาง มาก

ค. การเป็นที่ยอมรับของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

7. ท่านคิดว่ากลุ่มของท่านได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนมากน้อยเพียงใด น้อย ปานกลาง มาก

---

8. ท่านคิดว่ากลุ่มของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการมากน้อยเพียงใด น้อย ปานกลาง มาก

---

9. ท่านคิดว่ากลุ่มของท่านได้รับการสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชนมากน้อยเพียงใด น้อย ปานกลาง มาก

---

10. ท่านคิดว่ากลุ่มของท่านได้รับความร่วมมือจากองค์กรเครือข่ายมากน้อยเพียงใด น้อย ปานกลาง มาก

2.2 ด้านจิตสำนึก

ก. ผู้นำที่มีความคิด อุดมการณ์ และวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน

11. ท่านคิดว่าผู้นำกลุ่มของท่านสามารถเริ่มทำในสิ่งใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนารายได้ของสมาชิกกลุ่มได้มากน้อยเพียงใด น้อย ปานกลาง มาก
-
12. ท่านคิดว่าผู้นำของท่านสามารถทำเป้าหมายให้ประสบความสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด น้อย ปานกลาง มาก
-
13. ท่านคิดว่ากรรมการกลุ่มเป็นผู้เสียสละมากเพียงใด น้อย ปานกลาง มาก
-
14. ท่านคิดว่ากรรมการของท่านมีความสามารถเพียงพอในตำแหน่งที่รับผิดชอบหรือไม่ น้อย ปานกลาง มาก

ข. การกำหนดเป้าหมายที่แน่นอนชัดเจน

15. มีการตั้งวัตถุประสงค์ของกลุ่มไว้หรือไม่ ไม่มี มีบางครั้ง มีทุกครั้ง
-
16. ท่านคิดว่าผู้นำกลุ่มของท่านสามารถเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้มากน้อยเพียงใด น้อย ปานกลาง มาก
-
17. มีการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ไม่มี มีบางครั้ง มีทุกครั้ง

ค. ภารกิจ เป็นรูปธรรม ปฏิบัติได้

18. มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานหรือไม่ ไม่มี มีบางครั้ง มีทุกครั้ง
-
19. มีการประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมหรือไม่ ไม่มี มีบางครั้ง มีทุกครั้ง
-
20. มีการปรับปรุงหลังการประเมินผลหรือไม่ ไม่มี มีบางครั้ง มีทุกครั้ง

ง. ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อกัน

21. ท่านเชื่อใจและมั่นใจในการทำงานของกรรมการกลุ่มเพียงใด น้อย ปานกลาง มาก
-
22. ท่านคิดว่ากลุ่มของท่านมีความสามัคคีเพียงใด น้อย ปานกลาง มาก
-
23. ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของกลุ่มที่ตั้งไว้สามารถทำให้เป็นจริงได้เพียงใด น้อย ปานกลาง มาก

จ. ปัจจัยและความต้องการร่วม

24. ท่านคิดว่าผู้นำของท่านเข้าใจความต้องการของสมาชิกมากน้อยเพียงใด น้อย ปานกลาง มาก
-
25. กลุ่มนำเงินที่ท่านออมไว้ไปทำประโยชน์อื่นนอกจากการให้ยืมหรือไม่ น้อย ปานกลาง มาก

ภาคผนวก ๑ ตารางแสดงแมทริกซ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน ขนาด 25 X 25																											
Correlation Matrix		r_{xy}																									
ตัวแปร	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	TOTAL	
Correlation	1	0.0000	0.3778	0.2863	0.0526	0.2785	0.0781	0.3152	0.0790	0.0255	0.0239	0.1360	0.0703	0.1758	0.2022	0.1214	0.1862	0.1787	0.0900	0.0711	0.1149	0.2732	0.2275	0.3082	0.1543	-0.0065	0.3522
	2	0.3778	1.0000	0.5939	0.3218	0.3495	0.1261	0.4283	0.0064	0.1057	0.0095	0.2455	0.3453	0.2588	0.4186	0.1503	0.2014	0.3587	0.1593	0.2052	0.2457	0.5363	0.4415	0.3916	0.2297	0.1337	0.5298
	3	0.2863	0.5939	1.0000	0.3279	0.4146	0.2889	0.3560	0.2222	0.0341	0.0629	0.2791	0.4231	0.3057	0.4104	0.1174	0.3267	0.2977	0.1082	0.1544	0.1608	0.3739	0.3636	0.4172	0.3272	0.2296	0.5444
	4	0.0526	0.3218	0.3279	1.0000	0.4516	0.1281	0.3945	0.2345	0.1616	0.2969	0.2749	0.3070	0.2810	0.5467	0.2023	0.4036	0.2412	0.3031	0.3431	0.3796	0.4793	0.3899	0.3887	0.3506	0.2235	0.5982
	5	0.2785	0.3495	0.4146	0.4516	1.0000	0.2721	0.4672	0.3089	0.1027	0.2080	0.4174	0.4298	0.3892	0.4844	0.2869	0.5241	0.4812	0.2093	0.3855	0.3448	0.5144	0.4755	0.5777	0.4525	0.2089	0.7053
	6	0.0781	0.1261	0.2889	0.1281	0.2721	1.0000	0.3528	0.3199	0.1030	0.1954	0.1707	0.0396	0.1448	0.0057	0.1360	0.0290	0.1796	0.0556	0.2743	0.3235	0.1158	0.1126	0.1197	0.1625	0.1338	0.3470
	7	0.3152	0.4283	0.3560	0.3945	0.4672	0.3528	1.0000	0.3774	0.1812	0.2733	0.2851	0.2884	0.2002	0.2932	0.2802	0.3745	0.4175	0.3128	0.3589	0.3876	0.5172	0.5261	0.5546	0.4359	0.1489	0.6755
	8	0.0790	0.0064	0.2222	0.2345	0.3089	0.3199	0.3774	1.0000	0.3181	0.5515	0.1375	0.1834	0.2821	0.2600	0.1885	0.1929	0.2523	0.2370	0.2432	0.2136	0.2256	0.1332	0.2737	0.1871	0.1109	0.4763
	9	0.0255	0.1057	0.0341	0.1616	0.1027	0.1030	0.1812	0.3181	1.0000	0.7011	0.1321	0.1063	-0.0384	0.0992	0.0213	-0.0220	0.0426	0.1189	0.1270	0.1550	0.1352	0.1093	0.0471	-0.0605	0.1417	0.2923
	10	0.0239	0.0095	0.0629	0.2969	0.2080	0.1954	0.2733	0.5515	0.7011	1.0000	0.2191	0.1501	0.0261	0.2032	0.1120	0.1099	0.1285	0.2622	0.2627	0.2809	0.1820	0.0700	0.1607	0.1053	0.1971	0.4325
	11	0.1360	0.2455	0.2791	0.2749	0.4174	0.1707	0.2851	0.1375	0.1321	0.2191	1.0000	0.5043	0.2415	0.4001	0.1102	0.4002	0.2746	0.1676	0.3668	0.4255	0.3989	0.3151	0.3648	0.3291	0.1806	0.5499
	12	0.0703	0.3453	0.4231	0.3070	0.4298	0.0396	0.2684	0.1834	0.1063	0.1501	0.5043	1.0000	0.2717	0.3591	0.1410	0.4261	0.2999	0.1405	0.1996	0.3086	0.4013	0.3008	0.4366	0.3386	0.1433	0.5228
	13	0.1758	0.2588	0.3057	0.2810	0.3892	0.1448	0.2002	0.2821	-0.0384	0.0281	0.2415	0.2717	1.0000	0.5176	0.2720	0.3840	0.3877	0.2557	0.3776	0.2706	0.4221	0.3055	0.3387	0.3784	0.1209	0.5287
	14	0.2022	0.4186	0.4104	0.5467	0.4844	0.0057	0.2932	0.2600	0.0992	0.2032	0.4001	0.3591	0.5176	1.0000	0.1881	0.3822	0.2923	0.3873	0.3344	0.2484	0.4273	0.3642	0.3701	0.3100	0.2278	0.6135
	15	0.1214	0.1503	0.1174	0.2023	0.2869	0.1360	0.2802	0.1885	0.0213	0.1120	0.1102	0.1410	0.2720	0.1881	1.0000	0.4157	0.6113	0.5325	0.5240	0.4106	0.3668	0.3335	0.2563	0.2741	0.2044	0.5219
	16	0.1862	0.2014	0.3267	0.4036	0.5241	0.0290	0.3745	0.1929	-0.0220	0.1099	0.4002	0.4261	0.3840	0.3822	0.4157	1.0000	0.5076	0.2879	0.5293	0.5085	0.5630	0.4951	0.5524	0.5709	0.1472	0.6685
	17	0.1787	0.3587	0.2977	0.2412	0.4812	0.1796	0.4175	0.2523	0.0426	0.1265	0.2746	0.2999	0.3877	0.2923	0.6113	0.5076	1.0000	0.3904	0.5442	0.5227	0.5412	0.4734	0.5441	0.3929	0.1092	0.6681
	18	0.0900	0.1593	0.1082	0.3031	0.2093	0.0556	0.3128	0.2370	0.1189	0.2622	0.1676	0.1405	0.2557	0.3873	0.5325	0.2879	0.3904	1.0000	0.3692	0.3592	0.3959	0.3593	0.2546	0.2059	0.1912	0.5117
	19	0.0711	0.2052	0.1544	0.3431	0.3855	0.2743	0.3589	0.2432	0.1270	0.2627	0.3668	0.1996	0.3776	0.3344	0.5240	0.5293	0.5442	0.3692	1.0000	0.7882	0.5417	0.3444	0.4920	0.4063	0.2264	0.6862
	20	0.1149	0.2457	0.1608	0.3796	0.3448	0.3235	0.3876	0.2136	0.1550	0.2609	0.4255	0.3086	0.2706	0.2484	0.4106	0.5085	0.5227	0.3592	0.7882	1.0000	0.5054	0.3946	0.4658	0.4021	0.1706	0.6783
	21	0.2732	0.5363	0.3739	0.4793	0.5144	0.1158	0.5172	0.2256	0.1352	0.1820	0.3989	0.4013	0.4221	0.4273	0.3668	0.5630	0.5412	0.3959	0.5417	1.0000	0.6924	1.0000	0.6661	0.4971	0.1384	0.7652
	22	0.2275	0.4415	0.3636	0.3899	0.4755	0.1126	0.5261	0.1332	0.1093	0.0700	0.3151	0.3008	0.3055	0.3642	0.3335	0.4951	0.4734	0.3593	0.3444	0.6924	1.0000	0.5918	1.0000	0.5916	0.2062	0.7283
	23	0.3082	0.3916	0.4172	0.3887	0.5777	0.1197	0.5546	0.2737	0.0471	0.1607	0.3648	0.4366	0.3387	0.3701	0.2563	0.5524	0.5441	0.3593	0.4441	0.6661	0.6924	1.0000	0.5918	1.0000	0.5916	0.2062
	24	0.1543	0.2297	0.3272	0.3506	0.4525	0.1625	0.4359	0.1871	-0.0605	0.1053	0.3291	0.3386	0.3784	0.3100	0.2741	0.5709	0.3929	0.2059	0.4063	0.4021	0.4971	0.5338	0.5916	1.0000	0.2799	0.6214
	25	-0.0065	0.1337	0.2296	0.2235	0.2089	0.1338	0.1489	0.1109	0.1417	0.1971	0.1806	0.1433	0.1209	0.2278	0.2044	0.1472	0.1092	0.1912	0.3929	0.5054	1.0000	0.6661	0.4971	0.1384	0.2062	0.7283
TOTAL	0.3522	0.5298	0.5444	0.5982	0.7053	0.3470	0.6755	0.4763	0.2923	0.4325	0.5499	0.5228	0.5287	0.6135	0.5219	0.6685	0.6681	0.5117	0.6862	0.6783	0.7652	0.6675	0.6675	0.7283	0.6214	0.3735	1.0000

Sig. (1-tailed)	1	0.0000	0.0004	0.2746	0.0006	0.1868	0.0001	0.1839	0.3856	0.3929	0.0599	0.2114	0.0219	0.0100	0.0628	0.0163	0.0202	0.1523	0.2091	0.0947	0.0008	0.0044	0.0002	0.0387	0.4707	0.0000
	2	0.0000	0.0000	0.0001	0.0000	0.0748	0.0000	0.4710	0.1138	0.4568	0.0023	0.0000	0.0014	0.0000	0.0427	0.0103	0.0000	0.0340	0.0091	0.0023	0.0000	0.0000	0.0000	0.0040	0.0632	0.0000
	3	0.0004	0.0000	0.0001	0.0000	0.0004	0.0000	0.0052	0.3489	0.2368	0.0006	0.0000	0.0002	0.0000	0.0901	0.0001	0.0003	0.1084	0.0386	0.0327	0.0000	0.0000	0.0000	0.0001	0.0040	0.0000
	4	0.2746	0.0001	0.0001	0.0000	0.0716	0.0000	0.0034	0.0321	0.0003	0.0007	0.0002	0.0005	0.0000	0.0100	0.0000	0.0027	0.0002	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0050	0.0000
	5	0.0006	0.0000	0.0000	0.0000	0.0008	0.0000	0.0002	0.1207	0.0084	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0004	0.0000	0.0000	0.0080	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0050	0.0000
	6	0.1868	0.0004	0.0716	0.0008	0.0000	0.0000	0.0001	0.1199	0.0124	0.0252	0.3259	0.0488	0.4742	0.0599	0.3706	0.0197	0.2633	0.0007	0.0001	0.0001	0.0930	0.0993	0.0858	0.0313	0.0630
	7	0.0001	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0188	0.0008	0.0005	0.0009	0.0107	0.0003	0.0006	0.0000	0.0000	0.0001	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0042	0.0000
	8	0.1839	0.4710	0.0052	0.0002	0.0001	0.0000	0.0000	0.0001	0.0000	0.0579	0.0176	0.0005	0.0013	0.0152	0.0133	0.0018	0.0031	0.0025	0.0070	0.0046	0.0639	0.0007	0.0159	0.1027	0.0000
	9	0.3856	0.1138	0.3489	0.1207	0.1199	0.0000	0.0001	0.0000	0.0000	0.0655	0.1125	0.3312	0.1288	0.4043	0.4009	0.3140	0.0873	0.0734	0.0380	0.0380	0.0610	0.1062	0.2960	0.2452	0.0526
	10	0.3929	0.4568	0.2368	0.0084	0.0124	0.0008	0.0000	0.0000	0.0000	0.0058	0.0429	0.3744	0.0097	0.1006	0.1049	0.0742	0.0012	0.0012	0.0013	0.0184	0.2125	0.0329	0.1147	0.0118	0.0000
	11	0.0599	0.0023	0.0006	0.0007	0.0252	0.0005	0.0579	0.0855	0.0058	0.0000	0.0026	0.0000	0.0000	0.1041	0.0000	0.0007	0.0274	0.0000	0.0000	0.0000	0.0001	0.0000	0.0001	0.0191	0.0000
	12	0.2114	0.0000	0.0002	0.0000	0.3259	0.0009	0.0176	0.1125	0.0429	0.0000	0.0008	0.0000	0.0000	0.0535	0.0000	0.0002	0.0540	0.0109	0.0002	0.0000	0.0002	0.0000	0.0000	0.0505	0.0000
	13	0.0219	0.0014	0.0002	0.0000	0.0488	0.0107	0.0005	0.3312	0.3744	0.0026	0.0008	0.0000	0.0000	0.0008	0.0000	0.0000	0.0015	0.0000	0.0009	0.0000	0.0000	0.0002	0.0000	0.0837	0.0000
	14	0.0100	0.0000	0.0000	0.0000	0.4742	0.0003	0.0013	0.1288	0.0097	0.0026	0.0008	0.0000	0.0000	0.0154	0.0000	0.0003	0.0000	0.0000	0.0020	0.0000	0.0000	0.0000	0.0001	0.0043	0.0000
	15	0.0828	0.0427	0.0901	0.0100	0.0599	0.0006	0.0152	0.4043	0.1006	0.1041	0.0535	0.0008	0.0154	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0015	0.0094	0.0000
	16	0.0163	0.0103	0.0001	0.0000	0.3706	0.0000	0.0133	0.4009	0.1049	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0004	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0461	0.0000
	17	0.0202	0.0000	0.0003	0.0002	0.0197	0.0000	0.0018	0.3140	0.0742	0.0007	0.0002	0.0000	0.0003	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.1063	0.0000
	18	0.1523	0.0340	0.1084	0.0002	0.2633	0.0001	0.0031	0.0873	0.0012	0.0274	0.0540	0.0015	0.0000	0.0000	0.0004	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0016	0.0089	0.0140	0.0000
	19	0.2091	0.0091	0.0386	0.0000	0.0007	0.0000	0.0025	0.0734	0.0012	0.0000	0.0109	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0045	0.0000	
	20	0.0947	0.0023	0.0327	0.0000	0.0001	0.0000	0.0070	0.0380	0.0013	0.0000	0.0002	0.0009	0.0020	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0252	0.0000	
	21	0.0008	0.0000	0.0000	0.0000	0.0930	0.0000	0.0046	0.0610	0.0184	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0567	0.0000	
	22	0.0044	0.0000	0.0000	0.0000	0.0993	0.0000	0.0639	0.1062	0.2125	0.0001	0.0002	0.0002	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0065	0.0000	
	23	0.0002	0.0000	0.0000	0.0000	0.0858	0.0000	0.0007	0.2960	0.0329	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0015	0.0000	0.0000	0.0016	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0088	0.0000	
	24	0.0387	0.0040	0.0001	0.0000	0.0313	0.0000	0.0159	0.2452	0.1147	0.0001	0.0000	0.0000	0.0001	0.0007	0.0000	0.0000	0.0089	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0006	0.0000	
	25	0.4707	0.0632	0.0040	0.0050	0.0630	0.0442	0.1027	0.0526	0.0118	0.0191	0.0505	0.0637	0.0043	0.0094	0.0461	0.1063	0.0140	0.0045	0.0252	0.0567	0.0065	0.0088	0.0006	0.0000	
TOTAL	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0003	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวปัทมา น้อยสินธุ์

วัน เดือน ปีเกิด 3 ตุลาคม 2518

สถานที่เกิด ราชบุรี

ประวัติการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

บัญชีบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหิดล

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา

สถานที่ติดต่อ 37/1 หมู่ 11 ตำบลคูบัว

อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

โทรศัพท์ 09-4935443

EXECUTIVE SUMMARY

Introduction

A Saving Group for Production is a local fund or a community-mobilizing funding group. Members of the group contribute with their periodical savings to a joint, revolving fund. And they decide, how the fund best shall be used for their own, and for their community's sustainable development.

Considerable research is being done on Saving Groups. But only the Community Development Department within the Ministry of Interior is employing indicators for quality measurement. It made me therefore interested to find new, more reliable indicators, taking into account a variety of internal and external factors, like the working environment, management difficulties and consciousness, as well as outside support and encouragement. A wider objective with my study was to develop improved tools for evaluation of and ranking of Saving Groups' development and performance.

Methodology

As case for my research, I chose to explore significant indicators or variables for the measurement and ranking of Saving Groups' development in Ratchaburi Province.

Using simple sampling technique, 62 Saving Groups were selected as representative samples for a total of 216 groups in Ratchaburi Province. Also by sampling, up to three persons were chosen from staff of each Saving Group under investigation; including community development workers, members and board of the

group. In all, the input to this study was based on comprehensive interviews of 132 random-selected persons.

The questionnaire, used as research instrument in this study, had already by specialists been tested for its validity. Its reliability was tested using Cronbach's Alpha Coefficient, which was 0.9054.

Two techniques were used for data analysis. First, Factor Analysis with consideration of Principal Components Extraction and Orthogonal Rotation with the Varimax Method. Second, Discriminant Analysis, using the Method of Entering Several variables together.

Results

1. The Saving Group Development was described and classified by means of 24 indicators or interrelated variables, grouped in seven significant factors. The factors, their scores of influence and allocated, closely related variables were the following :

Faith in Group and its Leader. All allocated variables, score 1.33

Realized objective, Continuous operational potential, Leader's ability to change methods for success, Belief in board, Understanding for members' needs, Leader's ability to objectively view his group's success and Leader's initiative to increase his group member's income.

Process of Group Management. All allocated variables, score 1.28

Objectivity towards group, Activities to achieve objectives, Evaluation after activities, Improvements after evaluation, and Functionality.

Benefit from being Group Member. All allocated variables, score 1.37

Trust in members' mutual help, Activities match to members' needs, Participation along with in community's members, Group harmony and Usefulness for members.

Support from Outside. All allocated variables, score 1.20

Network relationship, Non-government and Government relationship.

Leader's Qualification for Position. All allocated variables, score 1.14

Leader's devotion and qualification for his position.

Members' Saving Ability. One allocated variable, score 0.88

Member having enough money for savings.

Alternative Options for Investment. One allocated variable, score 0.87

Various options for group's alternative business investment.

2. Investigated Saving Groups for Production in Ratchaburi Province have received a good Development Ranking Rate, because 74.24 percent of them had been ranked GOOD, and 25.76 percent of them had been ranked MIDDLE. None of the Saving Groups for Production in Ratchaburi Province had been ranked POOR.

Discussion

Findings, presented above under Results, were obtained as follows:

1. Hypotheses

1.1 H_0 : The variables are not related to each other.

H_1 : The variables are related to each-other.

Applying the Chi-Square Test, with 1,556.288 at 0.000 significance lesser than 0.01, the answer was that H_0 had to be rejected, and H_1 had to be accepted. It meant that the variables were related to each-other.

1.2 H_0 : The variables do not influence the ranking.

H_1 : The variables do influence the ranking.

Applying the Chi-Square Test with 121.199 at 0.000 significance lesser than 0.01, the answer was that H_0 had to be rejected, and H_1 had to be accepted. It meant that the variables were influencing the ranking.

2. Factor Analysis

A tool to bring some order into the grouping of indicators or variables, in order to determine, which of them were closely related to each-other, and which of them were not.

2.1 In all, 24 indicators or variables were found being interrelated. A 25th variable, “Board’s capacity”, was found not being related.

2.2 The 24 variables, found to be interrelated, were grouped in seven significant factors. Each factor comprising a certain number of allocated, closely related variables. The seven factors together had a cumulative variance of 69.38 %, and were identified as follows, presented together with individual scores of influence for each of the allocated variables:

2.2.1.) Faith in Group and its Leader; 15.98 % of variance; described by seven allocated variables:

- A. Realized objective. Score 0.21
- B. Continuous operational potential. Score 0.20
- C. Leader's ability to change methods for success. Score 0.20
- D. Belief in board. Score 0.20
- E. Understanding for members' needs. Score 0.19
- F. Leader objectively viewing his group's success. Score 0.17
- G. Leader's initiative to increase his group member's income. Score 0.16

2.2.2.) Process of Group Management; 14.62 % of variance; described by five allocated variables:

- A. Objectivity to group. Score 0.26.
- B. Activities to achieve objectives. Score 0.26
- C. Evaluation after activities. Score 0.28
- D. Improvements after evaluation. Score 0.26
- E. Functionality. Score 0.22

2.2.3.) Benefit from being Group Member; 11.90 % of variance; described by five allocated variables:

- A. Trust in members' mutual help. Score 0.31
- B. Activities match to members' needs. Score 0.28
- C. Participation with in community's members. Score 0.28
- D. Group harmony. Score 0.28
- E. Usefulness for member. Score 0.22

2.2.4.) Support from Outside; 8.91 % of variance; described by three allocated variables:

- A. Network relationship. Score 0.45

B. Non-government relationship. Score 0.40

C. Government relationship. Score 0.35

2.2.5.) Leader Qualification; 7.06 % of variance; described by two allocated variables:

A. Leader's devotion towards his position. Score 0.57

B. Leader's qualification for his position. Score 0.57

2.2.6.) Members' Saving Ability; 6.18% of variance; described by one allocated variable:

A. Member having enough money for saving. Score 0.88

2.2.7.) Alternative Options for Investment; 4.73% of variance; described by one allocated variable:

A. Various options for group's alternative business investment. Score 0.87

3. Saving Group Development Ranking Rates

Following Ranking Rates have in this study been established for Saving Group Development:

POOR	score under 8.08
MIDDLE	score between 8.08 – 16.14
GOOD	score above 16.14

4. Classification test with Discriminant Analysis

The result showed that 95.5 % of grouped cases were correctly classified.

Suggestions

1. Suggestion, based on above study's result:

The factor of Alternative Options for Investment, with underlying one single related variable, Various Options for Group's Alternative Investment, could have deserved a closer examination. It has in above study only a minor impact on the obtained investigation result, the Ranking Rate of a Group. However, as a means towards self-improvement, the group members could make a closer examination themselves.

2. Suggestions for continued studies:

2.1 More indicators should be used or more questions asked about Leader's Qualification for his Position, about Members' Saving Ability and about Alternative Options for Business Investment. There may exist better indicators than those used in above study.

2.2 The obtained Saving Group Development Ranking should be re-studied in several cases or in different places. This may lead to different results or to getting better indicators than those used in above study.

2.3 As platform for overall improvement, I would suggest a comparison study between Groups from different Ranking Levels. The underlying interesting questions being: Why are some Groups better than others? And, what changes would it take to bring up Groups from a lower to the next higher ranking level.

2.4 Applying an in-depth study method about Saving Group Development Ranking, may be a way to critically scrutinize the results of above study, and possibly to find indicators that are different from those used in above study.